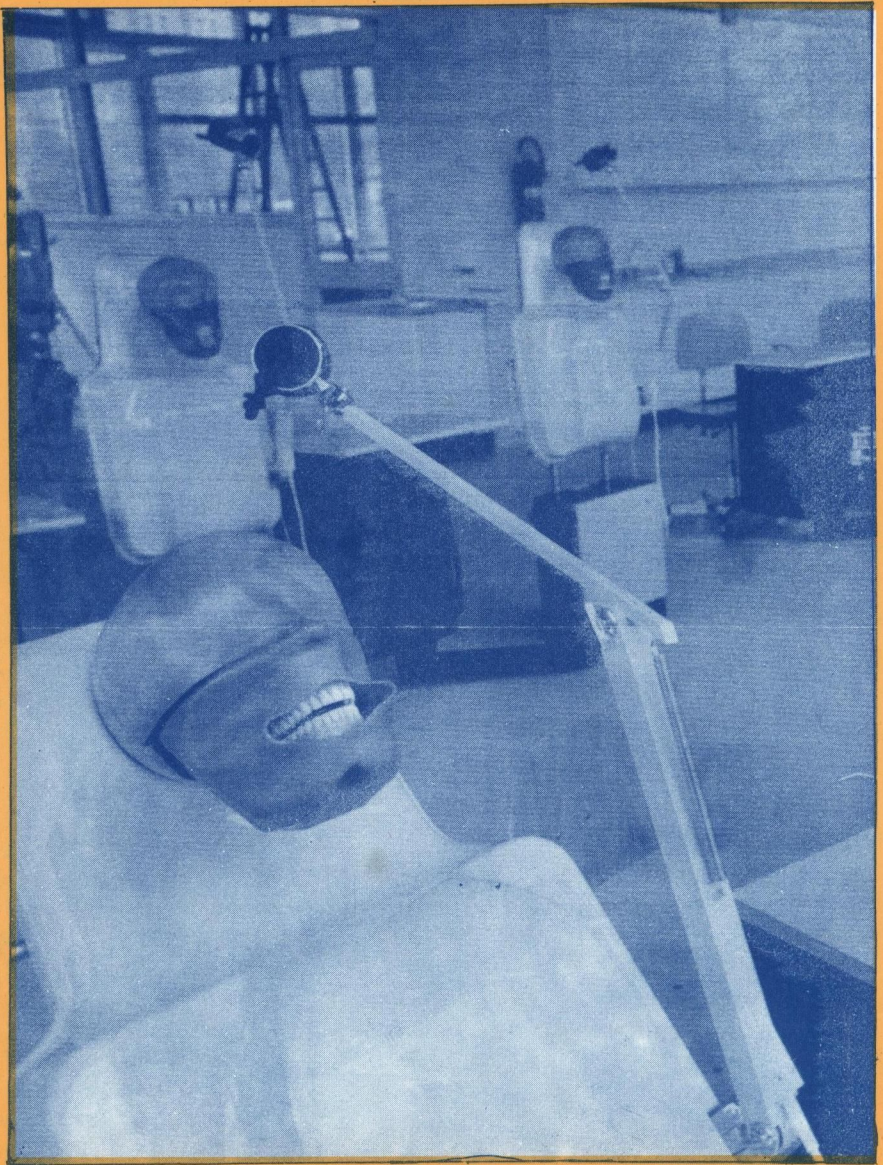

ΣΥΜΠΤΩΜΑ

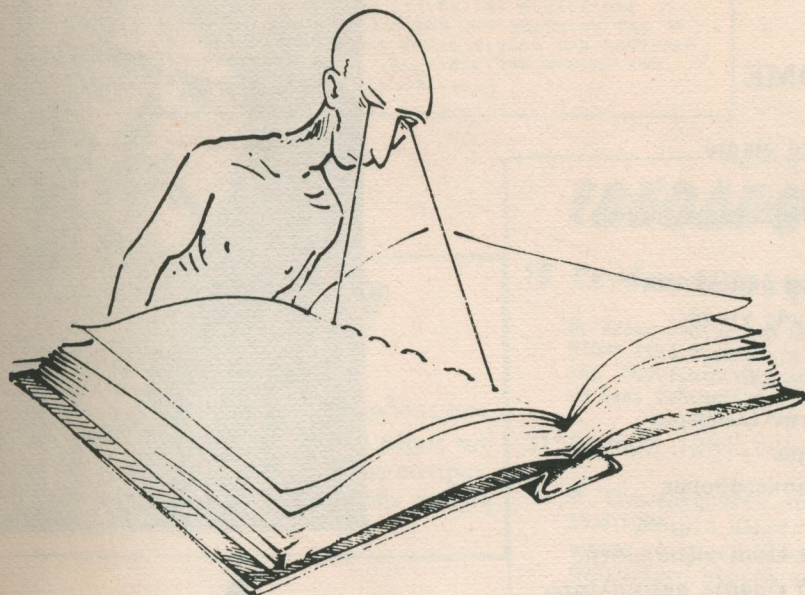
αποπειρα της Ομάδας
Φοιτητών Οδοντιατρικής

ανοιξη '81

- Τό παρόν έντυπο συνελήφθη, έκυφορήθη καί έτέχθη -μές σέ καπνούς καί σέ καφέ- από τήν ΟΜΑΔΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ. Καί τό όνομα αὐτοῦ ΣΥΜΠΤΩΜΑ/4.
- Ὑπεύθυνος: Παντελής Μπουκάλας.τηλ.6427517
- Φωτοσύνθεση: ΘΥΜΕΛΗ ΕΠΕ, Μαυρομιάλη 5, τηλ. 3607822.
- Φιλμογράφιση: Νίκος Συνακτσάκης, τηλ. 9514925.

Μήνες τώρα διαδηλώνουμε στους δρόμους αρπάζοντας
ἄγαρμπα κάθε εὐκαιρία πού θά μπορούσε, καταρχήν, ν'
ἀποδείξει καί νά ἐπιβεβαιώσει τήν ὕπαρξή μας. Φυραίνει ὁ
«χώρος». Κι ὅσοι ἀπομένουν εἶναι τόσο γνωστοί πού
καταντοῦν ἀσήμαντοι. Πολυτεχνεῖο, φυλακισμένοι, ΝΑ-
ΤΟ, Φρειδερίκη, Ἰσπανία, νέφος, Πρωτομαγιά, Σάντς,
καλλιστεία... Εὐρωστία ἢ κινησιοθεραπεία;

Καί τό ΣΥΜΠΤΩΜΑ νά κινδυνεύει νά ἐξαλλαχθεῖ σέ
νεύρωση. Ὅμως:

- **συνδικαλιστικά** «ἀποτύχαμε» —καί εὐτυχῶς.
- **παρασκηνιακά** οἱ κεφαλές τοῦ «χώρου» σέρνουν ἐν
κρυπτῷ τό δικό τους χορό — κι ἐμεῖς ἀπουσιάζουμε.
- **πολιτικά**, τό μήνυμα πολιορκήθηκε, τεμαχίσθηκε,
ἐξαργυρώθηκε — κι ἐμεῖς ἀνακαλύπτουμε ὅτι ἡ
ἀθωότητα τῶν μοναχικῶν εἶναι καί κουραστική.

Ἀπ' τήν ἐπιθυμία στήν ἀμηχανία κι ἀπό κεῖ στή
σπατάλη, στό ΣΥΜΠΤΩΜΑ/4.

SYMPTOME

πιστεύεις στο δίκαιο
— τό δόντι
θά σου τό βγάλουμε κι αυτό

πιστεύεις στη δημοκρατία
— μ' αυτό μᾶς χτυπᾶς
στά νεῦρα

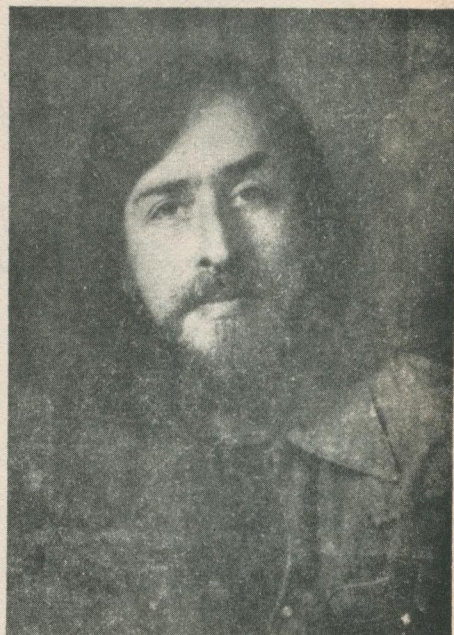
πιστεύεις στην ἐλευθερία
— μιά γέφυρα
θά σου κατασκευάσουμε

νομίζεις πώς είσαι ριζοσπάστης
— ἐμείς ἐδῶ εἴμαστε σπесиαλίστες
στὶς ριζεκτομές

δέν μᾶς ἐμπιστεύεσαι
— ἐδῶ πρέπει ἡ κρατική προστασία
λίγο νά διανοιχθεῖ

— ἐσύ ἀντιστέκεσαι
ἐδῶ ἀρκεῖ
μιά μικρή θεραπεία:

μαζί μας είσαι
στά καλύτερα χέρις

freiheit, stärke, glück!

ἐλευθερία, δύναμη, τύχη

Peter-Paul Zahl

Niederneudorfer Allee 140-150, JVA

D-1000 Berlin 20

15 Μαρτίου 1981

(Ὁ Π.Π. Zahl ἔγραψε τό ποίημα "SYMPTOME" στὴ φυλακή,
φυλλομετρώντας τό ΣΥΜΠΤΩΜΑ 2/3).

ΒΛΟΓΑΕΙ ΤΑ ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ

ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΔΗ Τευχος 3-Απριλης 1981

/Ευχαριστούμε για οσα εντυπα και βιβλια μας στείλατε/κα-τα-πλη-κτι-κο το ΣΥΜΠΤΩΜΑ των φοιτητων της οδοντιατρικης/με πραγματα που και εμεις ειχαμε στο προγραμμα για δημοσιευση/παρακαλουνται οι φιλοι του περιοδικου ΣΥΜΠΤΩΜΑ να επικοινωνησουνε μαζι μας../..

ΔΙΑΒΑΖΩ

Τεύχος 40 Μάρτιος 1981

41. Σύμπτωμα. 'Απόπειρα της ομάδας φοιτητών 'Οδοντιατρικής 'Εκφράζει μέρος του φοιτητικού χώρου με φωνή πικρής σάτιρας. Δώδεκα σελίδες του στην τέχνη, την ποίηση και τη μουσική.

ΙΔΕΟΔΡΟΜΙΟ

16 Γενάρη 1981, τεύχος 59

► 'Ακόμα βγαίνει τό No 2 ΣΥΜΠΤΩΜΑ, (από ανεξάρτητη ομάδα της 'Οδοντιατρικής) πού πρέπει νά έχει ενδιαφέρον...

31 Γενάρη 1981, τεύχος No 60

► 'Επανερχόμαστε, στό περιοδικό ΣΥΜΠΤΩΜΑ, μιá πληρέστερη άνάγνωση τό κάνει άκόμα τό πιό ενδιαφέρον περιοδικό, φοιτητικής πρωτοβουλίας.

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ — Παρασκευή 23 'Ιανουαρίου 1981

ΕΝΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ... «ΣΥΜΠΤΩΜΑ»

Ένα καινούριο σύμπτωμα παρουσιάστηκε, όλοτελα πρωτότυπο και παρασάγγας απέχει από τά γνωστά και άναμενόμενα: Τό... «Σύμπτωμα», ένα περιοδικό — άποτέλεσμα δουλειάς της ομάδας φοιτητών της 'Οδοντιατρικής σχολής, ναι!, άρχίζει από ...αυτοκριτική, περνάει στά «σχόλια και σχολιανά» τούς... προγομφίους και τούς κυνόδοντες πού ταλαιπωρούν τούς έντρυφούντες περι τά 'Οδοντιατρικά και φθάνει ως την εϋθύνη των 'ιδίων των φοιτητών στη λειτουργία των Πανεπιστημίων.

'Από τη θεματολογία του ξεχωρίζουμε: Νήματα και πνοήματα της φοιτητικής γλώσσας, Αυτενομία — έκτόνωση νεοκομματισμός ή πολιτική πρόταση, ή άμφισβήτηση στις χώρες του ύπαρκτου σοσιαλισμού, Μπλούζ και Ρεμπέτικα, Άντανιστικές άξίες(!) τις μόνιμες στήλες 'Αποκόμματα», και άλλα πολλά.

Πολυφωνία — πού επιτρέπει και διαφωνία, άναζήτηση έκφραστικών μέσων με χιοδμορ και διάθεση πρωτοτυπίας χαρακτηρίζει τό πρώτο «Σύμπτωμα»...

'Αξίζει σίγουρα τόν κόπο νά περιμένουμε και δεύτερο, μιá και πρόκειται για σύμπτωμα πού συντελεί στην ίαση!

«Έγένετο εξαγωγή»
ή μᾶς βγήκε ή πίστη

σχολια...

Ποιός τάχα θυμάται ακόμη τήν αποχουνοποίηση; "Η ποιός (δέν) μπορεί νά δεί τ' αποτελέσματα της; Νά λοιπόν πού όσοι καθηγητάδες ἐξήχθησαν βιαίως (ἀλλά καί νομίμως: βάσει νομοθετικῶν πράξεων) ἀπό τά φατνία τῆς ὁδοντιατρικῆς, ἐπέστρεψαν. Κι ὄχι ἀπλῶς ἐπιστροφή: ἡ ἀναφύτευσή τους βαίνει καλῶς, τόσο καλῶς πού ἤδη ἀπορροφήθηκαν ἀπό τόν εὐαίσθητο ὁδοντιατρικό κόσμο κι ἔγιναν βασικά συστατικά του στοιχεῖα. Ἰδού:

α) Ὁ κ. Μαυράκης. Κοσμήτορας τώρα πιά, χαίρεται τό γυρισμό του πού εὐδοκίμησε μέ τή συνεισφορά τῶν καταξιωμένων προοδευτικῶν ἀριστερῶν παρατάξεων. Καί ἐπιμένει νά ἐξετάζει αὐτοπροσώπως στά πρακτικά. Τό μόνο πού δέν ἀλλάξε εἶναι ὁ Α' τόμος τοῦ βιβλίου του (Ὁ δεύτερος ἀναμένεται ἀπό τό 1972). Χωρίς φωτογραφίες, χωρίς σχεδιαγράμματα, χωρίς λέξη γιά τά ἐργαλεῖα καί τίς μεθόδους εξαγωγῆς. Μόνο του προσόν ἡ πομφολυγώδης καθαρεύουσά του καί ἡ ἐμμονή σέ «ἐπιστημονικά» δόγματα πού σέ ἄλλους ὁρόφους τῆς Σχολῆς θεωροῦνται ἡ ἀπολιθώματα ἢ ὑστερικές ἐμμονές.

β) Ὁ κ. Κοψιαύτης, ὁ τῆς Κινητῆς Προσθετικῆς. Ποιός διαμαρτυρήθηκε γιά τήν προφορική ἐξέταση πού κάνει ὁ ἴδιος στήν ὑπό ἀνάθεση ἔδρα τῆς Ἀκίνητης; Οἱ διαμαρτυρίες γλυκάθηκαν μέ τή σιγουριά ὅτι τούς περνάει ὅλους.

γ) Ὁ κ. Ἀποστολόπουλος, ὁ τῆς Προληπτικῆς. Μέ τόν προαναφερθέντα ὁμότημό του καί μέ τή συμβολή τοῦ ἐκλεκτοῦ νεοδημοκράτη Μαντζαβίνου κατασκεύασαν τό νόμο-πλαίσιο τῆς Σχολῆς μας μέ

προδιαγραφές μερικῶς ἀντιδραστικότερες ἀπ' αὐτές τῆς Ἐπιτροπῆς Πρυτάνεων.

Ἐνα κίνημα πού ἐξαντλήθηκε σέ κυνήγι προσώπων βλέπει τούς λαγούς νά ξανάρχονται μέ λεοντές καί πανηγύρεις.

Ὁ χάρος μπήκε στό Γουδί

Εἶδηση πρώτου μεγέθους γιά ὅσους σκοπεύουν νά ὑπεραπασχοληθοῦν γιά νά τακτοποιήσουν τά παιδικά τους ὄνειρα (βίλα, γιῶτ, ἔγχρωμη κτλ.).

«Τρελός ἀπό τόν πονόδοντο, ἕνας Γιουγκοσλάβος σκότωσε τόν ὁδοντίατρο πού ἀρνήθηκε νά τόν δεχθεῖ ἀμέσως.

Ὁ Μιλούτιν Γιοβάνοβιτς, πού εἶχε φοβερό πονόδοντο, ἔσπευσε στόν ὁδοντίατρό του, πού δυστυχῶς ἀπουσίαζε. Ὁ ἀντικαταστάτης του, πού ἦταν ὑπεραπασχολημένος, τόν ὀδήγησε στήν αἴθουσα ἀναμονῆς.

Ὁ Γιοβάνοβιτς ἐξοργίστηκε, ἐπέστρεψε στήν κατοικία του, πῆρε ἕνα ὄπλο, ἀποχαιρέτησε τόν καλύτερο φίλο του καί ἐπέστρεψε στό ὁδοντιατρεῖο ὅπου ἄδειασε τό περιστροφό του στόν ἀναπληρωτή τοῦ γιατροῦ του.»

Πέρα ἀπ' τό τραγικό τοῦ γεγονότος μπορεῖ πλέον νά καταλάβει κανεῖς τό λόγο ὑπαρξῆς τοῦ ὁδοντιατρικοῦ παραρτήματος τῆς Ἀσφάλειας πού ἐδράζεται στό θυρωρεῖο τῆς Σχολῆς. Ἀς τούς συγχωρήσουμε τό παράπτωμα τῆς κοινῆς ἀμφίεσης, τό ἔργο τους ἐπιτελεῖται ἀπρόσκοπτα καί πάντα γιά τό κοινό καλό.

Οἱ νόμοι καί πῶς ξεπερνιοῦνται

Ἡ σωστή διάνοιξη κοιλότητας καί ἡ τοποθέτηση οὐδέτερου στρώματος στήν ἔμφραξη / ἡ μὴ ὑπαρξή τρυγίας μετά τό τέλος τῆς περιοδοντικῆς θεραπείας / ἡ σωστή διάνοιξη, ὁ ὑπολογισμός μήκους, ἡ ἐπεξεργασία καί ἡ ἔμφραξη στήν ἐνδοδοντική θεραπεία / τό μὴ στρεσάρισμα τοῦ ἀσθενοῦς, ὡς καί ἡ σωστή ἔμπαρσις τῆς βελόνης καί οἱ καλοί χειρισμοί κατὰ τή διάρκεια τῆς εξαγωγῆς, εἶναι σημεῖα στά ὁποῖα συνέχεια μᾶς ἐφιστοῦν τήν προσοχή, σημεῖα στά ὁποῖα συνέχεια ἐπεμβαίνει τό διδακτικό προσωπικό.

Καί ὥς ἐδῶ καλά, μᾶς καί εἶναι ἀπό τά πιό ἀπαραίτητα κριτήρια γιά τή σωστή ἀντιμετώπιση τοῦ ἀσθενοῦς.

Τά πράγματα ὅμως ἀλλάζουν στήν τελετή τῶν πρακτικῶν. Στά ἴδια στάδια, δέν ἐμφανίζεται καμιά ἐπέμβαση τοῦ ἐποπτικοῦ-διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Ἀπλά καί μόνο, μᾶς παρακολουθοῦν βουβά γιά νά μᾶς βαθμολογήσουν. Ἐτσι, οἱ ὅποιες ἀτέλειες τῆς δουλειᾶς μας, ἀκόμη καί οἱ ἐπικίνδυνες παύουν αὐτόματα νά αποτελοῦν πρόβλημα γιά τήν υγεία. Ὑπενθυμίζουμε ὅτι οἱ πρακτικές ἐξετάσεις γίνονται σέ ἀνθρώπους καί ὄχι σέ προπλάσματα.

Καί τό ἐρώτημα σ' αὐτούς πού κόπονται γιά τήν καλύτερη υγεία τοῦ λαοῦ καί πού, ταυτόχρονα, εἶναι πυροσβέστες τῶν κινητοποιήσεων γιά τήν κατάργηση τῶν πρακτικῶν: Καί μόνο ἡ παραπάνω ἐγκληματική ἀδιαφορία δέν συνιστᾷ ἰσχυρό λόγο γιά τήν κατάργηση τους;

και σχολιανα

«Διαγωγὴν δ' ἐπεδεί-
ξατε κοσμιωτάτην...»

Είμαστε αντίθετοι στο διαχω-
ρισμό και στην κατανομή αν-
θρώπων χαρακτήρων και
δυνατοτήτων. Οι πολίτες είναι
διαφορετικοί αλλά όχι άνισοι,
όχι ανώτεροι/κατώτεροι, όχι
καλοί/κακοί. Και ακόμη δεν
αποφασίσαμε αν αυτή μας ή
στάση είναι παραγγελιά των
εφηβων επιθυμιών μας ή των
ιδεολογικών μας παρακαταθη-
κών. Έξάλλου, ιδεολογούμε
την επιθυμία μας και επιθυμού-
με την ιδεολογία μας.

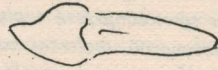
“Αρα, πώς νά δεχτούμε νά
εγκλωβιστούμε στο εύμεγεθες
κουτάκι της κάρτας της Στο-
ματολογίας που επιγράφεται:
«Επιμέλεια, ήθος, εργατικό-
τητα, συμπεριφορά»; “Όταν

ή συμπεριφορά και τό ήθος
σημαίνει άκριτη, βουβή αποδο-
χή των κανόνων περί αθθεντίας
και αυταρχικότητας. “Όταν ή
παρέμβαση καταγράφεται ως
«άντίσταση κατά της άρχης,
τεντυμποϊσμός κτλ.». “Όταν ή
αντίρρηση καταμετρείται ως
κακοήθεια. “Όταν ή εργατικό-
τητα και ή επιμέλεια εξαντλεί-
ται σε παπαγάλισμα, σε σκονά-
κια, σε κρυφανοήματα του βι-
βλίου, σε εξαργύρωση των
προσωπικών σχέσεων με βοη-
θούς τε και επιμελητές. (‘Υ-
πενθυμίζουμε την άπορη ρήση
του ύφηγητή της έδρας: «Μά
πώς και σās βάλανε 9 κύριοι
συνάδελφοι. Κάποιο πρόβλημα
υπάρχει.»)

“Ε, όχι, ό ραγιαδισμός δεν
είναι τεκμήριο ελληνικότητας.

Υ.Γ. Δυστυχώς ούτε ό
ΚΥΝΟΔΟΥΣ ούτε ό ΠΡΟ-

ΓΟΜΦΙΟΣ κατόρθωσαν νά δι-
εισδύσουν στα άδοντα της Στο-
ματολογίας. ‘Η πρότασή μας
νά ανταλλαγεί ή κάρτα (πρός
φωτογράφησιν) με την κατάθε-
ση του αριθμού ταυτότητος του
Κυνόδοντος στην ΤΡΑΠΕΖΑ
πίστεως έθεωρήθηκε αντικομ-
μουνιστική και άπεριφώη.

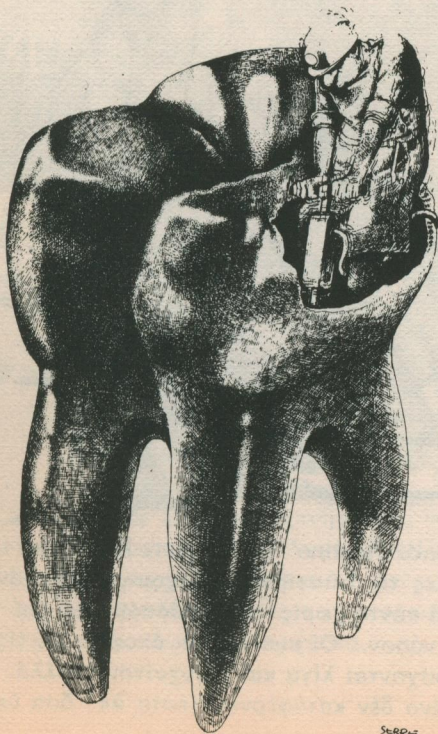

‘Ο Νευρικός ‘Ασθενής
(ή βάλε κι άλλο Vallium
στό τραπέξι)

‘Ο νευρικός άσθενής και ό άνέ-
ραστος οδοντίατρος, δυό πρό-
σωπα που δεν επιδέχονται το-
μή. ‘Εάν, παρ’ όλα αυτά, την
επιχειρήσουμε, στο μέν χώρο
της σχολής θά διενεργηθεί κά-
τω από συνθήκες άσηψίας-άν-
τισηψίας (με επιστράτευση ια-
τρικών βεβαιώσεων, οδοντιά-
τρων ύψηλώς εκπαιδευθέντων
εις την συμπεριφερολογία και
άλλων βοηθών δίκην φρου-
ρών), στο δε οδοντιατρείο του
ένός ή τομή θά πραγματοποιη-
θεί κάτω από ψυχροπολεμικές
συνθήκες και με τή διαρκή
άπειλή διακοπής της εργασίας
εκ μέρους του γιατρού σε περί-
πτωση που ό άσθενής αντιδρά-
σει φυσιολογικά, δηλαδή ‘νευρι-
κά.

Δέν πρόκειται παρ’ όλα
αυτά γιά εξαίρεση της συμπερι-
φοράς του οδοντίατρου προς
τόν άσθενή αλλά γιά έκδηλη
επιβεβαίωση της σχέσης εξου-
σίας ανάμεσα στον γνώστη-θε-
ράποντα και τόν άμαθή-πά-
σχοντα. “Όταν ό τελευταίος
άνήκει στην συνομοταξία των
φυσιολογικών διενκολύνει διτ-
τά τόν γιατρό:

1) Λέχεται συνήθως άκρι-
τα και ένστερνίζεται τό λεξιλό-

ΣΕΡΕ

γιο καί τήν πρακτική τοῦ γιατροῦ σάν τόν δρόμο τῆς σωτηρίας. Οἱ πιθανές ἐπιφυλάξεις δέν ἀφοροῦν τόν πυρήνα τῆς πίστεως ἀλλά ἀφήνουν ἀνοιχτό τό δρόμο γιά τίς αἰρέσεις τῆς (ἄλλες γνώμες, ἄλλων εἰδικῶν).

2) Ἀντιδρά φυσιολογικά ἢ –σέ ἀπαισθη οδοντιατρική γλώσσα– «δέν φέρει προσκόμματα» κατά τή διάρκεια τῆς ἐργασίας πού ἐάν –δ μή γένοιτο– καταστεῖ χρονοβόρα ἀδυνατίζει τήν καθημερινή ταρῖφα τοῦ λειτουργοῦ. Φαίνεται πώς γιά τό οδοντιατρικό μαγαζί ἰσχύει, προκειμένου γιά τόν ἀσθενή, τό «βλέπε-ἀκου-σῶπα» ἢ μᾶλλον: ἔχε τό στόμα ἀνοιχτό σ' ἐξάρθρωση καί διαρκή σύσπαση τῶν μιμικῶν μυῶν.

Μετακλήσεις

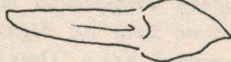
Τά τελευταῖα χρόνια γινόμεστε μάρτυρες μετακλήσεων, ἀπό ὁρισμένες ἔδρες, «ζένων προσωπικοτήτων» πού θεραπεύουν τήν Ὀδοντιατρική.

Ἡ πορεία μιᾶς τέτοιας μετὰ κλησης εἶναι περίπου ἡ ἑξής: Ἐπίσκεψη στήν κλινική, πρὸς παρακολούθηση τῆς δουλειᾶς τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων / ὁμιλία στά μέλη τοῦ ΕΔΠ ἢ στούς μύστες μιᾶς ὀρισμένης στοματολογικῆς εταιρίας, γιά κάποιον ἐξειδικευμένο θέμα / ὁπωσδήποτε ἐπίσημο γεῦμα / ἀνακήρυξη, τίς περισσότερες φορές, τῆς «προσωπικότητας» σέ ἐπίτιμο διδάκτορα (τώρα τελευταῖα οἱ καθηγητές μας κατέχουν ἀρκετούς θρόνους στήν πανεπιστημιακή ἱεραρχία, γιά νά λύνονται γρήγορα τά γραφειοκρατικά προβλήματα)/...

Καί ἡ οὐσία ὅλων αὐτῶν: Ἡ μετὰ κληση ἐγγράφεται στό ἐτήσιο ἔργο τῆς ἔδρας / τό ἐπιστημονικό ὄνομα τοῦ κυρίου καθηγητοῦ λαμπρύνεται μέ μία

ἀκόμη συμβολή τοῦ στήν ἀνάπτυξη τῆς οδοντιατρικῆς στόν τόπο μας / μερικές ἀκόμα εὐκαιρίες γιά μεταπτυχιακά τῶν ἡμετέρων τῆς κάθε ἔδρας.

Κατά τά ἄλλα, τό ἐπιστημονικό εὖρος τοῦ κυρίου καθηγητοῦ ἀναγνωρίζεται καί συνεχῶς διευρύνεται εἰς τήν ἀλλοδαπήν.

Δῶστε εἰδικότητες στό λαό

Τό σενάριο εἶναι γνωστό. Ἡ ἐκσυγχρονιστική τάση τῆς δεξιᾶς στή σχολή μας ἀποφάσισε τή θέσπιση εἰδικοτήτων. Ἡ ἐπίσημη ἀντίδραση τῶν οδοντιατρικῶν συλλόγων καί τοῦ ΣΦΟΑ ἀφοροῦσε τόν τρόπο παροχῆς τους καί τό τί θά κάνουν οἱ κακόμοιροι (!) οδοντίατροι πού θά μείνουν ἔξω

τοῦ νυμφῶνος.

Ξεπερνώντας τή σπέκουλα τοῦ «δῶστε εἰδικότητες γιά τό λαό» καί ὑποθέτοντας ὅτι μπορούμε νά ἐπιβάλλουμε τούς δικούς μας ὅρους στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά δίνονται, ρωτᾶμε τούς συνεπείς καί προοδευτικούς συνάδελφους-ἀγωνιστές:

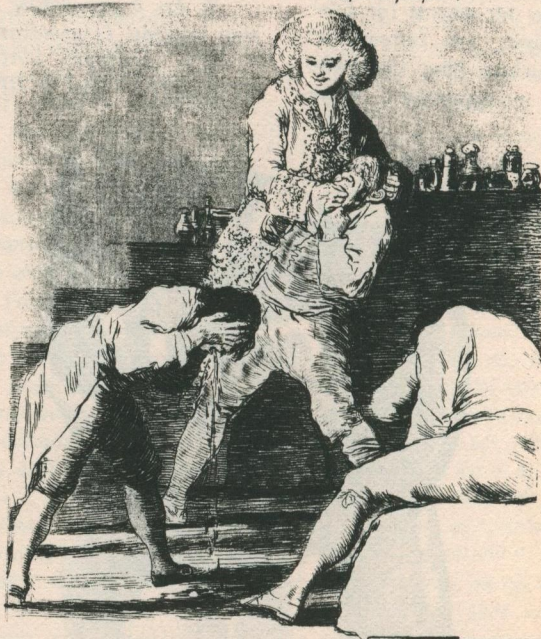
■ Ἡ εἰδικότητα δέν σημαίνει, πρακτικά, πλήρη ὑποταγή στόν καθηγητή καί ἄκριτη ἀποδοχή τοῦ δικοῦ του προσανατολισμοῦ;

■ Δέν υποβάλλεται ὁ εἰδικευμένος σέ ὁλοένα καί μεγαλύτερο ὀρθολογικό καπιταλιστικό διαχωρισμό;

■ Δέν συντηροῦνται ἔτσι οἱ ἀυθεντίες;

■ Ἡ ἐξειδίκευση δέν μᾶς μετατρέπει σέ πρακτικούς;

■ Εἶναι τόσο σαφῆ τά ὅρια μεταξὺ ὑπερεξειδίκευσης καί παραλογισμοῦ;

“Al Conde Palatino” (Στοῦ κόντε Παλατίνο) τοῦ Γκόγια: «Σ’ ὅλες τίς ἐπιστήμες ὑπάρχουν τσαρλατάνοι πού ξέρουν τά πάντα χωρίς νά σπουδᾶσουν καί πού γιατρεύουν πᾶσαν νόσον... Οἱ μυαλομένοι ἀποφεύγουν τίς προφητείες: ὑπόσχονται λίγα καί πετυχαίνουν πολλά. Κι ὁ κόντε Παλατίνο δέν καταφέρνει τίποτα ἀπ’ ὅσα ὑπόσχεται.»

■ Καί πῶς συμβιβάζεται τάχα ἡ ἐξειδίκευση μέ τή διαιώνιση τοῦ ἴδιου ἐξεταστικοῦ συστήματος;

■ Στό τέλος-τέλος, ἡ ἐξειδίκευση σημαίνει «καλύτερο σφράγισμα στό δόντια τοῦ λαοῦ»;

Μετά τό πανηγύρι τί;

Ἐπιτέλους ὁ Ὁδοντιατρικός Σύλλογος Ἀθηνῶν ἔγινε δημοκρατικός- Ἐνα ἔνα τά ὄχυνά τῆς δεξιᾶς πέφτουν -Δόξα καί Μπράβο- Ἐπιτέλους, ὁ ΟΣΑ θά μπορεῖ νά ἐπεμβαίνει θετικά στούς ἀγῶνες τῶν ὑπό κατα-

σκευή μελῶν του- Ἐπιτέλους, ἄνοιξε ὁ δρόμος γιά δημοκρατικούς ὁδοντιατρικούς συλλόγους - Ὁ ΟΣΑ δείχνει τό δρόμο - Ἡ ἐνότητα θριάμβευσε.

Τά παραπάνω συνθήματα -προβλέψεις κυριάρχησαν μετά τήν ἀναγγελία τῶν αποτελεσμάτων. Ἐμεῖς, Κασσάνδρες δεινῶν μέσα στό χαρμόσυνο κλίμα, ἐπισημαίνουμε:

Ἡ γνωστή καραμέλα γιά «καλύτερη ὑγεία στό λαό» θά πιπιλιέται τώρα πιά συχνά, πιά ἔγκυρα. Ἰσως καί ν' ἀκούσουμε καί τό «δῶστε φτηνότερο ἀμάλγαμα γιά τό λαό».

Ἡ οἰκονομίστικη προγραμ-

ματική διακήρυξη τῆς δημοκρατικῆς παράταξης κάτι τέτοιο μᾶς ἄφησε νά υποθέσουμε. Ἡ ἀπουσία καθαρῆς κριτικῆς καί ἀμφισβήτησης τοῦ κυκλώματος πανεπιστημιακῶν-μεγαλοοδοντογιατρῶν καί ἡ ἔλλειψη νύξεων γιά τοὺς ποικίλους τρόπους διαφήμισης μᾶς κάνουν νά προβλέψουμε τήν πορεία τοῦ ΟΣΑ μέσα στό στενά πλαίσια τῶν οἰκονομίστικων, συντεχνιακῶν διεκδικήσεων, πού θά συνοδεύονται, φυσικά, μέ πάμπολλες διακηρύξεις συμπαράστασης στούς «δίκαιους ἀγῶνες τῶν συναδέλφων φοιτητῶν».

Ο ΚΥΝΟΔΟΥΣ

“A Casa de Dientes” (Κυνηγώντας δόντια) τοῦ Φρανσίσκο Γκόγια, ἀπό τή συλλογή “Los Caprichos”: «Τά δόντια τῶν κρεμασμένων εἶναι ὅ,τι πρέπει γιά τή μαγεία· χωρίς αὐτά δέν γίνεται τίποτε τῆς προκοπῆς. Τί κρίμα πού ὁ λαός πιστεύει τέτοια πράματα.»

Γιά τό Πολυοδοντιατρείο

Τό ναί...

Τό οδοντιατρείο είναι τόπος κλειστός, αυστηρός, μέ προδιαγεγραμμένη λειτουργία. Τό κατ' ἀρχήν ἐρώτημα είναι ἂν ἔχουμε τή δυνατότητα νά ἀνατρέψουμε τούς περιορισμούς πού δημιουργεῖ ἡ φύση τοῦ οδοντιατρείου καί ἡ ἴδια ἡ ἀσκηση τῆς οδοντιατρικῆς.

Ἐάν ὄχι, πρέπει νά παραδεχτοῦμε πώς οἱ σχέσεις ἐργασίας εἶναι ἀπό μόνες τους τέτοιες, πού ἀποκλείουν τόν ἐπαναπροσδιορισμό τους, καί τοῦτο, σέ τελευταία ἀνάλυση, σημαίνει ἀποδοχή τῆς κοινωνικῆς θέσης τοῦ οδοντίατρου καί τῶν ἐπακόλουθων συνεπειῶν τῆς.

Ἐάν ναί, τότε ἡ συζήτηση ἀναπόφευκτα συσχετίζεται καί μέ τή λύση «πολυοδοντιατρείο», πού σάν χαρακτηριστικό του ἔχει τή συνεργασία περισσότερων τοῦ ἑνός προσώπων, μ' ἀφετηρία κοινές θέσεις κι ἀποφάσεις ὡς πρός τόν τρόπο καί τίς ἐπιδιώξεις τῆς οδοντιατρικῆς δουλειᾶς. Ἄραγε εἶναι ἱκανές αὐτή ἡ συνεινέση καί συναίνεση ν' ἀποτρέψουν τήν ἀλλοτρίωση καί τήν ἀποξένωση ἢ θά ἐγκλωβίσουν τούς συνεργούς σ' ἓνα καινούριο γκέτο; Σίγουρα υπάρχουν πολλές ἀντιρρήσεις:

- οἰκονομικά ἐμπόδια στήν ἀρχή καί στήν πορεία τῆς συνεργασίας,
- ὁ τρόπος συμμετοχῆς τοῦ καθενός καί ἡ διακίνηση τῶν ἀσθενῶν,
- ἡ ἴδια ἡ οδοντιατρική ἐργασία πού εὐνοεῖ μέν τή συζήτηση γιά οδοντιατρικά θέματα ὄχι ὅμως καί τόν προβληματισμό καί τόν διάλογο πέρα ἀπ' αὐτά,
- ἡ συμμετοχή τῶν ἰδίων, κατά βάση, προσώπων πού πιθανόν νά δημιουργήσῃ στατικές σχέσεις,
- ὁ κίνδυνος νά φθαρεῖ ἡ φιλία καί νά μετατραπεῖ σέ ἐπαγγελματική σχέση.

Ὅμως γι' αὐτούς ἀκριβῶς τούς λόγους πιστεῶμαι πώς ἀξίζει τό ἐγχεῖρημα ἔστω κι ἂν δοκιμαστεῖ ἡ φιλία, τά ὄνειρα καί οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ καθενός ἀπ' τὰ προβλήματα πού θά προκύψουν. Τό οδοντιατρείο σαφῶς καί δέν εἶναι ὁ μόνος χώρος μας, ἀπαιτώντας ὅμως ἀρκετές ὥρες ἀποβαίνει μοιραῖα σημαντικός: ἡ λύση «πολυοδοντιατρείο» πιθανῶς νά μετατοπίσῃ τό βάρος ἀπ' τή ρουτίνα τῆς ἐργασίας στίς ἀνθρώπινες σχέσεις, ἀκόμη καί ἐντός τῶν οδοντιατρικῶν τειχῶν. Δέν εἶναι ἡ λύση ἀλλά κάποιος δρόμος, ἀδιάβατος πού μετράει τίς πιθανότητες στούς σκοπούς καί τίς ἐπιδιώξεις μας.

Σπύρος Γράφας

...καί τό οχι

Τό ΟΧΙ δύσκολο καί μόνο νά τό γράφεις. Σκληρό νά ὑπονομεύεις «ἐκ τῶν ἑνδόν» τήν ἐλπίδα καί τά ὄνειρα φίλων σου. Ἀλλά καί τή συναισθηματική ἐνταση δύσκολο νά τή δεχτεῖς.

Ἀφήνουμε στήν ἀκρῇ τά οἰκονομικά ἄλλοθι, ὅτι δηλαδή ὀδηγοῦμαστε στήν ἐγκατάσταση πολυοδοντιατρείου λόγω χρηματικῆς καχεξίας: ὑπάρχουν πολλοί τρόποι νά παρακαμφθεῖ π.χ. συνεταιρισμός. Ἐξετάζουμε τήν πιθανότητα νά κατορθώσῃ τό πολυοδοντιατρείο νά ἀρεῖ τή στατική ἐργασία καί τά συνεπακόλουθά τῆς: τήν ἀλλοτρίωση καί τή μιζέρια.

Τά ὅρια μεταξύ πολυοδοντιατρείου καί ἰδιωτικῆς κλινικῆς εἶναι δυσδιάκριτα. Ἐξάλλου, ἡ -ἔστω καί φιλική- ἐξουσία τοῦ ἑνός, πού «πιάνει τό χέρι του», σ' ἓναν τομέα, δέν συνιστᾷ ἐφαρμογή τῆς ἐξειδικεύσεως στήν πράξη.

Ὁ κατακερματισμός τῆς προσφερόμενης θεραπείας σ' ἓναν καί μόνο ἀσθενή ἀποτελεῖ μεγάλο πρόβλημα. Ἡ κλινική μας ἐμπειρία ἀπό τή Σχολή καί τέτοιο μᾶς δείχνει: ὁ ἴδιος ἀσθενής συμπληρώνει διαφορετικό ἱστορικό σέ κάθε ὄροφο, ὑφίσταται διαφορετική ἀντιμετώπιση ἀπό διαφορετικό, κάθε φορά, φοιτητή, καταντώντας λίγο-λίγο «στόμα γιά ὅλες τίς δουλειές». Ὅποτε, στήν πράξη, σέ τί ἄλλο ἐξυπηρετεῖ ἡ συγκεκριμένη λύση παρά στό νά μᾶς περισσεύει χρόνος γιά νά μπορούμε ν' ἀσχολούμαστε καί μέ κάτι ἄλλο;

Ἀρκεῖ ἀραγε ἡ ἐκβιαστική λύση «πολυοδοντιατρείο» γιά νά διασκεδαστοῦν οἱ σοβαροὶ φόβοι μας γιά τήν ἀντιμετώπιση πιθανῶν δύσκολων περιστατικῶν, στά ὁποῖα ὁ καθένας ξεχωριστά ἴσως πελαγοδρομοῦσε;

Κι εἶναι, ἀραγε, αὐτός ὁ μοναδικός τρόπος γιά νά βρισκόμαστε καί νά μὴ χαθοῦμε, παρασυρμένοι ἀπό τίς «γλύκες» τοῦ ἐπαγγέλματος; Προσωπικά, προτιμῶ τά κουτουκάκια καί τά φλίπερς. Τό περιβάλλον ἐκεῖ θά 'ναι τουλάχιστον γνῶριμο.

Γιάννης Στρατηγάκης

« Η μυστική ζωή του Γρηγόρη Δελλή...»

Μιά γροθιά σηκώθηκε ψηλά. στό άχτίφ τής ήλιαχτίδας όδοντιάτρων και συναφών έπαγγελματιών τών δυτικών συνοικιών...

Η διαδικασία διακόπηκε. ξεδίπλωσε όλόκληρο τό 1 και 71 του. σχεδόν στάθηκε στίς μύτες τών ποδιών του!

- Σύντροφοι! "Ας σταθούμε αποφασιστικοί. "Ας χτυπήσουμε. στή γέννησή του. τό άντεπαναστατικό προτσέσο!

Ανεξάρτητος όδοντιατρικός συνδικαλισμός. σήμερα. σημαίνει έπιστροφή στίς αστικές σχέσεις παραγωγής. σημαίνει ξεκομμα από τό λαό και τήν πρωτοπορία του. σημαίνει πισωγύρισμα στήν άγκαλιά τής άρχουσας τάξης (όχι τής σημερινής -γιατί αύτή είναι ή έργατική και οι φυσικοί της σύμμαχοι- αλλά τής παλιάς. δηλ. τής αστικής!). Αυτό περιμένει ή έξασθενημένη τώρα πλέον παγκόσμια αντίδραση: νά τρέξουμε κατευθειάν στήν άγκαλιά του διεθνούς ίμπεριαλισμού!

Αλλά, άς φράξουμε τό δρόμο στίς σειρήνες τής αντίδρασης. "Ας σηκώσουμε ψηλά τή σημαία τής όδοντιατρικής γιά τό λαό και όχι γιά τά μονοπώλια. ένάντια στίς άντεπαναστατικές φλυαρίες! Νά τσακίσουμε τά σκουλήκια!

Μιά θάλασσα από χέρια κινήθηκε και τόν άνέβασε ψηλά! Χειροκροτήματα. χειροκροτήματα! "Εσφίξε τή γροθιά του.

- Λοιπόν, κύριε Φωτίου! "Εχουμε 5.000 σύν τά λεφτά του τεχνίτη.

Μέ κοφτές κινήσεις μέτρησε τά χιλιάρικα...

"Εσκυψε στήν πόρτα και φώναξε:

- Ποιός έχει σειρά παρακαλώ;

Κτύπησε τό τηλέφωνο...

- Ναι, λέγετε.

Μπήκε ή κυρία του άπέναντι ρετιρέ - φορούσε ένα ά-παί-σι-ο άρωμα...

"Επιασε τό καθρεφτάκι...

- Άνοιξτε παρακαλώ!

Καθώς καθόταν, ή ματιά του έπεσε στους «διαφωνούντες». πού ειχαν καταλάβει τή γωνιά τής αίθουσας. Είχαν λουφάξει οι λακέδες του Κ.Μ.Κ. και τών όδοντιατρικών μονοπωλίων.

Κι ή Τασία ήταν μαζί τους!! Μ' εκείνον τόν φαντασμένο τόν Άσημάκη: «χειρουργος - όδοντίατρος- δόκτωρ παιδοδοντιατρικής»! Γέλασε τρανταχτά. Μέσα στό πανδαιμόνιο τών χειροκροτημάτων, τίποτε άλλο δέν άκουγόταν.

- "Ελα, Τασία - Τι; γεμιστά; Πάλι τά ίδια; "Ε, όχι, δέ μ' άρέσουν!! Ναι; "Ελα! Πόσο; Καλά, καλά, άντε γειά σου, θά τά πούμε τό βράδυ! (Κατέβασε τό άκουστικό ταραγμένος: κατάλαβες άδελφέ μου, 7.000! "Ε, δέν έχουν τό Θεό τους!)

- Εϊδατε άκριβεια, κύριε Δημόπουλέ μου;

Ο χοντρός Δημόπουλος συμφώνησε μ' ένα νεύμα, έχοντας στό μυαλό του τή χρυσή γέφυρα τών 17.000.

- Για άνοιξτε!

"Ανοιξε.

Πήρε τό καθρεφτάκι.

- Λοιπόν, δέν είναι άριστούργημα;

Δέν χρειάστηκε ψηφοφορία! Τό πράγμα ήταν φανερό! Τό κίνημα είχε ξεπεράσει μιά αποφασιστική στροφή (σκέφτηκε: σχεδόν 180° καί μέ αντίθετη κλίση!). Τό κίνημα (σκέφτηκε: θάπρεπε νά όνομαστεί κίνημα τής 23ης Μαΐου!), κοίταξε τό ρολόι του, ναι, ήταν 23 Μαΐου.

Στό διάδρομο, έπесαν πάνω του δύο φίλες όδοντοτεχνίτριες:

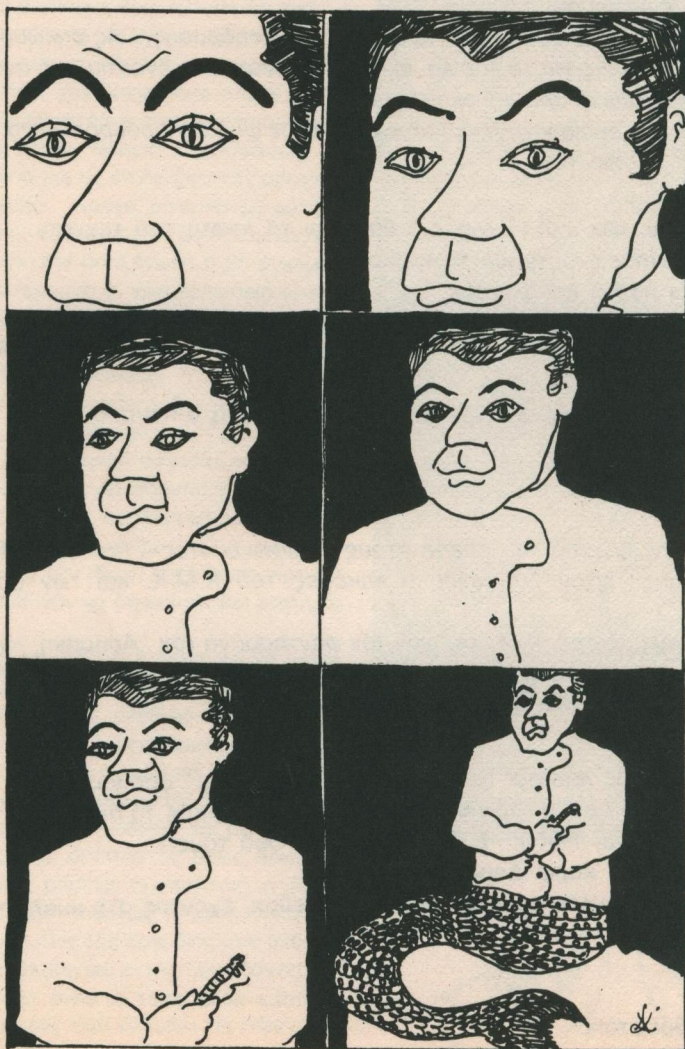
– Σύντροφε Γρηγόρη, ήσουν καταπέλτης! 'Η μία τοῦ έπιασε τό μπράτσο:

– Τούς τήν έφερες τών άστών!!

Τίς κοίταζε άπό ψηλά: – κι ή Τασία μαζί τους! – μαζί τους! – μαζί τους!!

Απομακρύνθηκε μέ σταθερό βήμα...

Νίκος Λούπης

ΣΤΟ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

(δράμα, σέ στίχους πολιτικούς· άπρακτο)

«Ή πεζολογία έλαμπε
σά δίσκος μέ όδοντιατρικά έργαλειά»
Κένεθ Ρέξροθ

Τελειώνοντας τό Γ΄ έτος, ό έκκολαπτόμενος όδοντίατρος βρίσκεται στή στροφή: θεωρείται ώριμος ν΄ αντιμετώπισει τόν άσθενή (του). Στα τρία ή περισσότερα χρόνια πού κύλησαν, κάτι τόν έδωσε σέ θεράποντα καρπό. Ό,τι κι άν ήταν αυτό, πρέπει νά συνέβη στό μοναδικό καταρχήν χώρο, όπου

1) ό όδοντίατρος κινείται καθημερινά σχεδόν

2) ή παρουσία του έλέγχεται (μόνον εκεί) ως άποχρεωτική

3) ή εργασία του άξιολογείται αδιάλειπτα (άν και όχι πάντοτε φανερά): στό λαβύρινθο τών εργαστηρίων.

Όποιαδήποτε λοιπόν δοκιμή ανάλυσης του γεγονότος «έργαστήρια» αναλαμβάνεται ταυτόχρονα ως άπόπειρα πολιτικής παρέμβασης -πού ώστόσο διατηρεί τό σοβαρό μειονέκτημα ν΄ αναπτύσσεται πριν-άπό-τή-δράση -και έξοφληση άπόλυτα προσωπικών λογαριασμών. Ή πρώτη ύλη γιά μία τέτοια δοκιμή ύπάρχει άφθονη αλλά συγκαλυμμένη: τό αντικείμενο ανάλυσης, άπότοκο αλλά και όργανικό στοιχείο πολύ συγκεκριμένων θεσμών -«κορύφωμα τεχνικής δεξιάτητας» θά ΄ταν ένας περιεργα άκριβής χαρακτηρισμός του - έχει μετασχηματιστεί, γιά νά καταναλωθεί, σέ κατάσταση έντελώς φυσιολογική. «κορύφωμα φύσης». Μόνος τρόπος νά θραυστεί αυτό τό ισχυρό κέλυφος: νά προεκταθούν κάποιες άρχικές, διαισθητικές διαπιστώσεις, καθώς εκλογικεύονται, ως τίς άκραιες τους συνέπειες. Γιά νά γλιστρήσεις στό θέμα πρέπει ν΄ ανακαλύψεις ρωγμές αλλά και ν΄ άποδειχτείς φανατικός. Ή εμπάθεια δέν είναι αναγκαστικά βλαβερή όταν μιλάς γιά ό,τι σέ σημαδεύει.

Τρεις κατηγορίες εργαστηρίων διακρίνονται καθαρά:

α. Τά Φροντιστήρια: Βιοστατιστική, Όστεολογία (Α΄ έτος), Ύγιεινή, Ιστολογία στόματος, ίσως και Άνατομία (Β΄ έτος), Νοσολογία.

Φαρμακολογία, Άναισθησία, Προληπτική (Γ΄ έτος).

β. Τά Γυμνασιακά: Φυσική, Άν. και Όργ. Χημεία, ίσως και Βιολογία (Α΄ έτος), Φυσιολογία, Βιοχημεία, Μικροβιολογία (Β΄ έτος).

γ. Τά Συντεχνιακά: Μορφολογία (Α΄ έτος), Ύλικά (Β΄ έτος), Μαντζαβίνος, Κοψιάυτης, Αδάμ (Γ΄ έτος).

Παρατηρούμε πώς:

- ή κατηγορία (α) διατηρείται σέ όλα τά έτη. Από τό Α΄ κιόλας έτος, παρεισφρύνει στή (γ), μέ τή μορφή έναρκτηρίων σεμιναρίων. Ή όσμωση αυτή ένισχύεται άργότερα, καθώς εμφανίζονται, έκτοπίζοντας σταδιακά τήν (γ) κατηγορία, οι κ λ ι ν ι κ έ ς.

- ή κατηγορία (β) συσσωρεύεται στά δύο πρώτα έτη: έκτοτε έκλείπει.

- ή κατηγορία (γ), όλωσδιόλου αντίθετα, καταλαμβάνει όλοένα περισσότερο χώρο στό πρόγραμμα. Τήν ανάπτυξη της παρακολουθεί ό έξοπλισμός:

-στό Α΄ έτος, λευκή ποδιά και κάποια έργαλεία.

-στό Β΄ έτος, λευκή ποδιά και περισσότερα έργαλεία.

-στό Γ΄ έτος, λευκή ποδιά, σωρός έργαλείων, αλλά και ντουλαπάκι. Κάποια κυβικά έκατοστά τής Σχολής περνάνε στά χέρια του όδοντίατρου: χώρος ύπαρκτός και ρικνός σάν τό μέλλον του: άργότερα θά μεγαλώσει (ντουλάπι) και θά κατοικηθεί από τόν κτήτορα (ίατρείο). Αυτό τό έμβρυο έχει, όπως καθετί σέ τούτο τό ντουινά, τό κλειδί του - στήν ίδια κλειδοθήκη μέ τά κλειδιά του σπιτιού, του αυτοκινήτου και (άν γίνει ίλεως ό Θεός) τής γκαρσονιέρας μέ τή γκόμενα.

Στά έργαστήρια μιλάνε και κάνουμε, κάνουμε και μιλάνε - γλώσσα μονόχορδη, κάποτε καλοκουντισμένη, συχνότερα απελπιστικά άνεπαρκής ως και γιά τό είδος της, πάντα άσπρόμαυρη ή μογιατισμένη (ώ, οι τεχνουργημένες οικειότητες τών σεμνών συνδικαλιστών!), δηλαδή, έτσι κι άλλώς, χωρίς φυσικά χρώματα

“Αν δέν αντιμετωπίζεις τούς χειριστές αυτής της γλώσσας-έργαλειου σάν μηχανές, είσαι υποχρεωμένος νά τούς καταμαρτυρήσεις, άν όχι τήν τετελεσμένη μετάλλαξη, τουλάχιστον τή συνεπή αυτολογοκρισία τους – αλλά και τήν (προληπτική) δική σου. Υπάρχουν κι οί φάκελοι ήθους, διάβολε! κι όχι μόνο γιά τούς φοιτητές.

Τούτη ή αυτολογοκρισία δέν συνεπάγεται τή σιωπή αλλά οδηγεί σ’ ένα παλίμψηστο γλωσσικό ιδίωμα: επιχλωσμένες λανθάνουν αντίστασεις και αποκλίσεις πού χρεώνονται σέ καθενός τήν προσωπική περιπέτεια.

Γιά κάθε κατηγορία εργαστηρίων, υπάρχει μία λέξη-ζώδιο. “Ολα συμβαίνουν υπό τήν επιρροή της.

Στήν (α), τό Θ έ α μ α. Πρόκειται, στήν πραγματικότητα, γιά μία μικρογραφία παράδοσης. Κάποιος κατέχει γνώση, δηλαδή έξουσία. (Αυτό τό «δηλαδή» σηκώνει άγρια άνάλυση, αλλά τό κείμενο είναι πασιφανώς θεωρητικά μετριοπαθές). Κάποιοι δέχονται αυτή τή γνώση. Τό σωστό θάταν νά ονομάσουμε «πληροφόρηση» τήν παρεχόμενη ύλη. Πουθενά δέν υπάρχει ή άπορία, πουθενά ή ήδονή. Τή γνώση δέν τήν άγγίζεις, ούτε τή διαπλάθεις. Λείπει τό έρεθιστικά άγνωστο. Τό κενό στίς γνώσεις σου (ό πληθυντικός δηλώνει μετρήσιμο μέγεθος) βαρύνει αποκλειστικά έσένα: δέν διάβασες άρκετά, δέν πληροφορήθηκες. Δέν έπιτρέπεται τίποτα πού νά δημιουργεί γνώση. Άνάγκη πάσα νά πειστείς πώς κάπου ήδη υπάρχει ένα διαμορφωμένο corpus γνώσης, άπ’ όπου άντλεις, άν πληροίς κάποιους όρους. Καί έπειδή ή πειθώ του διδάσκοντος δέν έπαρκει, έμφράξεις και έμβολώσεις αναλαμβάνει ή κατηγορία (β).

Στή (β), λέξη-ζώδιο είναι τό Π ε ί ρ α μ α: μύθος αύθεντικά άστικός πού, καθώς ή παραγωγή τής γνώσης έξελισσόταν, μετατοπίστηκε. Στή διδακτική κλίμακα, διατηρεί σήμερα άκέραια μία αίγλη γιά τήν όποία ένέχονται οί «Διάλογοι μέ θέμα τή Μηχανική και τούς νόμους τής Πτώσης» του Γαλιλαίου, αλλά μέ κάποιο τρόπο και ό «Γαλιλαίος» του Μπρέχτ έχει όμως κόψει κάθε σχέση μέ τήν ίχνηλασία. “Αν τό πείραμα πού έκτελείς έχει διαφορετικό άποτέλεσμα, άπλούστατα έκανες λάθος. Πειραματίζεσαι στά εργαστήρια άκριβώς γιά νά μήν δικαιούσαι ν’ άμφισβητήσεις: «όρίστε, τό ‘δες και μόνος σου». Εκείνο πού ενδιαφέρει δέν είναι τόσο ή άμεση έπαφή σου μέ τό διδασκόμενο αντικείμενο, όσο ή άποκρυστάλλωση μιάς ήθικης στάσης μη-έλέγχου.

Ταυτόχρονα παρέχεται ένα κακέκτυπο

έ ρ γ α σ ι α ς: μόχθος άλλ’ όχι παραγωγή, ψαύση άλλ’ όχι κατοχή, προσεκτική αλλά έκ προοίμιου στείρα ένασχόληση, άνερμάτιστη και άνεξαγόραστη έπιμονή: έμπλοκή στις πιθανότητες άλλα διόλου παιχνίδι.

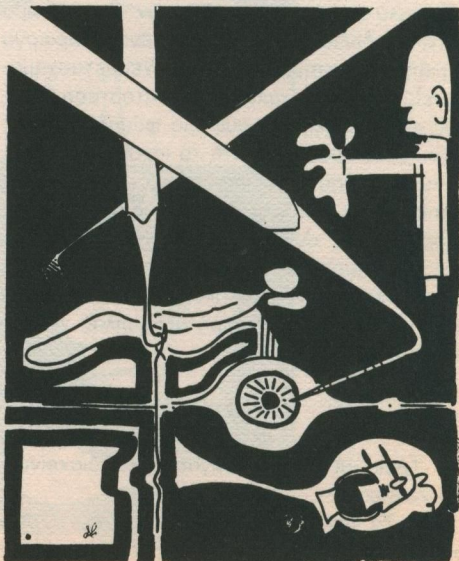
Διαμορφώνεται μ’ αυτόν τόν τρόπο μία π ρ ώ τ η ά γ ό ρ ε υ σ η, κυρίως θεωρητική, ή όποία, από δυό τουλάχιστον δρόμους, άπευθύνεται στον όδοντίατρο πείθοντάς τον πώς

1) ή όδοντιατρική άσφαλώς και είναι έπιστήμη

2) ή προσωπική του διαμόρφωση ως λειτουργού τέμνεται μέ τόν έπιστημονικό αυτό λόγο άκριβώς στό σημείο μιάς στάσης μη-άμφισβήτησης.

Υπάρχει όμως και τρίτος δρόμος γι’ αυτή τήν άγόρευση, πού, άναπτυσσόμενος σέ βάρος κυρίως του δεύτερου, άναδεικνύεται ως ό σημαντικότερος. Πρόκειται γιά τά έναρκτηρία σεμινάρια στήν (γ) κατηγορία εργαστηρίων. Έδω ό θεωρητικός λόγος συρρικνώνεται στό άπαραίτητο – πού θά πει: υπάρχει και μη-άπαραίτητη γνώση. Η άπόσταση από τό corpus γνώσης πολλαπλασιάζεται: όχι μονάχα ύπάκουη άποδοχή αλλά κι έκλεκτική παροχή. Άντίθετα, οί τοπογραφικές άποστάσεις έλαχιστοποιούνται: τά εργαστήρια (γ) -άντίθετα από τά (β) και πολλά από τά (α)- γίνονται όλα έντός Σχολής. Ο οικείος χώρος μετασχηματίζεται σέ περιρρέουσα άτμόσφαιρα, παρακολουθεί και ύπογραμμίζει.

Υπάρχει ένα κυρίαρχο φετίχ, ντυμένο λάμψεις αίχμηρές κι ευγενείς: τό Χ έ ρ ι του

οδοντίατρο. Απομακρυσμένο απ' το ύπόλοιπο σώμα, διατηρεί μαζί του σχέσεις προστάτη: κρατάει αλλά και δείχνει· χειρίζεται επιδεικτικά και επιδέξια. Πλησιέστερο προς τό γάντι, τίποτα δέν μπορεί νά φέρει «σέ απόσταση χαδιού» (Καμύ). Αναδιευθετώντας –οχι εξαλείφοντας– τις ρυτίδες στό πρόσωπο του (φανταστικού, γιά τήν ώρα – άλλ' ακριβώς γι' αυτό ιδανικού) άσθενή, ιχνογραφεί ό,τι συμπληρώνει τήν εικόνα του όδοντίατρου: τόν Homo Faber, τόν μάστορα.

Αν ή πατριαρχική γραμμή του όδοντίατρου οδηγεί στόν Γαλιλαίο, η μητριαρχική φέρνει στόν τσαγκάρη, τόν μπαρμπέρη ή τόν πλανόδιο. Αύτοί παραδίδουν μιά δ ε υ τ ρ η ά γ ο ρ ε υ σ η, κυρίως έμπειρική αυτή τή φορά. Όδηγίες πρακτικές, πλάγιοι δρόμοι, κόλπα πού ξέρουν μόνοι οι όδοντίατροι, εμφανίζονται στήν (γ) κατηγορία έργαστηρίων και άρθρώνουν έναν κώδικα έπαγγελματικής νοοτροπίας και συμπεριφοράς. Η συναδελφική άλληλεγγύη εμφανίζεται όμογάλακτη τής συνεννοήσης. Υπάρχουν –τα υλικά: τīs ιδιότητες, τή χρήση, τή συγκριτική τους άξια γνωρίζει ό όδοντίατρος, ώστε «νά μήν τόν ξεγελάσει» (έτσι του λένε) ό ταξικός του αντίπαλος: ό όδοντοτεχνίτης.

–τά έργαλεία: συγκεκριμένο όνομα και σύστοιχη χρήση. Η ήθελημένη κρυπτικότητα του πρώτου τονίζει τήν ιδιαίτερη τέχνη (δηλαδή γνώση και μαστοριά) πού άπαιτεί ή δεύτερη.

Από τήν όρθή διεύθυνση τής σύριγγας όταν έπιχειρείται ή άναίσθησία ως τήν άνά πάσα στιγμή έτοιμη ν' άνακοπεί κίνηση του τροχού κατά τή διάνοιξη, όλα άποπνέουν περίσκεψη αλλά και σιγουριά: ίσορροπία ενός στεγανού, συντεχνιακού κώδικα πρακτικής, μιάς έφαρμοσμένης, δηλαδή παραδομένης γνώσης. Η γλώσσα πού κουβαλάει αυτόν τόν κώδικα μετατρέπεται, ή παράσταση αλλάζει σέ έκμυστήρευση. Ο άπόμακρος κάτοχος τής γνώσης άρχίζει ξαφνικά νά σου ψιθυρίζει σ' αυτή: οικειότητα προς τό κατοικίδιο. Πρέπει όμως πρώτα νά σ' έχουν ξεημερώσει.

Η πρώτη, θεωρητική, άγόρευση ξεκινά από ένα άπεσταγμένο και άπρόσιτο corpus γνώσης. Σύμβολό του: ό καθηγητής. Η δεύτερη, έμπειρική, άγόρευση άφορμάται από μιά χυδαία πρακτική. Σύμβολό της: ό τεχνίτης. Τέμνονται ακριβώς στό κορμί, στόν ψυχισμό του όδοντίατρου, πού γίνεται έτσι –άναπόφευκτα– δ ι π λ ά σ υ μ π λ ε γ μ α τ ι κ ό ς :

1) Ο Σάρτρ έχει γράψει: «Ένας τελείως γυμνός λυγμός δέν είναι ώραϊος: σοκάρει. Ένας καλός συλλογισμός σοκάρει έπίσης.

Ένας συλλογισμός πού σκεπάζει ένα λυγμό, νά ποιά είναι ή δουλειά μας. Ο συλλογισμός άφαιρεί από τούς λυγμούς τήν ώμότητα πού έχουν. Οι λυγμοί, άποκαλύπτοντας τήν έμπαθή καταγωγή του συλλογισμού, του άφαιρούν τό έπιθετικό πού έχει· δέν θά συγκινηθούμε πολύ, ούτε πάλι θά πεισθούμε και μπορούμε ν' άφεθούμε μ' έμπιστοσύνη σ' αυτή τή μετρημένη ήδονή...»

Ο όδοντίατρος αντιμετωπίζει μιά διχασμένη κλίμακα αξιών. Φθονεί, δηλαδή ποθεϊ και καταγγέλλει, τήν άπεσταγμένη γνώση πού δέν του δόθηκε· άπεχθάνεται αλλά και χρειάζεται τήν ευτελή πρακτική πού ποτέ δέν είχε χρησιμοποιήσει γιά νά στοιχειοθετήσει τήν πιθανή έφηβική ουτοπία του. Είναι τώρα άναγκασμένος α) νά άνομάσει «χρηστική» τή γνώση πού του έκχωρήθηκε και νά μισήσει τούς διανοούμενους β) νά καθαγιάσει τήν πρακτική του ως «έπιστημονική», ώστε νά εγκαταλείψει κάπου χαμηλότερα τούς χειρώνακτες. Δέν πρόκειται βέβαια εδώ γιά κατάργηση τής διάκρισης μεταξύ χειρωνακτικής και πνευματικής έργασίας αλλά, τελείως αντίθετα, γιά μέχρις έσχάτων βίωση της. Τουτός ό δρόμος τής διπλής καταγγελίας, τής άναγκαστικής έπιλογής κάποιας έπιχρυσωμένης τομής οδηγεί κατευθείαν και έκ του άσφαλους τόν όδοντίατρο στή σ υ ν ε ι δ η σ η τής κ ά σ τ α ς του. Ο ψιμυθισμένος κυνισμός πού άργότερα θά άπευθύνει στόν άσθενή (πού τόν τρέφει προσφεύγοντας) έχει μόλις καταβληθεί. Μόλις έχει κερδηθεί ή μετρημένη ήδονή πού του έχουν καταμερίσει.

2) Ο κατ' ουσίαν έλλειμματικός αυτός συγκεκρισμός πρέπει τώρα νά έσωτερικευθεί ως ά ξ ι α, νά μετατραπεί σέ στέλεχος κοινωνικής αλλά και προσωπικής ήθικης. Δηλαδή: ν' αντίστραφεί.

Βηματοδότης φυσικός στήν καρδιά τών δύο άγορεύσεων, μιά τρίτη άγόρευση τούς δίνει χρώμα και ρυθμό. Πρόκειται γιά ένα ήθικό πλέγμα, πού μπορεί νά συνοψιστεί στή φράση: «ό όδοντίατρος δέν άσκει επάγγελμα άλλ' έπιτελεί λειτουργήμα.» Βαρύνουσας σημασίας σ' αυτή τή φράση είναι όχι τόσο τό δεύτερο ουσιαστικό όσο τά ρήματα: στό δεύτερο ρήμα έχει κερδηθεί ό σκοπός, ταυτόχρονα καμουφλάζ –μίλησε κανείς γιά βιοπορισμό;- καταξίωση και ύστερη προϋπόθεση μιάς διαδρομής μακριάς όσο κι ή ζωή.

Η τρίτη αυτή άγόρευση δέν διακρίνεται μέ τήν ίδια σαφήνεια πού έπιτρέπει ή διαδρομή τών δύο προηγούμενων. Έχει περισσότερο τόν χαρακτήρα ενός άένσα συντελούμενου ψηφι-

δωτού, ακριβώς γιατί είναι συνδετική των προηγούμενων. Εύκολα ωστόσο έντοπιζονται οι ψηφίδες της, συγκεντρωμένες σε μία πρώτη και ισχυρή δόση στην « Ιστορία της Οδοντιατρικής » (έτος Α') - αργότερα, μία τουλάχιστον σελίδα απ' αυτό τό βιβλίο θά διασωθεί στον τοίχο του ιατρείου, εγγάρακτη σε υποβλητικό μέταλλο: ο "Ορκος του Ιπποκράτη, ανάμα συνοχή και συνέχεια. Κυρίως όμως οι ψηφίδες αυτές συναντιώνται έγκατεσπαρμένες σε κάθε είδους λόγο -προφορικό, γραπτό, ακόμα και παραληρηματικό- που δέχεται ο οδοντίατρος.

Βιώνεται λοιπόν ή οδοντιατρική ως λειτούργημα - μέ κάπως περιεργο όμως τρόπο: δεν γίνεται ο οδοντίατρος συμπονετικός, αλλά ο ασθενής επίφοβος. Κι αν του κάνω καμιά

ζημιά, κι αν μου μείνει στά υπέροχα χέρια:» Ένοχος γιά τούτη τή ζημιά είναι καταρχήν ο ασθενής που κοιμίζει έτσι ενοχλητικά τόν πόνο του αλλά και αΰθαδώς τόν επιδεικνύει κατά τή διάρκεια τής επέμβασης: που έκτίθεται σε κινδύνους ύπονομεύοντας τό μέλλον του θεράποντος. Ένοχος κατά δεύτερο λόγο είναι κι ο οδοντίατρος που δέν έκανε καλά τή δουλειά του. Έτσι

α) ή θρυλούμενη άρωγή βιώνεται ως λανθάνουσα, πλην έμπράγματη αντίδικία

β) ή ένοχή του άσθενούς (έκδηλη και στον ίδιο) ανασύρεται και άφου επιδειχθεί του επιστρέφεται συγκαταβατικά, καίρια μεταλλαγμένη σε ευγνωμοσύνη πρός τόν οδοντίατρο. Όλα τούτα, πρίν άποτελέσουν τόν καθημερινό

βίον, συνιστούν την πανίδα των φαντασιώσεων του ὁδοντίατρου πού βρίσκεται «πρό των πυλών». Κι ἀκόμα κάτι: ἡ στρεβλή αὐτή σχέση μέ τόν ἀνθρώπινο πόνο, φενακισμένη σέ «ὑψηλή ἀποστολή», συγκρατεῖ στήν τροχιά του τόν ἐκκολαπτόμενο ὁδοντίατρο καί ἀμβλύνει τήν καταλυτική ἐπέμβαση τοῦ πλέγματος τῶν δύο ἀγορεύσεων. Τέλος, -γιά νά ἐπιστρέψουμε στήν ἀφετηρία τῆς σχετικῆς παρέκβασης- ἡ τρίτη αὐτή ἀγόρευση εἶναι τό εὐπλαστο ὑλικό πού ὁ ὁδοντίατρος καί θά τό ἀντιστρέψει σέ ἀξία. Δέν εἶναι τυχαῖο πού ἡ ἀγόρευση αὐτή

- α) θά γίνεῖ ἀργότερα τό κατεξοχὴν ἄλλοθι γιά τό φουσκωμένο λογαριασμό
- β) εἶναι ἡ μοναδική πού ὁ ὁδοντίατρος ὄχι μόνο δέχεται ἀλλά καί ἀπευθύνει στούς ἀσθενεῖς καί τό ὅποιο περιβάλλον του. Εἶναι ἐκεῖνη πού τόν ἐφοδιάζει μέ ἰδιαίτερη κοινωνική γ λ ὥ σ σ α.

Τρία φαίνεται πῶς εἶναι τά στάδια κάθε προσχώρησης σέ κάποιο κύκλο: ἡ Ὑποβολή, ἡ Ἀναμονή, ἡ Μύηση. Τά δύο πρῶτα ἐκκινοῦν ἀπό τό Α΄ κιάλας ἔτος, μέ κάποια διαφορά φάσης: βαθμιαία, ἡ Ὑποβολή ἐξελίσσεται σέ Ἀναμονή: ἀναμονή τοῦ ἀσθενοῦς (μύηση πρῶτη), ἀναμονή τοῦ κέρδους (μύηση δευτέρη). Ἡ ἐλλειψη π ρ ο σ ω π ι κ ῆ ς ἐ μ π ε ι ρ ί α ς τά τρία πρῶτα ἔτη τροφοδοτεῖ τήν ἔνταση. Πλησιάζοντας ἡ στιγμή, φαίνονται καθαρότερα οἱ τρομακτικές διαστάσεις τῆς ταυτόχρονα ὁμως, ὁ χρόνος πού ἔχει μεσολαβήσει παρέχει ἀσφάλεια: ἡ προπαρασκευή πρόλαβε νά ὁλοκληρω-

θεῖ - κι ἂν δέν ὁλοκληρώθηκε τό λάθος εἶναι δικό σου. Τά (ὑποχρεωτικά) ἐπαναληπτικά ἐργαστήρια θεραπεύουν εὐτυχῶς τά κενά.

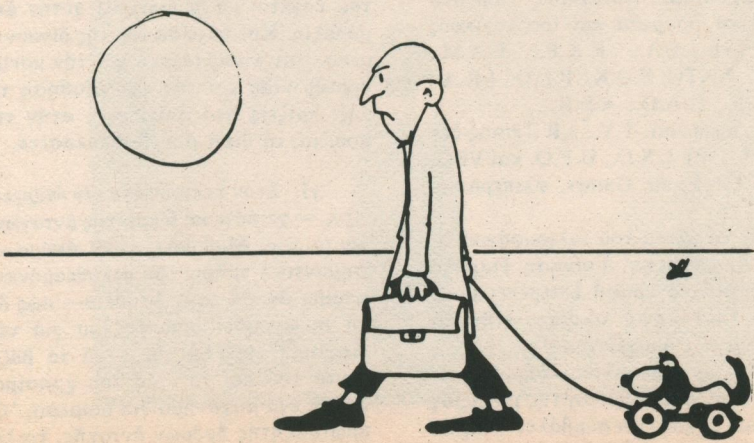
Κάθε παροχή γνώσης εἶναι παντοῦ καί ἀναπόδραστα *τελετουργική*. Ἡ μύηση ἐδῶ προσθέτει στούς ἄξονες τῶν τριῶν ἀγορεύσεων τή διάσταση τοῦ *χρόνου κατήχησης*: διαμορφώνεται ἓνα πλαίσιο ζωῆς πού θά μᾶς ὑποδεχτεῖ ἀκυρωμένους.

Μετά -καί κατά- τή διαμόρφωση, ἡ συντήρηση. Λειτουργώντας κάπως σάν τό ὑγρό τοῦ ἐγκεφάλου, ἡ μετρημένη καθημερινότητα ἐξομαλύνει ἐπικίνδυνες κρούσεις, καταστέλλει ἐξάρσεις, ἀκυρώνει ἐρεθιστικές παρεκκλίσεις, ἀμύνεται. Ὁ ὁδοντίατρος ἔχει ἀνάγκη τή ρουτίνα: τήν τρέφει καί τρέφεται ἀπ' αὐτήν. Ἔχει ἀκόμη ἀνάγκη τήν *ἐκτόνωση*, πού εἶναι ἡ ἄλλη ὀψη τῆς ρουτίνας κι ἔχει κοινό μ' αὐτήν τό οὐσιώδες: εἶναι καί οἱ δύο μεγέθη π ο σ ο τ ι κ ἄ.

Ὀνόμασα τά ἐργαστήρια «λαβύρινθο». Τώρα πού ὅσα ἀναπόφευκτα λειψά (πάντα περισσεύουν πολλά νά κλαδέψουν κι ἄλλοι ὥσου παθητικά νά προσαρμοστεῖ ἓνας ἄνθρωπος - πάντα περισσεύουν πολλά νά γραφοῦν ὅταν μιλάς γιά τήν καλή αὐτή τέχνη) εἶχα νά πῶ σώθηκαν, μπορῶ νά ἐξηγηθῶ:

Ὁ λαβύρινθος δέν εἶναι ἓνας τόπος ἀελλιστικά περιπλοκος. Εἶναι ἀπλῶς μία διαδρομή πού, γιά νά τήν παρακολουθήσεις ὥς τό τέρμα, πρέπει ἀδιάλειπτα νά ξετυλίγεις τό κορμί σου: στήν ἐξοδό, ὁ λαβύρινθος εἶσαι πιά ἐσύ.

Γιῶργος Κοροπούλης

ΧΗΜΕΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΩΝ

Τί τρέχει;

Οί προτάσεις πού ακολουθοῦν δέν διεκδικοῦν τὰ διάσημα τῆς μικροκοινωνιολογίας, οὔτε τὴν ἀποσήμευση τῶν σεσημασμένων. Ὁ γράφων καὶ ποδόσφαιρο παίζει, καὶ ἠλεκτρονικούς ἐξωγήινους ἐξολοθρεῦει, καὶ ἡ γλώσσα τὸν τσακίζει, καὶ στὴ στιχουργικὴ ἐπιδίδεται καὶ τὰ μπάρ ἐπισκέπτεται. Ἀλλιώτικα, τὰ κατεβατά θὰ 'τανε φύσει ἀνόητα. Τώρα, τουλάχιστον, ριψοκινδυνεύουν τὸ «θέσει».

Πρόκειται δηλαδή γιὰ σχόλια πού μέσα στὶς κατασκευασμένες ἀπὸ τὸ δίδυμο συγκίνηση-ἀπόθνηση συμπληγάδες ψάχνουν τὶς συναρτήσεις μεταξύ ἰδιωτείας καὶ ἰδιώτευσης, μεταξύ πολιτικοῦ ἥθους καὶ καθημερινῶν συνηθειῶν.

1.

Φλιπεράκια... καὶ χαρά... καὶ εὐτυχία...

Ἡ ἱστορία δέν καταγράφεται οὔτε σέ κύκλους, οὔτε σέ σκάλες, οὔτε σέ ἐλατήρια. Γράφεται μέ (καὶ ἀπὸ) ἀρχικά, πού ἀναπαριστάνουν μέ πικνότερο συμβολισμό πολιτικούς ὁργανισμούς, κοινωνικά ὁράματα καὶ ἰδεολογικούς ἀφέντες: Κ.Δ., Ε.Σ.Σ.Δ., Κ.Κ.Ε., Ε.Α.Μ., Ε.Δ.Α., Ο.Η.Ε., ΝΑΤΟ, Ε.Ο.Κ., Ρ.Λ.Ο., Ι.Ρ.Α., Ε.Τ.Α., Μ.Ρ.Λ.Α., Π.Α.Ο., Α.Ε.Κ.

Κι ἀκόμα, τώρα πιά, Τ.Υ., J.R. (ποίος δέν ξέρει τὸν Τζαίη Ἄρ), L.S.D., U.F.O. καὶ VEG, δηλαδή Video Electronic Games, φλιπεράκια, ταλιροφάγος.

α) Συστατικά ὕλικά τοῦ ταλιροφάγου εἶναι ὁ ἦχος, τὰ χρώματα καὶ ἡ κίνηση. Παρόλο πού ἡ μητρικὴ τους ἐγγραφὴ ἐπιτρέπει μόνο τὴν ἀνεξέλικτη ἐπανάληψη, τὸ θέαμα στήνεται προκλητικό, ἄρα καὶ δραχμοβόρο.

β) Τὰ VEG εἶναι παιχνίδια γιὰ μοναχικούς καβαλάρηδες. Στὴν ἐγκαθίδρυση τῆς μοναξιάς τὸ καπιταλιστικὸ ἄγχος ἔχει συμβάλει καίρια, ὡς ὅσα προάγει τὸν κατακερματισμὸ τοῦ ἀτό-

μου, τὸ διαχωρισμὸ τῶν πολιτῶν καὶ τὴν πραγματοποιήσιμη καὶ ἐμπορευματοποίησιμη τῶν σχέσεων. Κι ὁ ἔνοχος, μεταμελημένος φαίνεται, ἔρχεται νὰ θεραπεύσει αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ μοναξιά. Καὶ τὰ μέσα τοῦ τῆς δίνουν «περιεχόμενο», τὴν καθαγιάζουν καὶ τὴν μονιμοποιοῦν, προωθώντας καὶ τὴν ψευδαίσθηση τῆς ἐπιλογῆς: παίζεις στὸ σπῆτι σου, στὴν τηλεόρασή σου, μέ τὴ δική σου βιντεοκασέτα.

γ) Στόν ταλιροφάγο δέν ὑπάρχει ἀνταγωνιστὴς — χειρότερα: ὁ παίκτης ἀνταγωνίζεται τὸν ἑαυτό του. Μαθαίνει, παιδί ἀκόμα — μῆς καὶ σημαντικό τμήμα τῶν φιλοθεαμόνων δέν ἔχει φτάσει ἀκόμα στὴν ἐφηβεία — πὼς δέν γίνεται νὰ συναντήσῃ ὁμοίους τοῦ γιὰ νὰ βρεῖ τίς διαφορὲς του. Συνηθίζει νὰ τὰ βάζει μέ τὸν ἑαυτό του καὶ τὰ ὀριά του χρησιμοποιοῦντας ἅπλως ἓνα μηχανήμα γιὰ διάμεσο. Ὁ Μιμούν, πρωταθλητὴς δρόμων ἀντοχής, τρελάθηκε παλεύοντας μονάχα μέ τὸ χρονόμετρο.

Πού ή άμιλλα λοιπόν; Πού ή διαφορά; Πού οί φίλοι; Πού τό σώμα τό υγιές όταν παίζει κεκλεισμένων των θυρών του; Όταν, τό πολύ πολύ, μπορεί νά ανταγωνιστεί κάποιον τήν ώρα πού αυτός-όέν-παίζει, όταν-αυτός-λείπει;

δ) Οί παζέτες, οί ήλεκτρονικοί σκακιστές, μπορούν νά κάνουν συγκεκριμένες, τυπικές κινήσεις ή προκατασκευασμένη μνήμη τους όέν επιτρέπει τή φαντασία και τή δημιουργική της ικανότητα. Έκεί, ό εξέφρων αντίπαλος βαδίζει πρός τή σίγουρη νίκη ή ποιότητα της «απόλαυσης» όέν εξυπηρετεί παρά κάποιον άνεδαφικό έγωισμό.

Στά VEG, ή σιγουριά είναι χαρακτηριστικό της ήττας; τό μηχανήμα κερδίζει πάντα. Η χαρά μπορεί νά προκύψει από κάποιο ρεκόρ, πού διαρκώς υπολείπεται τοῦ μηχανικού μάξιμουμ, ή από τήν αναγραφή τοῦ ονόματος στό ταμπλώ, πού προσφέρει μία σχετική επωνυμία κλειστοῦ χώρου.

ε) Ό ταλροφάγος εξοικειώνει μέ τήν καταστροφή: Ό παίκτης άμύνεται επιτιθέμενος (μέ τάνκς, πυροβόλα, πυραύλους εδάφους) έναντίον των εισβολέων. Τό μήνιμα σαφέστατο: ό κόσμος θά βρίσκεται έσσει σέ πολεμική έγρήγορση. Τά όπλα και ή κατοχή τους άνάγονται πιά

στό φυσικό δίκαιο. Στο ίδιο δίκαιο άλλωστε παραπέμπει και τό έκτοξευόμενο βλήμα: έτσι πού σταθεροποιείται έν πλήρει στύσει στήν κάνη, έτοιμο νά τρυπήσει και νά ματώσει, δύσκολο νά μή θυμίσει τόν Φρόνυτ. Έδω μάλιστα ή ήδονή πολλαπλασιάζεται και πολλαπλασιάζει: οί στύσεις και οί έκσπερματώσεις είναι άλλεπάλληλες.

στ) Και οί είσβολείς; Άν δέν πρόκειται γιά κάποιους αδύναμους έκπροσώπους του ζωικού βασιλείου (πουλιά, λαγοί, άρκούδες τών όποιων ή έξόντωση είναι ήδη κατάκτηση του ανθρώπινου είδους) τότε σίγουρα είναι έξωγήνοι, διαστημάνθρωποι, Άρειανοί. Τά σκάφη τους, σέ πλήρη ανάπτυξη, ακολουθούν εύλαβώς τά γήινα πρότυπα: άρχηγοί, ύπαρχηγοί, άγνωστοι στρατιώτες. Ταυτόχρονη διαιώνιση του γεωκεντρισμού και της ιεραρχίας.

2.

Τό μπάρ πού ξενουχτάει

Άπό τήν εκκλησία του δήμου στό καφενεϊο: διαδρομή φυσική, διαδρομή πολίτευσης και έγκοινωνισμού.

Άπό τούς τοίχους του διαμερίσματος στά (φαινομενικά επιλεγμένα) κομματικά τείχη κι από κεί στους κλειστούς χώρους τών μπάρ: διαδρομή πού εξιδανικεύει τήν ιδιότητα και αναγορεύει τό μηρυκασμό σέ πολιτική στάση.

Οί άνθρωποι δέν άνταμώνουν πιά, δέν συνευρίσκονται, δέν μαλώνουν. Άντίθετα: συναθροίζονται λίγο προτού διασκορπιστούν, παριστάνουν άνέξοδα τούς ενδιαφερόμενους. Οί άνθρωποι, έμεις δηλαδή, έμεις οί ένδεια-φέροντες και ένδοια-φέροντες.

Στά μπάρ λοιπόν, στά «δικά μας» μπάρ. Πρίν και μετά τή διαδήλωση, πρίν και μετά τόν κινηματογράφο, πρίν και μετά τό ποδόσφαιρο. Φιγοῦρες στατικές και μόνιμες, φωνές άμήχανες, ματιές χαμένες, παραιτημένες.

Τό φώς χαμηλό. Κάπου-κάπου ένα κερύ — είς μνήμην μάλλον του Καβάφη παρά του «άγνου», μή-τεχνολογικού παρελθόντος. Προκατασκευασμένη άτμόσφαιρα γιά ψυχές πού πρέπει νά συμπεριφέρονται ρομαντικά.

Τό σκηνικό επιτηδευμένα άτημέλητο. Άφροντισιά όρθολογικότατη πού ζευγαρώνει ποικίλους τύπους καρεκλών, τραπεζιών, ποτηριών και ζωγραφικών πινάκων. Όλα γιά τό στέκι, κυρίως γιά νά φαίνεται στέκι.

Τά Άγνωστης Ταυτότητας Άπτάμενα Άντικείμενα δέν μπορεί παρά νά είναι έχθρικά. Μεσσίες από τίς άχανείς έκτάσεις του Σύμπαντος δέν αναμένονται — αυτό άλλωστε μάς τό 'χουν διδάξει και Μπάκ Ρότζερς και Φλάς Γκόρντον και Σούπερμαν. Άναμένονται όμως οί «Μεγάλοι Κακοί». Οί γήινοι πρέπει νά προετοιμαστούν, νά δεχθούν τίς φορολογικές επιβαρύνσεις γιά αύξηση τών άμυντικών προϋπολογισμών, νά δεχθούν τόν πυρηνικό εξοπλισμό κτλ, κτλ. Παρατραβηγμένα έ; Κι όμως, «ή επανάληψη μήτηρ πάσης μαθήσεως». Και ό χώρος του ύποσυνειδήτου όποιοιδήποτε μέτριου φλιπερατζή έχει κατακτηθεί πάμπολλες φορές από τήν ίδια πυκνή παράσταση: κάποιοι επιτίθενται — κάποιοι άμύνονται, δηλαδή αυτοί επιτίθενται — έμεις άμυνόμαστε. Νάτην λοιπόν κι ή χαμένη συλλογικότητα.

Ή μουσική εκκωφαντική. Προπαντός νά μή μιλάμε μπάς και φανεί ό φόβος μας, μπάς και διαρραγεί τό κενό, μπάς και προβάλλει ή κούραση.

Τό μπάρ πού ξενουχτάει — γιά μάς πού άποκοιμόμαστε.

Και τά τοστάδικα νά πολλαπλασιάζονται. Κι ό ρυθμός μας νά μήν είναι οί εποχές αλλά τά φανάρια.

Τά πλήθη οὐρλιάζουν στίς πέτρινες κερκίδες

α.

Πέντε στούς ξέι συλληφθέντες γιά τά ἐπεισόδια μετά τόν ἀγώνα "Αρη-Έθνικοῦ (23.3.81) εἶναι νεαρά μέλη τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὁ ἕκτος εἶναι ἐργαζόμενος-σπουδαστής. Τό συμπέρασμα εἶναι τόσο προκλητικά ὀφθαλμοφανές πού κινδυνεύει νά μείνει ἀνεργό. Ἡ ἐργατική τάξη δέν ἔχει κινητοποιιά δράματα. Ὁ καθημερινός βομβαρδισμός εἰδήσεων τήν ἐπείσει τελικά πώς οὐδέποτε καί σέ κανένα κράτος κατέκτησε τήν ἐξουσία. Καί τά καθημερινά της προβλήματα -πληθωρισμός, ἀνεργία, ὑποαποσχόληση, λιτότητα, σπάνις ἀπολαύσεων- τήν φέρνουν ἀντιμέτωπη μ' ἕνα σωρό ἀντιπροσώπους τῆς μοίρας της, μ' ἕνα σωρό διεκπεραιωτές τῶν ὁνείρων της πού τήν καταδικάζουν στήν ψευδαίσθηση τῆς ἐκλογικῆς συμμετοχῆς καί μόνο.

Ὅποτε: Κάπου πρέπει νά γυρέψει τή συλλογικότητά της. Κάπως πρέπει νά ἀποδείξει τή δύναμή της καί νά σιγουρευτεῖ. Κάποτε πρέπει νά χαρεῖ. Κάπου πρέπει νά ἐξοργισθεῖ καί ν' ἀντιδράσει. Διοχετεύεται λοιπόν ὅλη ἡ σισσω-

ρευμένη ποικιλώνυμη καταστολή στά ἀθλητικά ὑποκατάστατα. Οἱ ὁπαδοί ἀριθμοῦνται ἀνάμεσα στούς ἐργάτες, οἱ φίλαθλοι στούς ἀστούς. Τά στάδια εἶναι ὁ μοναδικός τόπος χωρίς διάμεσο τοῦ πάθους. Ἀκόμα καί οἱ ποδοσφαιριστές καταργοῦνται. Τό κλειστό θέαμα τῶν 22 γίνεται πρόσχημα γιά νά στηθεῖ τό ἀνοιχτό τῶν χιλιάδων. Ἐδῶ μονάχα ὑβρίζεται τόσο εὐκολα ἡ ἀστυνομία, ἐδῶ μονάχα οἱ σχέσεις τοῦ πλήθους μαζί της γίνονται εὐκολα χειρωνακτικές. Εἶναι ἡ μάζα καί ἡ ἀνωνυμία της πού καλύπτει τή στιγμιαία ἐκτροπή. Ὁ αὐθορμητισμός ἐξαντλεῖται στίς ρυθμικές, τελετουργικές χυδαιολογίες τῆς κερκίδας. Ἡ ἐπιβεβαίωση εἶναι διπλή: τοῦ ἀνδρισμοῦ καί τοῦ συνόλου — ἔστω καί γιά λίγες στιγμές, ἔστω καί σέ συγκεκριμένο τόπο.

Αὕτη ἀκριβῶς ἡ χρονική καί τοπική ὀριακότητα, αὕτη ἡ ἐπανάληψη εἶναι πού ἀναίρει τά κριτήρια τῆς καθημερινῆς νομιμότητος γιά νά κατασκευάσει μίαν ἄλλη, ἐβδομαδιαία. Στό γήπεδο οἱ κανόνες ὑπάρχουν μόνο γιά τό χώρο τοῦ ταρτάν. Στό μπετόν τῆς κερκίδας ἡ μίζερια «καίγεται», ἡ κνίσσα της ζαλίζει, κι ὅλα εἶναι τόσο συνειδητά, τόσο σκηνοθετημένα.

β.

BP, Adidas, Tiger, Marlboro... 'Εταιρίες αθλητικών ειδών και μονοπώλια αντι-αθλητικών προϊόντων (τσιγάρο π.χ.) γίνονται αφέντες και προαγωγοί. Μπορεί οι έναγκαλισμοί πολιτικής και αθλητισμού νά θεωρούνται ανάρμοστοι (ιδίως απ' όσους τούς διαπράττουν κατά κόρον)· ή οικονομική και ή κυβερνητική όμως δικαιούνται όσεςδήποτε τρυφερότητες μέ τις καμπύλες της μπάλας.

Τά έξοδα είναι πολλά, πώς ν' αντικρούσεις τούς χρηματοδότες, πού, στό κάτω κάτω, πασχίζουν γιά τήν ανάπτυξη εύγενών ιδεών. "Αλλωστε, ήδη έχουν παρεμβληθεί έφοπλιστές και βιομήχανοι πού, πλήρως άθωοι, φροντίζουν ταυτόχρονα γιά τό μεράκι και τό κέρδος. "Ο άθλητισμός συνεργεί στή φιλία τών λαών. "Όταν λοιπόν ό "Ολυμπιακός, ή Ρίβερ Πλέιτ 'Αργεντινής και ή Λίβερπουλ 'Αγγλίας έχουν τήν ίδια κονκάρδα στό στήθος, αντικειμενικά εξυπηρετούν τόν ίδιο σκοπό, τήν προώθηση του έμπορεύματος της ίδιας εταιρίας. "Αρα, λίγος ό τόπος γιά διαφανίες και έθνικισμούς. Έκφαντικό δείγμα άποεθνικοποίησης ό κλασικός "Ελλην Βουμβλής και ή 'Ισραηλινή Μακαμπή· μόνο Παλαιστίνιοι δέν συμμετέχουν στή σύνθεσή της.

"Η «κοινωνία του θεάματος» δέν άντέχει δηλώσεις του τύπου «παλεύουμε μονάχα γιά τή φανέλα μας». Τό συναίσθημα είναι μάλλον προχριστιανικό κατάλοιπο πού μόνο ζημιές μπορεί νά προκαλέσει στίς έντιμες δοσοληψίες. "Η Ιταλική ομάδα του μπάσκετ «"Ινις Βαρέζε», πού παίρνει τό όνομα της κατά περίπτωση

προστάτριας εταιρίας, συμμετέχει ένεργά στήν επιχείρηση άποσήμανσης τών συμβόλων.

"Η έκδοχή του «σοσιαλιστικού θέματος» παραλλάσσει τύποις και μόνο: εκεί οι ομάδες είναι κυρίως προϊόντα τών ενόπλων δυνάμεων. "Εκεί τό διαφημιστικό προϊόν είναι ή κόκκινη άγκυρα, τό κόκκινο πυροβόλο ή, κυρίως, τό κατακόκκινο σφυροδρέπανο.

"Ακόμη κι άν ξαναγυρίσουμε πανικόβλητοι στή φύση, οι έργοδότες-διαφημιστές θά φροντίσουν νά μαρκάρουν τά γυμνά κορμιά μέ πυρωμένες σφραγίδες.

γ.

"Αναρχικοί, τραβεστί και άλλα είδη της συνομοταξίας του περιθωρίου μολύνουν λοιπόν τόν πάναγγο χώρο του ποδοσφαίρου — έξο και ό ύπουργός Δημοσίας Τάξεως κ. Δαβάκης εξήγγειλε τήν 'Ιδρυση «ειδικού αστυνομικού σώματος» γιά τά γήπεδα πού θά συνεπικουρείται από εθνικόφρονες σκύλους.

"Η αιτιολόγηση μιάς (πιθανής) μετανάστευσης «άναρχοκομμουνιστών» δέν μπορεί παρά νά άγκυρωθεί στίς εκτάσεις του συνθήματος «"Η Τούμπα δείχνει τό δρόμο του άγώνα» και σ' αυτές του ύπόγειου παράπονου: «Μόνο στό Μέγαρο κινήτησαν τά ΜΑΤ».

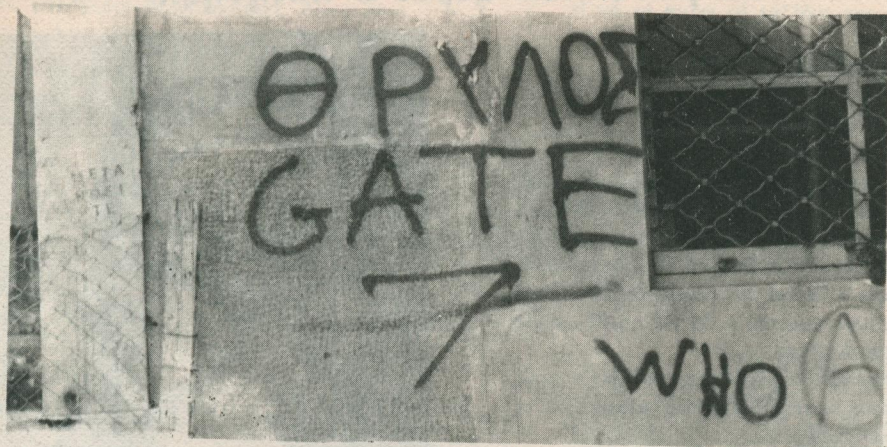
Καταρχήν, άπαιτείται πληθωρικό χιούμορ γιά νά πειστεί κανείς ότι οι άνθρωποι πού συρρέουν κατά χιλιάδες στό γήπεδο γιά νά ξεχάσουν αυτό πού είναι και αυτό πού ύφίστανται καθημερινά (δαπανώντας, γιά νά τό κατορ-

θώσουν, κάτι παραπάνω) είναι ώριμοι πρόσταξική και αντιθεαματική ζύμωση. Ζύμωση πού ούδόλως διευκολύνεται από παλαιο-μπολσεβίκικες κορόνες του τύπου «μάς κλέβουν τά λεφτά μας» ή «στίς άριθμημένες πάνε οι άστοί».

Χούλιγκανς λοιπόν ή πολιτικοποιημένοι φίλαθλοι ή ποδοσφαιρικά πολίτες. Σέ πρώτη φάση εμφανίζονται οι συλληβδην καταγγελίες περί έμπορεύματος-θεάματος και ή ιδεολογικοποίηση του αϋθόρμητου, πού άπολήγει στήν ιδεοληπτική έμμονή του άκτιβισμού. "Ακολουθούν θεαματικές εκδηλώσεις αϋθορμητισμού στίς διαδηλώσεις, πού όμως δέν έπαρκούν γιati και «λίγοι είμαστε» και τά ΜΑΤ «μάς καταφέρνουν». "Όποτε: «μετακομίζουμε». Στό γήπεδο ή μάζα θεραπεύει τό άνώνυμο ένστικτο. Στό γήπεδο τό θέαμα είναι νομιμο. "Αρχίζει λοιπόν ό ρητορικός θρίαμβος του φαλλού (παρόλο πού

οί ίδιοι συνδιαδηλώνουμε με φεμινίστριες και δμοφυλόφιλους) σάν προετοιμασία για τόν κλεφτοπόλεμο με τίς δυνάμεις ασφαλείας.

Όσο για τήν παρέμβαση πέφτει στην Β' Εθνική, μαζί με τόν Απόλλωνα καί τήν Πολιτική.

4.

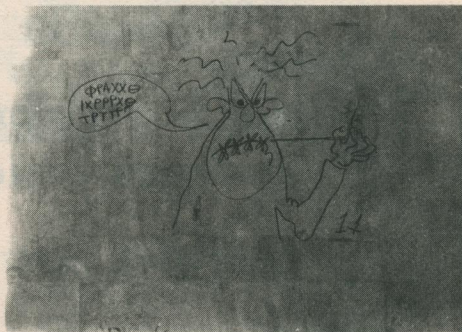
Μές στον υπόκοσμο τής γλώσσας

«Κοίτα νά δεις. Βασικά, νά πούμε, είμαι σαφώς υπέρ τής εκμεταλλεόμενης εργατικής τάξης. Όκέν;»

Ξενισμοί, βαρβαρισμοί, σολοικισμοί, άνόητοι πληθωρισμοί... Ή έκπτωση τής γλώσσας δέν μπορεί παρά νά σημαίνει καί έκπτωση τής σκέψης. Πνευματικά λιτοδίαίτοι, άρκούμαστε στίς άθλητικές στήλες τών εφημερίδων, στον «Μικροπολιτικό», στα «Παρασκήνια» καί στους «Διαδρομιστές». Τήν ίδια ώρα συνάζουμε στίς άνέραστες βιβλιοθήκες μας τό τελευταίο τομίδιο του Ρολάνδου Βάρδ περί τής ήδονής τής άλεξίας.

Οί δέκα λέξεις-ταμπούρια μέσα στό τείχος πού στήνουν οί πεντακόσιες. Λέξεις άνόητες, εύκολες, άντανακλαστικά τής δυσπραγίας καί συμπτώματα μιās δυσθυμίας πού ψάχνει καλού-πια για νά διοχετευτεί. Ρήματα πού ζητιανεύουν τήν προσοχή. Ήπιρρήματα πού προσπαθούν νά ένισχύσουν σάν δεκανίκια τό φτηνό νόημα. Άμερικάνικα, γουέλ καί δι σί γιού λείτερ, για νά καλύψουν μέ τό κοσμοπολίτικο μούγιο τους τήν άμηχανία. Ήδη, άρκετοί βάλθηκαν νά εκφράζουν τόν πόνο τους εύρωπαϊσί: δουχ. Τό δόλιο άμάν, τό βαθύ άμάν, μεταναστεύει στίς σελίδες τών εύρετηρίων.

Μιά βιασύνη καγχάζει μέσα σ' αυτή τή μίξερη, καί άριθμητικά, γλώσσα. Βιασύνη, επιδερμικότητα καί τεμπελιά. Άλλωστε, έχουμε ήδη επιχειρηματολογήσει άρκούντως υπέρ

τής τελευταίας αλλά καί έναντίον του διδύμου γνώση-έξουσία. Όπότε είμαστε καί πολιτικά καλυμμένοι.

Οί πιθανότητες νά ξεκινάει αυτή ή φτώχεια από φυσικό άντιδιανοουμενισμό είναι στατιστικά σημαντικές. Όμως, τί στό καλό νά ζηλέψει κανείς από τους διανοούμενους; Τό σινεμά, τό προτσές καί τή στρουχτούρα — τή στιγμή πού ό κινηματογράφος, ή διαδικασία καί ή δομή σαρκάζουν; Ή τόν άκοπο έρανισμό λέξεων πού δύσκολα ξανασαρκώνονται;

Θέατρο, πολιτική, οίκονομία, νοσταλγία, μουσική, ό,τι εξανθρωπίζει τόν άνθρωπο, ό,τι τόν όνομάζει, τρίβεται αιώνες τώρα στίς ξένες γλώσσες. Ή πρώτη γεύση έχει πλέον χαθεί. Ό άνθηρός έλληνας λόγος φαίνεται πώς δέν καρπίζει πιά.

5.

Τό μόνο πού ξέρει ό ποιητής...

Πολλοί γράφουν στίχους.

Λιγότεροι διαβάζουν.

Κάμποσοι δημοσιεύουν τίς δοκιμές τους. Μάλιστα, ειδικευμένοι έκδοτικοί οίκοι άναλαμβάνουν τήν έκτύπωση καί τή δίμνη, τό πολύ, κυκλοφορία έναντι σεβαστοῦ ποσοῦ: α γιά τό τυπογραφείο + 2α γιά τόν έπιμελητή (συνήθως «καταξιωμένο» ποιητή) + 3α γιά τή σφραγίδα τοῦ έκδοτικοῦ οίκου.

Ἄρκετοί άπ' αὐτούς πού έκδίδουν τούς στίχους τους καταχωροῦν στίς πίσω σελίδες καί τή διεύθυνσή τους.

Νά 'ναι τάχα μόνο γιά νά φτάνουν οί συγχαρητήριες έπιστολές;

Παντελής Μπουκάλας

6.

**...κι εἶπα γειά χαρά σου στόν Ἐντύπα
κι ἄφησα ξοπίσω μου μιά τρύπα...**

Ταξιδεύει ή «άπελευθερωμένη» νεολαία τής Δυτικής Εὐρώπης, ταξιδεύει παντοῦ: στά νησιά τοῦ Αἰγαίου, στήν Τουρκία, στίς Ἰνδίες, στή Βόρεια Ἀφρική, στή Σάνγκρι-λά, Τεγκουθι-κάλλα...

Ταξιδεύει κι ή ἐγχώρια νεολαία: Κυκλαδο-νήσια, Χαλκιδική, Στενή Ευβοίας, Κῶ... Κι ἄλλοδαπή: Παρίσι, Λονδίνο, Ἄμστερνταμ, Ἰσταμπούλ. Παντοῦ. Μέχρι τούς ποικιλώνυμους γκουρού, Ραζνίς καί τά τέτοια...

Ἐξοπλισμός κομπλέ: σακίδια, σλίπιγκ-μπάγκς, ὕφος κούλ. Τά ζευγάρια τῶν νεο-μικροαστῶν φοιτητῶν πιασμένα χεράκι πραγματώνουν τό τουριστικό τους εἶναι στά ποστάλια τής γραμμῆς ή μέ Interail στήν κωλότσεπη τοῦ Levi's. Δέσμοι μιάς κουλτούρας πού «εἶναι» ἀθηναία, ζώντας ράθυμα ἐκεῖ «όπου ΔΕΝ συμβαίνει». Φλομωμένοι στήν όμίχλη τής πόλης-

μέ-τά-πολλά-σινεμά, μέ τά ἔνσημα στίς τακτικές βόλτες Προπύλαια-Βουλή, στό πνιγηρό «μπάρ πού ξενουχτάει» καί τή φοιτητική γκαρσονιέρα, τέλος: ΦΕΥΓΕΙ.

Φεύγει πανικόβλητος τό «τριήμερο» μαζί μέ τίς ὀρδές τῶν νοικοκυραίων καί τά Φιάτ· φεύγει νομίζει διαφορετικά: μακρῷ μαλλί καί καθαρά Adidas. Φεύγει γιά ἕνα νησάκι ψάνιο ὅπου τήν κάνει ἀραχτός.

Ἀναπαραγωγή ιδεολογίας, νά πᾶμε νά ξεσκάσουμε, τό ἐξοχικό τοῦ φίλου. Φεύγει κι ἀποφεύγει ν' ἀλλάξει, νά σκίσει τή μουντή καθημερινότητα πού τόν τσακίζει. Νά βρεῖ ὄραμα κι ἐλπίδα στά καθ' ἡμέραν πού ἀπλῶς τά ὑφίσταται παθητικά. Νά ψάξει γιά μιά καινούρια συλλογικότητα, μιά νέα ἀτομικότητα. Σαφῶς προσδιορισμένες ζώνες ἐλπίδας. Λέμε: μετά τίς χιονοστιβάδες τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ

καί τῆς κάθε λογῆς Ἰδεολογίας τώρα πλακώνει
ἡ ἐποχή τοῦ νωχελικοῦ τουρίστα; Λέμε: δέν
εἴμαστε καλόγεροι οὔτε Militant, ὅμως οὔτε
τουρίστες. Λέμε: δέν γουστάρουμε τήν ιδιότη-

ση, οὔτε τήν ιδιωτεία (κι ἀπό Μάνος, κάλλιο
μόνος)

τί νά τά κάνω τά ταξίδια σας

Νίκος Ξυδάκης

7.

Τρελαίνεται γιά πολιτικές ἐκδόσεις

— Θά πάρετε ὀλίγον Δέ Σάντ ἢ μήπως προτι-
μᾶτε ἓνα ἐκλεκτό τεμάχιο Μάρξ χωρίς καρυ-
κεύματα;

— Εὐχαριστῶ, θά προτιμοῦσα ὀλίγην ἀπό
Φρόντ, εἶναι πιό φρέσκος.

Ἐάν πάλι τή στιχομυθία διαπνέει ἔθνικό-
φρων αἶρα πιθανόν οἱ ἀρχαῖοι σοφοί ἀναμεμι-
γμένοι μέ ἐπαρκή ποσότητα ἔρειπίων ν' ἀναπα-
ριστοῦν ἓνα φρουί-ζελέ πού καί δροσιστικό καί
χωνευτικό εἶναι. Ὅλα τοῦτα ὅμως γιατί πρέπει
«λόγος νά γίνεται» ἢ μᾶλλον νά καταγίνεται
μέ τήν ἀγνωσίᾳ μας, νά τῆς ἀφιερώνει ὅ,τι πιό
παρδαλό ὑπάρχει στήν ἀγορά, νά διθυραμβεῖ ἐκ
μέρους τῆς στίχους πού μυρίζουν μούχλα κι
ἐνοίκιο. Ὁ δάσκαλος τοῦ δημοτικοῦ θά κρυφο-

γελοῦσε πίσω ἀπ' τήν ἔδρα βλέποντας τούς
πρώην μαθητές του νά χάσκουν καί νά ἐπικα-
λοῦνται ὅ,τι θορυβῶδες μέ πατέντα πεταχτεῖ
στό διάβα τους καί τούς γυρῶει ἀφοσίωση. Ἡ
συνέχεια τοῦ βούρδουλα τῆς ἔδρας καί τοῦ
παπαγαλίσματος εἶναι ἡ ἄκριτη προσήλωση
στά δημιουργήματα τοῦ καιροῦ. Οἱ τωρινοί
φοιτητές εἶναι πράγματι ἀξιοθαύμαστοι γιά τήν
ἐπίμονη προσπάθειά τους νά χωνεύουν ἑκατον-
τάδες βιβλίων, ἐντύπων καί περιοδικῶν σέ
χρονικό διάστημα τείνον πρός τό μηδέν. Οἱ
πάντες τά 'χουν μέ τούς διανοούμενους τήν ἴδια
ώρα πού ἀπ' τίς τσέπες τους ξεχειλίζουν
περιοδικά καί φυλλάδια. Κι ἡ ἔρημη ἢ σκῆψη
ἔχει βρεῖ τόν τρόπο ν' ἀποτραβιέται: τά εἶσα

γωγικά κι οί εκφράσεις κλισέ είναι τά πλαστικά λουλούδια πού κοσμούν τό πνευματικό χωράφι, χωρίς βέβαια νά εμποδίζουν τό λίκνισμα τών λασπόνερων — τής θολούρας. 'Αν τό πρώτο καί βασικό εμπόδιο στήν απόκτηση τής γνώσης ήταν οί ανέλευθες καί άλλοτριωτικές γιά τόν μαθητή σχολικές συνθήκες, τό δεύτερο κι εξίσου σημαντικό εμπόδιο είναι οί νευρωτικές κινήσεις, οί αγωνιώδεις προσπάθειες τού χτεσινού μαθητή νά πιαστεί από κάποιο βιβλίο πού —σάν φορέας γνώσης— επαγγέλλεται τήν άπωλεσθείσα γή Χαναάν: ή νόμιμη νευρώση είναι ό έγκυκλοπαιδισμός, ή παράνομη ή βιβλιοφαγία. Γιά νά καλύψει κανείς τήν άγνοιά του ένδύεται τόν μανδύα τού Σούπερμαν τής γνώσης πού μπορεί ταυτοχρόνως νά εργάζεται, νά πολιτικολογεί, νά έρωτεύεται καί νά κατεβάζει 'ισαμε μιá βιβλιοθήκη στήν καθισιά του. Νά πού στό τέλος δημιουργήσαμε καί πρότυπο. Τό πρωτότυπο όμως εξακολουθεί νά υπάρχει μακριά άπ' τίς βεβιασμένες αυτές χειρονομίες, εκεί όπου τό χέρι χαράζει, σκάφτει, γνωρίζει, λαξεύει, σημαδεύει, άναμορφώνει ό,τι συναντά. Καί τούτη ή δουλειά είναι βαθιά γήινη. Τό θέμα όμως τής βιβλιοφαγίας παρουσιάζει ένδιαφέρον γιά έναν άκόμη λόγο. Μικροαστική άρρώστια στήν αρχή, άρχισε νά δεσμεύει στή συνέχεια τό χώρο τής άριστερας, τόσο τής ορθόδοξης όσο καί τής ανανεωτικής. 'Απ' τό σύνθημα «πρώτοι στά μαθήματα πρώτοι στόν άγώνα» ως τίς πολύχρωμες τσάντες τών διανοουμένων πού βρίθουν χαρτικής ύλης, υπάρχει —στήν πλειοψηφία τών περιπτώσεων— βαθιά ριζωμένη ή ίδια καθεστηκυία αντίληψη: βιβλίο=γνώση, άρα καί Χ βιβλία = Χ γνώσεις. Τό ποσοτικό κριτήριο πού μυρίζει εμπόριο είναι τό έπίμαχο ιδεολόγημα τού καταναλωτή, τό άκλόνητο επιχείρημα αλλά καί άλλοθι πού δικαιολογεί τήν ένίοτε διαφεύγουσα κενότητα. 'Εφόσον κάποιος είναι πιό «διαβασμένος», ή ιδεολογική αντιπαράθεση μαζί του καλόν είναι ν' άποφεύγεται:

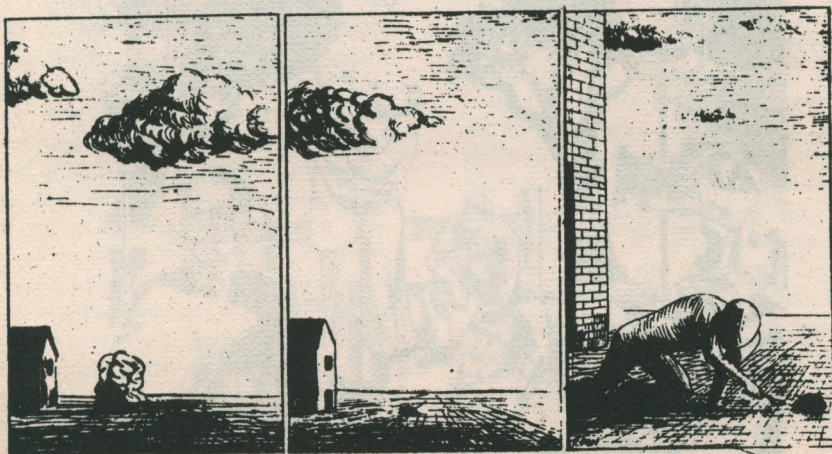
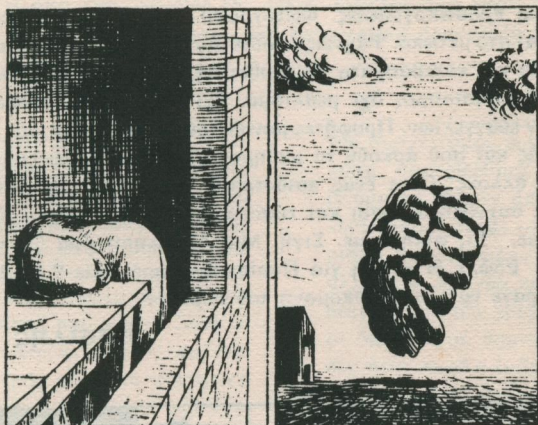
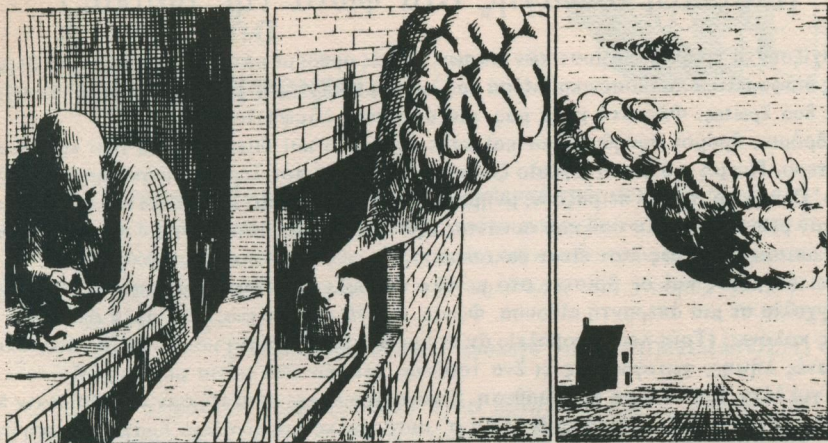
- εξαιτίας τών περισσότερων γνώσεών του άρα καί τής δυνατότητάς του νά ξεφύγει ή —τό χειρότερο— ν' ανατρέψει τά επιχειρήματα πού προβάλλονται,
- λόγω αυτού καθ' αυτού τού ποσού τών γνώσεων πού τόν αξιολογεί εκ τών προτέρων καλύτερον άπ' τόν άλλον συνδιαλεγόμενο. «Μή μιλάς λοιπόν όταν δέν είσαι διάβαστος» κατά τό «μή μιλάς, είσαι ό μικρότερος».

'Η άποδοχή τού ποσοτικού κριτηρίου έξοστρακίζει τήν ανθρώπινη συμμετοχή, τό βίωμα,

τήν προσωπική σκέψη καί κρίση, γεγονότα πού πόρρω απέχουν άπ' τίς καλόβολες λύσεις παχυλών «ειδικών», «άντικειμενικών», «επιστημονικών», «μόνων άληθινών» κ.ά. βιβλίων. 'Ο προσωπικός λόγος έχει νά ώφεληθεί στήν περιδιάβαση ενός βιβλίου άπ' τή στιγμή πού ή σκέψη μπορεί καί επεμβαίνει λύνοντας καί δέροντας τούς άρμούς του, ζώντας μέσα στό κείμενο, άνασκευάζοντάς το στή μνήμη. 'Ο ίδιος λόγος, δέν μπορεί παρά νά δολοφονείται μέ τό πρώτο τσιτάτο, μέ τήν πρώτη παραπομπή σέ σελίδα. Καί επειδή πäs μή «μορφωμένος» βάρβαρος, ίδού καί τά πρώτα τείχη τής βαρβαρότητας. Οί διαφορές στήν ποσότητα τών γνώσεων έχουν —γι' αυτό άλλωστε καί υπάρχουν— τό κοινωνικό τους αντίκρισμα. 'Ο μύθος τού έπαίοντος —καθολικά άποδεκτού καί τού θέσει ύποδεέστερου—«άμαθής» είναι πάντα παρών. Τό κόστος τής παραπάνω αντίληψης κάθε άλλο παρά «ουδέτερο» πολιτικά είναι: βαραίνει στή μεριά τής άστικής ιδεολογίας, τής παρέχει τά μέσα καί τίς προφάσεις γιά τήν ταχύτερη κι άσφαλέστερη κατανάλωση όλoένα καί περισσότερων έμπορευμάτων —έν προκειμένω βιβλίων— από ένα όσο τό δυνατόν όμογενοποιημένο άγοραστικό κοινό χωρίς κρίση καί σκέψη, χωρίς τήν άμφισβήτηση τής ισχύουσας λειτουργίας τού βιβλίου.

Σπύρος Γράψας

Πορεία στο φῶς για μία νυχτερινή εξιλέωση (διάθεση αλλαγής στα φῶτα τῆς ράμπας)

Τό πρωί ἀρχίζουν οἱ πρόβες τῶν μυστικῶν θιάσων. Ἐμεῖς ὀρθοί μέ ματία λοξά πλανᾶμε τό βλέμμα μας, σέ χιλιάδες διαφορετικά παλκοσένικα. Μέσα μας λυσομανοῦν κάθε μέρα, κάθε ὥρα, κάθε στιγμή δυό ἐποχές καί δυό ἔρωτες. Φῶς στή μέρα μας, μία ἀπέραντη λάμψη τοῦ κίτρινου.

Γύρω δρόμοι, δρόμοι συνηθισμένοι καί κάθε μέρα ὅλο καί διαφορετικοί, ὅλο καί καινούριοι. Βάθος ἐσώτερο. Πυγμή για ἕνα ἀναγκαῖο ξεκίνημα. Σάν αὐτό πού λέμε φωτογράφιση τῆς λάβας τοῦ ἡφαιστείου. Ὅλα μέσα σου σέ πειράζουν, μνήμες φόνισσες ἢ θύματα. Στό στόμα φυλάς τήν καλήμέρα για ἕνα τυχόν μεθυσμένο φίλο σου πού συναντᾷς ἔξω ἀπό τό στούντιο τέχνης. Ἄν δέν τόν βρεῖς τήν κρατᾷς φυλακισμένη. Ἰσως ἔτσι εἶναι καλύτερα.

Περνάει ὁ χρόνος καί σέ βρίσκει στό μεγάλο κατόφλι ἐνός μυστικοῦ θιάσου. Ὑγρασία. Μιά νωπή μελαγχολία σέ μία ἀπέραντη αἴθουσα. Φωνές. Κι ἐδῶ κίτρινο φῶς ἔχει, ἀλλά ἀπό ὀρθές μαῦρες πολύπλοκες κολόνες. (Τούς λένε προβολεῖς ἄν δέν μέ ἀπατᾷ τό φευγιό μου.) Πρόβες ἀνθρώπων. Στό βάθος μηχανές λήψης, φωτογραφίας κι ἕνα τσουρμό χλωμῶν στά ματία μου ψυχῶν.

Σιωπή για λίγο. Κριτική για αὐτοδιάθεση. Εἰκόνες σιωπηλές κι αὐτές σάν τῆς Μαίρυλιν Μονροῦ ἢ τοῦ Τζαίμς Ντὴν. Μανία σπαραγμοῦ. Ὅλα σ' αὐτό τόν κόσμο μυρίζουν πράγματι νωπή ὑγρασία. Τά ματία στό κενό μοναδική ἀσφάλεια για ἀμυδρές ἐντυπώσεις. Οὔτε ἕνα σκέπασμα νά κρυφτεῖς. Ἀρτίστες, σάν τί ἄραγε νά εἶναι ἡ ὑπομονή τοῦ οὐρανοῦ;

Στόπ! Ἀρνητικά μέ προσωπογραφίες. Φωτογραφίες θαλασσῶν. Ἐδῶ καταλαγιαῖεις. Ὑγρό στοιχεῖο στίς παλάμες καί στό μέτωπο. Ψάχνεις κι οὔτε μία ὀκᾶ θερινές καταστροφές δέν περισσεύουν. Μαντάτα για ἀνεβάσματα καί κατεβάσματα. Σκηνοθετική παραζάλη τῆς ἀτέλειωτης ἀκολασίας ἐνός ρεύματος. Ἐδῶ θέλει αἰσθησιασμό, ὄχι ρεαλισμό, ὄχι ρομαντισμό. Σωπάστε πιά. Οἱ ὑπόνομοι βράζουν τήν κόλαση τῶν εὐαγγελίων. Προφῆτες μοναδικοί οἱ τελευταῖοι μᾶς μεγάλης ἀναχώρησης ἢ ἐπιστροφῆς. Τούς μετράς καί σοῦ ἀρκοῦν τά μαθηματικά τοῦ νηπιαγωγείου.

Τούς βλέπεις τούς ἄλλους; Οὔτε ἕνας παιδότοπος στά χέρια σου ἀνάμνηση. Μουσικές ποῦ μπερδεύονται στήν ἴδια συχνότητα τόσοι καί τόσοι σταθμοί. Ἐπὶ κλήση. Γυρίστε πίσω. Δέ μένει τίποτ' ἄλλο νά χάσουμε. Ἐι, φίλησέ με. Σιγή. Μιά ὀλόκληρη ὥρα ξεμπερδεύαμε τ' ἀρνητικά. Συγκεχυμένες ἱστορίες. Ἐδῶ. (Ἡ πτήση για Παρίσι ἀναχωρεῖ στίς 9.37. Εὐχαριστῶ.)

Ἀρτίστες, σάν τί ἄραγε νά εἶναι ἡ ὑπομονή τοῦ οὐρανοῦ;

Βασίλης Διαμαντόπουλος

‘Ο «Χῶρος», ἡ ‘Ομάδα καί τό «Σύμπτωμα»

«Όταν ἡ πράξη τῶν αὐτονόμων ὑπερκέρασε πρὸς στιγμήν, τὴν ἐποχὴ τῶν καταλήψεων, τό λόγο τους, τότε παρεμβαίνει προκλητικὴ ἡ ἀνάγκη νά συμπεκνωθοῦν οἱ ἐμπειρίες, νά κλαδευτοῦν τὰ μυθεύματα, νά συναρμοστεῖ ἡ ἀπορία μέ τὴν πρόταση, τό χιοῦμορ μέ τὴν ἐκλογίκευση».

(‘Απόσπασμα ἀπὸ τὸν πρόλογο τοῦ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΟΣ/1)

«Ἡ πείρα τῶν συσπειρώσεων εἶναι ἀρνητικὴ. Καί ἂν θέλουμε νά τό δοῦμε αὐτό μέ ἓνα συνοπτικὸ τρόπο θά λέγαμε ὅτι οἱ συσπειρώσεις δημιουργήθηκαν μέσα σ’ ἓνα ἀπολίτικο κλίμα, κάτω ἀπὸ ἐκλογικὲς πιέσεις ἢ ἀπὸ τὴν εὐφορία τῆς νίκης ἐνάντια στοῦ νόμο 815.»

(‘Απόσπασμα ἀπὸ προεκλογικὴ προκήρυξη τῆς ΠΠΣΠ)

Τίς συσπειρώσεις δὲν τίς δημιούργησαν οὔτε κάποιες ἐκλογικὲς πιέσεις, οὔτε ἡ εὐφορία κάποιας νίκης. Ἐξάλλου δημιουργήθηκαν πολὺ πρὶν τὴ νίκη. Δημιουργήθηκαν μετὰ τὴν ψήφιση τοῦ ν. 815, σὲ μιά φάση ὅπου μιά νέα γραμμὴ ἄρχισε νά ἐμφανίζεται στοῖς φοιτητικὸ χῶρο. (Ἡ ἐξήγηση τοῦ γεγονότος αὐτοῦ βρίσκεται στοὺς παράγοντες ποὺ καθορίζουν τό χαρακτήρα τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος, καί ποῦ εἶναι ἐξωτερικοὶ ὡς πρὸς αὐτό: τό φοιτητικὸ κίνημα δὲν εἶναι κλειστὸ σύστημα ποῦ ἔχει στοῖς ἐσωτερικοὺς τοῦ τίς πηγές τοῦ δυναμικοῦ του.) Ἡ κυρίαρχη γραμμὴ (τῆς ΕΦΕΕ) στὰ ἐρωτήματα ποῦ ἔθετε ἐκείνη ἡ περίοδος, παρουσίαζε μιά συγκροτημένη ἀπάντηση. Ἐλεγε ὅτι ὁ νόμος εἶναι ἀντιδραστικὸς ἐπειδὴ δὲν πραγματοποιεῖ τὸν ἐκσυγχρονισμό στὰ ΑΕΙ καί χτυπάει τὰ ὄργανα τοῦ κινήματος. Δὲν μπαίνει θέμα ἀνάκλησής του γιατί ὁ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων ἔξω, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο εἶναι ἀσμενῆς γιὰ τὴ δημοκρατικὴ παράταξη, μποροῦμε ὅμως νά στηριχτοῦμε στοὺς εὐνοϊκοὺς συσχετισμοὺς μέσα στοῖς Πανεπιστήμιο καί νά πετύχουμε τὴν ἀποδυνάμωσή του στὴν πράξη.

Ἡ νέα ἰδεολογικὴ γραμμὴ ἦταν ἀντιφατικὴ, μεθολές καί ἀνεκαθάριστες ἀπόψεις. Ὅσοι τὴν πρέσβευαν ἀντιλαμβάνονταν ὅτι γιὰ νά ἀνατραπεῖ ὁ νόμος ἔπρεπε νά δημιουργηθεῖ πολιτικὸ πρόβλημα στὴν κυβέρνηση, δὲν μποροῦσαν ὅμως νά δώσουν ἀπάντηση στοῖς ζήτημα

τοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων. Παρ’ ὅλη τὴ σύγχυση, κατορθώθηκε νά ἐπικεντρωθεῖ τό πρόβλημα σὲ θέματα ἀποκλεισμῶν, «ἐξεταστικὸ», «ἐντατικοποίηση» — σὲ ἀντίθεση μέ τό κεντράρισμα στὸν «τομέα» καί γενικά στὶς «θεσμικὲς ἀλλαγές», πράγμα ποῦ προκάλεσε ἕναν πρῶτο διαχωρισμὸ τῶν γραμμῶν. Οἱ συσπειρώσεις καί οἱ ὁμάδες ποὺ δημιουργήθηκαν κατὰ σχολές δὲν ἦταν παρά ἡ ἐμβρυακὴ ἐμφάνιση ὀργανωτικῆς δομῆς τῆς καινούργιας ἰδεολογοπολιτικῆς στάσης. Αὐτὸς ὁ διαχωρισμὸς ἔφτανε νά στηρίξει αὐτὴ τὴ δομὴ κι ἔτσι νά βρεθοῦμε στὶς καταλήψεις.

Σήμερα ὅμως, ἐνάμιση χρόνο μετὰ, τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά. Δὲν ὑπάρχει καποῖος νόμος τοῦ τύπου τοῦ 815, ἡ ἐντατικοποίηση προωθεῖται καθημερινὰ μέσα στὶς σχολές (αὔξηση τῶν ἐργαστηρίων, ὑποχρεωτικὰ φροντιστήρια, δύσκολα θέματα κτλ.) καί ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ νόμος-πλάισιο προωθεῖται κατὰ τέτοιο τρόπο καί μέ τέτοιες διαδικασίες ὥστε νά ἐξασφαλίζεται ἡ σύμπλευση τῶν δυνάμεων ποὶ ὑποστηρίζουν τὸν ἐκσυγχρονισμό, ἐνῶ ταυτόχρονα μειώνονται οἱ πιθανότητες μαζικῆς ἀντίδρασης. Κι ὅλα τοῦτα μέ φόντο τίς ἐπερχόμενες βουλευτικὲς ἐκλογές καί τὴ συνεπαγόμενη «σκλήρυνση» θέσεων καί ἀναβλητικότητα.

Γιὰ νά ἀνταποκριθοῦν οἱ συσπειρώσεις στὶς καινούργιες ἀνάγκες πρέπει νά ἔχουν τὴ δυνατότητα πολιτικῆς παρέμβασης. Πρέπει

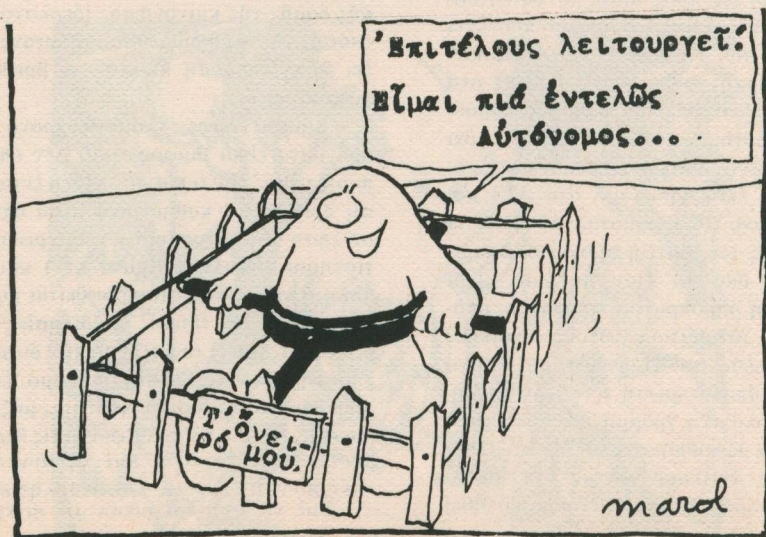
μπορέσουν να καταλάβουν τη σημερινή κατάσταση, να βρουν τους αδύνατους κρίκους, να μεθοδεύσουν την παρέμβασή τους σ' αυτούς. 'Η κατάθεση σήμερα της άμηχανίας (πρόλογος στο ΣΥΜΠΤΩΜΑ/3) στά ζητήματα που μπαίνουν, καί χωρίς να γίνεται κάποια προσπάθεια να αντιμετωπιστούν, δέν σημαίνει τίποτε άλλο παρά κουλτουριάρικη παραίτηση. Κάποιες τέτοιες ανάγκες δέν έχουν φυσικά οί οργανώσεις νεολαίας κι αυτό γιατί είναι οργανώσεις καθηκόντων. 'Η πολιτική τους λειτουργία είναι λειτουργία πολιτικών γραφείων. Σ' αυτά αναλύεται ή κατάσταση, «βγαίνει» ή γραμμή, καί οί οργανώσεις αναλαμβάνουν να τήν εξειδικεύσουν στό χώρο τους. Καμιά τους δέν έχει προσβάσεις στά κομματικά κέντρα αποφάσεων.

Τά προβλήματα που μπαίνουν σήμερα στην 'Ομάδα Φοιτητών 'Οδοντιατρικής (καί ίσως καί στίς άλλες συσπειρώσεις) είναι: ή συγκρότηση γύρω άπό ένα περιοδικό δέν φτάνει. Τό ΣΥΜΠΤΩΜΑ σίγουρα σέ κάποια φάση έπαιξε καθοριστικό ρόλο (αυτό μās έσωσε τό χειμώνα άπό τή διάλυση) αλλά σήμερα δέν έπαρκει. Δέν μπορεί να μās άπασχολεί τό περιοδικό στίς 9 άπό τίς 10 συζητήσεις καί στή δέκατη να κουβεντιάζουμε γιά τό τί θα πεί ό όμιλητής μās στή συνέλευση που θα καλέσει τό Διοικητικό Συμβούλιο. 'Η ΟΜΑΔΑ ούσιαστικά έχει μετατραπεί σέ έκδοτική έπιτροπή του ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΟΣ. 'Ακόμη, είναι χαρακτηριστικό ότι ή παρέμβασή μās μέ τό περιοδικό είναι πολύ μεγαλύτερη έξω άπό τή σχολή καί

σχεδόν άνύπαρκτη μέσα σ' αυτήν. Πρέπει να πάρουμε κάποιες πρωτοβουλίες καί να έπεξεργαστούμε τά σημεία που προωθούν τήν έντατικοποίηση καί τόν έκσυγχρονισμό. Θέματα όπως οί σχέσεις έξουσίας στή σχολή (άξιολόγηση-πρακτικά κτλ), ή έμπειρία μās άπό τήν «ήττα» τής κατάληψης του έμπιτου έτους, ό ρόλος του φοιτητή κτλ, είναι θέματα που πρέπει να μās άπασχολήσουν. Είναι πολύ χαρακτηριστική ή προσπάθεια του Α' καί Β' έτους να εκδώσουν έντυπα που θα άσχολούνται κύρια μέ προβλήματα τής σχολής, δυνατότητα που δημιουργείται γιατί εμφανίζεται κάποιο πολιτικό κενό στή σχολή.

Τό κεντράρισμα στο ΣΥΜΠΤΩΜΑ έχει σάν συνέπεια να εμφανιστούν τά πρώτα δείγματα «παταξιοποίησης» στήν ΟΜΑΔΑ. Ένας μεγάλος άριθμός ατόμων αισθάνεται να μην έχει καμιά δυνατότητα παρέμβασης στήν ΟΜΑΔΑ. Κι αυτό γιατί βλέπει ότι κάποια ζητήματα που τά θεωρεί αναγκαία δέν συζητιούνται, ενώ άπό τήν άλλη είναι αναγκασμένος να γράψει γιά τό περιοδικό (άνεξάρτητα αν τό θέλει ή όχι) γιά να νιώσει στό χώρο του — μέ άποτέλεσμα να έχουμε φτάσει στήν κατασκευή να μη βρίσκονται άρθρογράφοι.

'Η έσωστρέφεια που χαρακτηρίζει τήν ΟΜΑΔΑ είναι φοβερή. Ένώ ή αντιπαράθεση, τουλάχιστον άπό τίς 16 του Νοέμβρη καί μετά, έχει περάσει σέ κεντρικό πολιτικό επίπεδο (π.χ. Πολυτεχνείο, φυλακές, οικολογικό), ή ΟΜΑΔΑ ποτέ δέν συγκροτήθηκε μέ βάση τέτοιου

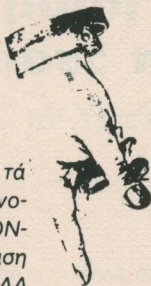

είδους ζητήματα. Είναι ολοφάνερη βέβαια η πίεση να βγούμε έξω από τη σχολή για να υπάρξουμε. Τό φανταχτερό κατέβασμα στην οικολογική-άντινεφική συγκέντρωση τό δείχνει. Αυτό έχει μεγάλη σημασία γιατί έξω από τις σχολές μπαίνουν όλο και περισσότερα θέματα κριτικής, γεγονός που βοηθάει να διαμορφωθεί μία συνολικότερη εικόνα για τό Πανεπιστήμιο. Ζητήματα όπως τό οικολογικό, ή μόλυνση, οί φυλακές, τά ψυχιατρεία κτλ είναι θέματα που μπορούν να διευρύνουν τήν προ-

βληματική στή σχολή, ώστε να συγκροτηθούμε σε ουσιαστικότερη βάση (και όχι μόνο ΣΥΜΠΤΩΜΑ), για να ξεφύγουμε τελικά από τήν ιδεολογία του εύκολου πτυχίου, για να μπορέσουμε να ασκήσουμε κάποια κριτική στό ρόλο μας ως φοιτητών στή σημερινή κοινωνία. Ίσως έτσι να επιτευχθεί και κάποια ένιοποίηση για τήν αντιμετώπιση τής τωρινής κατάστασης.

Θόδωρος Ξάνθης

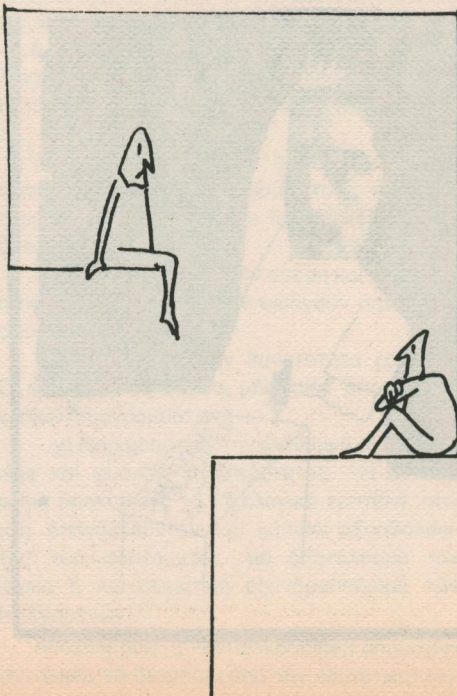
ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑΣ

0. Έχουν προηγηθεί στά τεύχη 1 & 2-3 τά άρθρα των Π.Μ. και Γ.Κ. για τήν Αυτονομία τής ΟΜΑΔΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΟΔΟΝΤΙΚΗΣ. Επί του παρόντος μία πρόταση για τό κλείσιμο του κεφαλαίου ΟΜΑΔΑ με βάση τούς νόμους τής πραγματικότητας «πρός τό συμφέρον όλων μας και τό κοινό καλό».

1. Η ανάγκη του περιορισμού τής απώλειας ζωσας ύλης και ενέργειας σε διάτρητους καιρούς, ή επιθυμία όρασης με υλικούς όρους πλέον, του «χώρου» ως σχήματος τής ούτοπίας σε εποχές σύγχυσης, ή προσπάθεια έντέλει προσαρμογής και μεταποίησης των επιθυμιών για τήν ΟΜΑΔΑ, σε ομάδα επιθυμιών, σε χρόνους άνυπαρξίας ΟΜΑΔΙΚΩΝ επιθυμιών -κάποιοι μεταφυσικός πόθος να υπάρξουμε πέρα και πάνω από τήν υλικότητα- πηγή γένεσης του ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΟΣ - φέρει τήν εικόνα τής παρακμιακής πληρότητας, τής φυγόκεντρης απάθειας, ή τής προσπάθειας για άνασύνταξη μετά τίς ήττες, τής πάλης για ύπαρξη έξ ύπαρξης - ψυχαναγκαστικοί μηχανισμοί για τήν υποχρεωτική επιβίωση τής άυτονομίας στήν ΟΜΑΔΑ επί συνθηκών άκατάσχετης αίμορραγίας. Εικόνα προθανάτιας περιόδου. Μία πρόταση εύθανασίας:

Η άπουσία περιρρέουσας ατμόσφαιρας όσον άφορά τήν διακίνηση και διαμάχη των ιδεών, των ιδεών-όραμάτων, των ιδεών-τάσεων, των ιδεών-στόχων, ή έλλειψη κάθε νέου -άλλά και παλαιού- όραμα-

τος από την τέως Ἀριστερά, ἡ διεκδικητική ἀπραξία, ἐμπεριέχουν καὶ συνεπιφέρουν τὴν ΑΦΑΣΙΑ τῆς Ὁμάδας, καὶ τὴν ἀλεξία τῶν αὐτόνομων. Ὁ «χώρος» δὲν εἶχε γλώσσα -υπογράμμιση γεμάτη πίκρα, εἶχε στιγμιαία γλώσσα- διαπίστωση γεμάτη ἐπίφαση, δὲν ἔχει ΛΟΓΟ-(ΥΠΑΡΞΗ) ὀριστικά - μέ κάθε βεβαιότητα.

3. Ἡ διεκδικητική ἀπραξία -οἱ μαρξιστές γελοῦν χαιρέκακα-, σωστά ἐπέφερε τὴν ὅποια ὁργανωτική χαλάρωση ἢ διάλυση: Οἱ πρῶν μετέχοντες σωστά δὲν μετέχουν, δὲν νοεῖται συμμετοχή πλέον, ἡ σύγχυση ἐπετάθη, δὲν μπορεῖ νά κάνει λόγο γιὰ διάλογο κανεῖς - ὁ λόγος εἶναι διάτρητος, αὐθαίρετος, ἡ ἀπάθεια γενικεύθηκε. Οἱ φοιτητές ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια συλλογίζονται τὰ προβλήματα τοῦ ἄμεσου μέλλοντος - ἡ «πολιτική» αὐτόνομη ἢ ἄλλη πρακτική αἰρεται. Καὶ γιὰ τὴν αὐτόνομη ἡ ἄρση εἶναι εὐκολότερη. Δὲν ἐγινε ΟΡΑΜΑ, δὲν ἐγινε ΩΡΙΜΗ, δὲν προσέφερε βιώματα ἀνθεκτικά. Οἱ αὐτόνομοι δὲν ἀντέχουν, ἡ ΑΝΤΟΧΗ καὶ ἡ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ εἶναι τὸ ζητούμενο, ἡ ἀπαίτηση τῶν αὐτόνομων.

4. Ἡ ΑΦΑΣΙΑ -πλήρης ἀδυναμία κατανόησης τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου- δεῖγμα ἀψευδές τὸ «ΣΥΜΠΤΩΜΑ», σύμπτωμα τοῦτου τοῦ συνδρόμου, ἡ ἀνικανότητα τοῦ προφορικοῦ λόγου νά ἔχει ἀκροατές, νά ἔχει θαυμαστές, νά ἔχει μιμητές, νά ἔχει οὐσία - ἤχους - χρώμα. Ὁ λόγος τῶν αὐτόνομων δὲν δηλώνει αὐτονομία, - ἓνα ἐκλογικευμένο πρῶτοτερο πού ἐπιθυμεῖ τῇ σήμανση τοῦ εἶναι.

Ὁ λόγος πειθαναγκαστικός - διόλου αὐθόρμητος γυρεύει τὴν αὐτοδικαίωση παρά τὴν πρόταση. Μιά περίπτωση ΑΦΑΣΙΑΣ στὴν ἔκφραση, στὴν διατύπωση, στὴν τοποθέτηση, στὴν κατανόηση. Οὔτε λέξη γιὰ τὴν ἐκλογική ἀποτυχία. Ψιθυριστά συγκατάνευση καὶ ἀποδοχή.

5. Ἡ αἴτηση γιὰ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ τῆς πορείας πρὸς τὸν ΟΥΤΟΠΙΚΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ δὲν εἶναι προφανῶς ὑπόθεση ἀπλά ὑλική. Ἀναγγέλλοντας ἐπίσημα τὸν ΘΑΝΑΤΟ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ στοὺς φοιτητικούς κύκλους τῆς περιόδου τῶν καταλήψεων, δηλώνεται κυρίως ὁ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ὅπως ἔλαβαν σάρκα, ὅσά καὶ πνεῦμα, καὶ δηλώθηκαν, δηλαδή ὁ ΘΑΝΑΤΟΣ ΜΑΣ. Δυστυχῶς ἡ ἀνθρωπολογία ὑπερίσχυσε τῆς πολιτικῆς θέτοντας τὸ πραγματικό πολιτικό πεδίο τῆς αὐτόνομης πρακτικῆς στὴν καθημερινότητα. Ἡ Ο.Φ.Ο. παραδίνεται στὴν καθημερινότητα τῶν μελῶν της, εἶναι νεκρή - μέ πίστη ὅχι μονάχα στὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς (Ἡ ΟΜΑΔΑ εἶναι ἸΔΕΑ καὶ ἀνθρωποι) ἀλλὰ καὶ στὴν ἀθανασία τοῦ σώματος: Τὸ ἄψυχο σώμα τῆς ΟΜΑΔΑΣ-ΣΥΜΠΤΩΜΑ τοῦ δύσκολου θανάτου δηλωτικό τῆς αὐτοκτονίας σάν κίνηση εὐθανασίας.

6. ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΕΛΟΣ! Ἡ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΞ ΥΠΑΡΧΗΣ.

Τὸ βίαιο τέλος τῆς ὑλικῆς ὑπόστασης τῆς ΟΜΑΔΑΣ ἐπανατοποθετεῖ τὸ πρόβλημα γιὰ τὸν «χώρο» καὶ τὴν ΟΔ/ΚΗ: Ἡ παρακαταθήκη τῆς ΟΜΑΔΑΣ: ἐλάχιστες ποσότητες σπέρματος νεκρῶν γονέων, καὶ ΧΡΩΜΑ ΛΕΥΚΟ, ὄραμα λευκό, ἀπόλυτο οὐτοπικό.

Φώτης Μωρογιάννης

ΤΑ ΓΡΑΨΤΑ ΜΕΝΟΥΝ

Από τό '79 ως τό '81, η ΟΜΑΔΑ διαγράφει την τροχιά της με προβλήματα και προβληματισμούς. Με άναχωρήσεις και επιστροφές, με κούραση και κουράγιο, με προκηρύξεις και ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ, στίς συνελεύσεις της Σχολής και στίς διαδηλώσεις του «χώρου».

Παραθέτουμε τίς δύο προκηρύξεις μας. Η πρώτη γράφτηκε με την έναρξη της αποχής του Ε΄ έτους γιά κατάργηση της αξιολόγησης και τών πρακτικών, άποχή πού εξέλιχθηκε σέ κατάληψη 4 έδρων. Η δεύτερη άφορα τίς φοιτητικές εκλογές, χωρίς νά εξαντλείται σ' αυτές.

Γιά μιά παρέμβαση στή γνώση καί στούς τρόπους παροχής της

—Λίγο πρίν άπ' τά Χριστούγεννα—

Ο χώρος μιάς προκήρυξης στερεί τή δυνατότητα ολοκληρωμένης επιχειρηματολογίας. Όσα λοιπόν άκολουθούν παρουσιάζουν άναγκαστικά όλα τά μειονεκτήματα συμπερασματικών θέσεων:

1. Η γνώση και ή πρόσκτησή της ελάχιστα σχετίζονται με σκοπιμότητες και άνωθεν πειθαναγκασμούς. Ειδάλλως, έκφυλίζεται σέ στείρο έγκυκλοπαιδισμό.

2. Μάθηση δέν νοείται όταν τό ύποκειμενο μελέτης δέν είναι σέ θέση νά άπαντήσει ελεύθερα και συνειδητά στά πρωταρχικά έρωτήματα: άν, τί, πώς και γιατί θέλει νά μάθει.

3. Η γνώση παύει νά είναι «καθαρή» και κοινωνικά «αδιάφορη» από τή στιγμή πού μετατρέπεται σέ «έφαρμοσμένη γνώση», μέσ' από κάποιο έπάγγελμα.

4. Ο διαχωρισμός της γνώσης σέ πνευματική (άνώτερη) και χειρωνακτική (ύποδεέστερη) εξαργυρώνει τήν κατοχή της σέ κοινωνική και μισθολογική άνοδο.

5. Η διαδικασία έλέγχου της γνώσης από αυτόκλητους ιδιοκτήτες της (έστω κι άν γίνεται μ' όλους τούς κανόνες Δικαίου, όπως δικαιολογείται ή φασιστική και φασίζουσα προπαγάνδα) δέν άποσκοπεί στήν έμπέδωσή της

άλλά άποτελεί διαδικασία κοινωνικής έπιλογής. Μετατρέπεται δηλαδή σέ έλεγχο όχι της γνώσης άλλά του ύποκειμένου.

6. Κατά συνέπεια, ή άπόρριψη αυτού του έλέγχου δέν ύποβαθμίζει τό επίπεδο της γνώσης όπως δέν τό βελτιώνει και τυχόν άποδοχή του.

7. Οι πανεπιστημιακές δομές, παράλο τόν επιχειρούμενο έκσυγχρονισμό τους από τήν άστική τάξη, έμφανίζονται άνεπαρκείς γιά τό ρόλο τους. Γιατί:

α) Δέν προάγουν τήν άμεση και αυτόχθονη παραγωγή γνώσης· τήν εισάγουν από άλλο δαπά κέντρα.

β) Δέν παρέχουν δυνατότητα κριτικής. Ο φοιτητής δικαιούται μόνο τήν άποστήθιση γελίων συγγραμμάτων.

γ) Νομιμοποιούν τήν αντίληψη της κοινωνικής και φυσικής άνωτερότητας. Η εύνοιοκρατία ύποκαθιστά τά αξιολογικά κριτήρια, πού ίσως επαγγέλλονταν και κάποιοι έξορθολογιστές του συστήματος, με άποτέλεσμα τόν ψυχικό ή και σωματικό έξανδραποδισμό τών έπιλεγομένων.

Άποτέλεσμα: ή «έντατικοποίηση σπουδών» πού, χωρίς νά διαφέρει από τήν «έντατικοποίη-

Είναι λοιπόν έκ του ποινικού όσες κατηγορίες διατυπώνονται έναντι των εκπαιδευόμενων για εϋθύνης και συνέργεια στην υποβάθμιση των σπουδών τους κάθε φορά πού οι τελευταίοι κινητοποιούνται άρνούνται να δεχτούν εξοντωτικές συνθήκες εργασίας και έλεγχο. Τέτοιου είδους κατηγορίες έφευρσκονται για να υπηρετήσουν μικροπολιτικές σκοπιμότητες και κομματικά συμφέροντα. Στόχος τους ή ποδηγέτηση όποιου κινήματος, ή άνωθεν έπιβολή λύσεων. Έργαλεία και ύλικά τους:

2. Τά δέντρα, νεόκοπη συνδικαλιστική κατηγορία που εμφανίζεται κάθε που τά κόμματα, γιά λόγους «έπαναστατικής» τόνωσης, χρειαν έχουν ψήφων και ποσοστών. Δείγμα πρόσφατα ή ψηφοφορία στή Γ.Σ. τής 12.12.80. Διακόσι-οι φιλομαθείς νέοι— δεξιοί του «άριστεροί» —έγκατέλειψαν τό φυσικό τους χώρο (τίς κλινικές), κατήλθον όμοθυμαδόν, έψήφισαν μπου-λουκιδόν και άπήλθον βέβαιοι ότι ήξεραν τί και γιαντί τό ψήφισαν.

στ) Ἡ Σχολή ὑποχρεοῦται νά βρίσκει ἐκείνη
τούς ἀσθενεῖς γιά τήν ἐξάσκηση τῶν
φοιτητῶν

Τό μόνο πού άλλαξε μέ τόν έρχομό του '81
είναι ή μετεξέλιξη τής δίμηνης άποχΉς του Ε'
έτους σέ ΚΑΤΑΛΗΨΗ 4 κλινικών, μέ άπόφαση

της Γενικής Συνέλευσης του έτους. Είχε προηγηθεί:

1. Η συνάντηση αβροφροσύνης μεταξύ ΣΦΟΑ-ΕΔΠ-Όδοντιατρικού Συλλόγου Αθήνας. Συνάντηση για την οποία οι διοργανωτές της πιθανότατα μετάνιωσαν γιατί ούτε κλίμα εθνικής ομοψυχίας επικράτησε, ούτε οι καθηγητές «κατέβηκαν τόσο χαμηλά» ώστε να ρισκινδυνεύσουν τον διάλογο και την αντιπαράθεση.

2. Μιά σπινελύση (της 12.1.81) πού, φυσικά, δεν έγινε: τυπική περίπτωση επαναστατικής χρησιμοποίησης των μελών και έπιρρωών (Που-σου-κου... άχ... Που-σου-κου).

Μετά την απόφαση του Ε' έτους για κατάληψη αποδείχτηκε άλλη μία επαναστατική

ιδιότητα της ΚΝΕ (Ποκ... άχ...): «ό,τι δεν ελέγχουμε είναι αντιδραστικό, προβοκατόρικο, όπλο στα χέρια της αντίδρασης, κτλ. κτλ.» Συνοψίζοντας:

Η ΟΜΑΔΑ στή συνέλευση της Παρασκευής 23.1.81 θά προτείνει άμεση γενική ΚΑΤΑΛΗΨΗ της σχολής με δημιουργία συντονιστικής επιτροπής κατάληψης. Κύρια διεκδικητικά σημεία τά έξι (6) πού προαναφέρονται.

Η Γενική Συνέλευση είναι αυτή πού θά προκρίνει: ζωντανές κινητοποιήσεις της βάσης, ή καπελωμένες και πειθαρχημένες κοινοβουλευτικές σούπες.

Μέ άφορμή τίς Έκλογές (καί έρήμην τους)

Α. Για την ΟΜΑΔΑ.

«Δέν εισβάλλουμε στους μαζικούς χώρους για νά τούς αλώσουμε. Δέν σκοπεύουμε νά σώσουμε κανέναν. Δέν έχουμε έτοιμες λύσεις κι ούτε μās περισσεύουν τά όράματα.» Αυτά λέγαμε στην πρώτη προκήρυξη της ΟΜΑΔΑΣ. Έπιθυμίες και ανάγκες μās σπρώξανε στή δημιουργία της. Τι ψάξαμε:

α) Την προσωπικότητά μας: τό δικαίωμα του προσωπικού λόγου και της ιδιαιτερότητας κι όχι την έπιβολή κι επένδυση υπερτροφικών έγwisμών.

β) Μιά νέα συλλογικότητα: την αντιεραρχική συνύπαρξη μ' άλλους ανθρώπους για ν' αλλάξουμε και νά επικοινωνήσουμε καταργώντας τή μόνωση και την άλλοτρίωση.

γ) Μιά νέα πολιτικότητα πού νά όρίζεται από τή δική μας άμεση δημοκρατική συμμετοχή στή διεκδίκηση αυτόχthonων αιτημάτων κι όχι κάποιο δόγμα πού νά πρέπει νά προωθήσουμε, δίκην ένδοφλεβίου ενέσεως, στίς «μάζες».

Γυρέψαμε δηλαδή την αυτόνομία. Κι αυτό ως απάντηση και αντίσταση και στους δύο

πόλους έξουσίας: στο άστικό κράτος, όπως τό αντιμετωπίζουμε σ' όλες μας τίς έκδηλώσεις, και στην «ιστορική άριστερά», πού έπαψε ν' άποτελεί την πειστική έναλλακτική πρόταση λόγω της πτώχευσης των όραμάτων της, της άκριτης εξάρτησής της από Μεσσίες και Έροσόλυμα και της στρατιωτικοποίησης των φορέων της. Τό αν και πόσο πετύχαμε θά πρέπει νά μετρηθεί μέ ιστορική προοπτική: τό σπέρμα μας ίσως κάποτε αποδειχθεί ζωηφόρο. Τουλάχιστον, καταφέραμε μία κάποια δήωση της ιδιότητάς μας και την έλλειμματική λειτουργία ενός αυτόνομου προτάγματος.

Β. Για τον «χώρο»

Η ρευστότητα του «χώρου» επιτρέπει την όσμωση και την αλληλεπίδραση ανάμεσα στίς έξωκοινοβουλευτικές λεγόμενες δυνάμεις. Σαφώς και παρουσιάστηκαν μπόλικοι φιλόσοργοι μπαμπάδες, Σαφώς και ή δοκιμασία στην πράξη των αντιεραρχικών και αντιγαφειοκρατικών συλλήψεων αποδείχθηκε έπαχθής. Σαφώς και δέν έχουν μπει όριστικά τείχη πού νά διαχωρίζουν τίς πολιτικές εκτάσεις της κάθε απόχρωσης. Άλλωστε, είμαστε έχθροί της ιδιοκτησίας

Όπωςδήποτε όμως, οι οργανωμένες δυνάμεις του «χώρου» δεν έχουν και πολλές συγγένειες με τις αντιεξουσιαστικές καταθέσεις των αυτόνομων. Κι όπωςδήποτε, το μήνυμα της άριστερας κατάντησε ανενεργό και εξαιτίας τους. Μπολιασμένοι με τη λογική του πρωτοπόρου κόμματος της έργατιάς, επιμένουν να βλέπουν τα κινήματα κοινωνικής αμφισβήτησης ως πολιτικούς τόπους απ' όπου θα «κερδίσουν κύσμο», αφού τούς σπρώξουν στη «σωστή κατεύθυνση». Οι ένωτικές προσκλήσεις τους δύσκολα γλιτώνουν από τη λογική του καπέλου και της ισοπέδωσης των διαφορών. Η βραχύβια προεκλογική συνάθροιση και η τεχνητή ένότητα δεν μπορούν να μπαλώσουν την ύπαρκτη κρίση του «χώρου». Ο τυχοδιωκτισμός δεν είναι επαναστατική λύση στη σημερινή δυσφορία.

Γ. Για τό Πανεπιστήμιο

Με τις όμιλίες, τά γραπτά και τις πράξεις μας αποπειραθήκαμε, έναμιση χρόνο τώρα, να δείξουμε πώς τό Πανεπιστήμιο:

1. Αποκομμένο από τις κοινωνικές διεργασίες, λειτουργεί ως *εξεταστήριο* κι όχι ως τόπος επιστημονικής κατάρτισης.

2. Κατανέμει τούς φοιτητές σέ καλούς-κακούς, έξυπνους-βλάκες, προάγοντας την ύποταγή, την ταπείνωση και τη λατρεία του «5».

3. Συντηρεί τό διαχωρισμό πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας. Οι πνευματικά υψηλόβαθμοι οδοντίατροι εξαργυρώνουν κοινωνικά-οικονομικά τό «κύρος» τους.

4. Διαιωνίζει την ιεραρχία και τό άπαραβίαστο της αύθεντίας του καθηγητή που θεσπίζει μόνος του την εκπαιδευτική ύλη και χρησιμοποιεί τό στελεχικό δυναμικό της έδρας γιά την παροχή της.

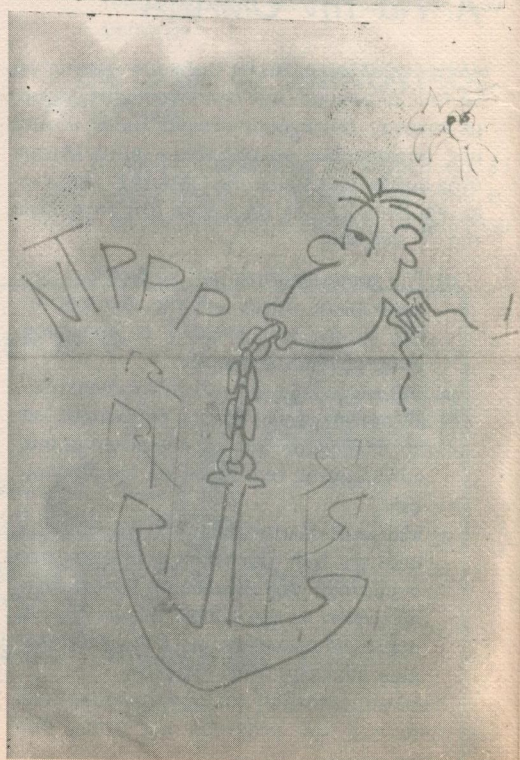
5. Ελέγχει με άλλοεπάλληλες αξιολογήσεις τό ύποκείμενο, τό άτομο, έθίζοντάς το στην αποδοχή των κατεστημένων.

6. Έντατικοποιεί, σβήνοντάς επιθυμίες, αισθήσεις και πολιτικά-κοινωνικά διαφέροντα.

7. Πλασάρει τη γνώση ως ανταλλακτική αξία κι όχι ως αξία χρήσης.

Όλα τούτα τά χαρακτηριστικά έμφανίζονται συμπυκνωμένα στό σύστημα των αξιολογήσεων-πρακτικών. Γι' αυτό η παλύμνη άποχή και κατάληψη του Ε' έτους παρακούνησε τούς πάντες: καθηγητές, ΔΣ, παρατάξεις, φοιτητές. Πιστεύουμε πώς:

α) Δεν μπορεί να υπάρξει καλή αξιολόγηση. Όσοι την προτείνουν έχουν ένσωματώσει στην

πολιτική τους τις άστικές θέσεις για έλεγχο, ιεραρχία, ύπακοή.

β) Δεν γίνεται νά παλεύουν οί παρατάξεις για Δημοκρατικό Καταστατικό Χάρτη καί νά υπονομεύουν συστηματικά τις αντίστάσεις έναντίον του συγκεκριμένου τόπου έξουσίας: τής έδρας. Η κατάργησή της δέν είναι μόνον ζήτημα ευνόικων κοινοβουλευτικων συσχετισμών καί νομικων αποφάσεων.

γ) Η επίκληση των «θεσμικων αλλαγων» έξυπνηρεί τήν ύπωση των φοιτητων που αφήνουν τά πάντα στη δικαιοδοσία των «Μεγάλων Υπευθύνων».

δ) «Παιδεία για όλο τό λαό» σημαίνει ανοιχτό έγκοινωνισμένο Πανεπιστήμιο χωρίς έξετάσεις, έδρες καί πτυχία. Συμβιβάζεται μ' αυτό ή διεκδίκηση καλύτερης ύλικοτεχνικής ύποδομής που βοηθάει νά πάρουμε πιό έγκυρο πτυχίο, τό όποιο θά μεταφραστεί τελικά σέ μεγαλύτερη τιμή σφραγίσματος, σέ διεύρυνση προνομίων;

ε) Ο έκσυγχρονισμός θά γίνει είτε από τό ΠΑΣΟΚ, είτε από τή Νέα Δημοκρατία. Κι αυτό γιατί άποτελεί άναγκαίο όρο του έξευρωπαϊσμού τής Ελλάδας, δηλαδή τής όρθολογικής ανάπτυξης τής παραγωγικής διαδικασίας, τής ένοποίησης των άντιφάσεων, τής προώθησης του καταμερισμού, εργασίας, τής όριστικής στροφής στην τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση.

ση. Τό πρόβλημα είναι ποιοί θά εισπράξουν τις συνέπειες.

Επειδή ποτέ κανείς δέν είδε έλατο νά κατεβαίνει μόνος του στο πριονιστήριο. Επειδή τά δέντρα που βολεύονται με λιγότερο αωρανό πολλαπλασιάζονται.

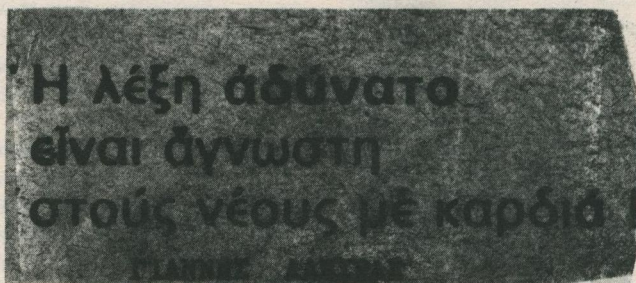
Επειδή δέν αναλαμβάνουμε εργολαβικά τή διεκπεραίωση όνείρων λέμε τουλάχιστον τά σύκα σύκα καί τή σκάφη σκάφη.

- Επιδένουμε νά βλέπουμε ως πολιτικό μας τόπο τις συνελεύσεις
- Θεωρούμε τις έκλογες θεαματική επείρηση που: πλαστογραφεί τήν πολιτική έτοιμότητα των φοιτητων - διακινίζει τή γραφειοκρατία - προκαλεί τήν ψευδαίσθηση τής συμμετοχής - συντηρεί τήν ιεραρχία καί τήν αντιπροσώπευση
- Υπάρχουν κι άλλοι δρόμοι: διαλέγουμε όσους δέν οδηγούν στά βουνά, στά δυάρια καί στά κομματικά γραφεία
- Ο κόσμος είναι ζόρικος - άρα υπάρχουμε - καί δηλώνουμε τήν αυτόνομη ύπαρξή μας στά πεδία των ισχυρων
- Η ζωή τραβάει τήν άνηφόρα όταν οι μειοψηφίες δέν υποβάλλουν τήν παραιτήσή τους κι ούτε τό ρίχνουν στον έκβιαστικό μεσσιανισμό για νά ξεγελάσουν τήν κούραση καί τήν άμηχανία τους.

ΟΜΑΔΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μήνες τώρα, η πολιτική-κοινωνική-πολιτιστική ζωή του τόπου έχει καθαγιάσει τό προσωρινό, τό πρόχειρο, τό ψεύτικο και τό παζάρι. Αίτια οι άναμενόμενες έκλογές.

Αφιερώνουμε την άναδημοσιευόμενη προκήρυξη της ΔΥΑΣ ΕΠΕ σ' όσους περιμένουν νά χιονίσει για νά δούν άσπρη μέρα.

1. Την έπικοινωνία του κόμματος με τό έκλογικό σώμα δέν την καθορίζουν οι άνθρωποι αλλά τά σύγχρονα Μαζικά Μέσα Έπικοινωνίας. Ο άρχηγός ή τό στέλεχος του κόμματος, όταν μιλάει σέ μία ύπαιθρια συγκέντρωση έστω και 300.000 όπαδών, αλλά τόν λόγο του τόν μεταδίδει ή Τηλεόραση, ούσιαστικά μιλάει στά έκατομμύρια των Τηλεθεατών.

2. Τά σύγχρονα Μαζικά Μέσα, αυτά πού έπηρεάζουν πιό πολύ, προσφέρονται για Διαφήμιση και όχι για Προπαγάνδα.

Οι διαφορές είναι τεράστιες.

Η προπαγάνδα προσπαθεί νά έπιβληθεί, ή Διαφήμιση έπικοινωνεί.

Είναι λάθος από διαφημιστικά Μέσα νά γίνεται προπαγάνδα.

3. Ανατέλλει ό «τηλεοπτικός άρχηγός» και ό «πολιτικός του γραφείου» δύο έννοιες καινούργιες πού θά κυριαρχήσουν τά έπόμενα χρόνια (ένώ θά σβήσουν «ό άρχηγός του μπαλκονιού» και «ό πολιτικός του καφενείου» ή «της πλατείας»).

4. Οι τεχνικές της Πολιτικής Διαφήμισης δέν διαφέρουν πολύ από τίς Τεχνικές της Έμπορικης Διαφήμισης.

Οι διαφορές είναι λεπτές αλλά υπάρχουν.

5. Όπως ή Διαφήμιση είναι μέρος του Μάρκετιγκ έτσι και ή Πολιτική Διαφήμιση είναι

μέρος του Πολιτικού Μάρκετιγκ.

Μέσα στά πλαίσια αυτά, έκτός από τή διαφήμιση, είναι άπαραίτητα και όλα τά άλλα στοιχεία πού συγκροτούν τό πλέγμα του Μάρκετιγκ.

6. Η άνάληψη της διαφημιστικής έκλογικής

έκστρατειας από ειδικούς, δεν έχει μόνο θετικότερα αποτελέσματα, έχει θεαματικά ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ αποτελέσματα.

7. Η διαφήμιση θα τελειώσει την εποχή των «προσωπικών» κομμάτων και θα αποσυνδέσει τον άρχηγό από το κόμμα.

Όλοι ξέρουν την ΙΖΟΛΑ, λίγοι ξέρουν τον ιδιοκτήτη της. Πολλοί ξέρουν τον Γ. Μαγκάκη ελάχιστα ξέρουν το κόμμα του

Αγωνιζόμενος από τα παιδικά μου χρόνια γνώρισα την έκμετάλλευση από το ντόπιο κεφάλαιο.

ΑΝΕΣΤΗΣ ΒΛΑΧΟΣ

8. Η διαφήμιση κάθε κόμματος πρέπει να είναι θετική. Ο κόσμος ψηφίζει το κόμμα για αυτό που είναι, όχι για αυτό που δεν είναι.

Όταν γίνεται ανταγωνιστική διαφήμιση αναφέρεται και το όνομα του ανταγωνιστή («στό τέλος κάτι μένει»). Το «παιχνίδι» του ανταγωνισμού είναι λεπτό και δύσκολο.

9. Οι «υποψήφιοι ψηφοφόροι» χωρίζονται σε 5 κατηγορίες. Τους όπαδούς, τους αντίθετους, τους προσκείμενους, τους αναποφάσιστους, τους νέους (που δεν έχουν ψήφο). Πρέπει να προσεγγισθούν ανάλογα και οι πέντε.

**Σκεφτήτε σωστά...
και την κατάλληλη
στιγμή θυμηθήτε:
Μ. ΚΟΜΠΑΟΥΖΟΣ**

10. Το κόμμα πρέπει να επιλέξει ένα Positioning, μία «θέση» στο μυαλό του ψηφοφόρου. Η «θέση» πρέπει να είναι ΜΟΝΑΔΙΚΗ, ΣΩΣΤΗ, ΘΕΤΙΚΗ, ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΗ. Ένα Positioning πρέπει να διαλέξει και κάθε υποψήφιος βουλευτής (αυτό είναι δύσκολο αλλά όχι ακατόρθωτο).

11. Οι σύγχρονες μέθοδοι προσέγγισης των ψηφοφόρων πρέπει να γίνονται αλλά με το σωστό τρόπο. Το να στείλετε ένα γράμμα με σταυρωμένα ψηφοδέλτια δεν σημαίνει ότι αυτό είναι Direct Mail. Το Direct Mail πρέπει να είναι Direct Mail. Το ίδιο συμβαίνει και για τις συγκεντρώσεις σε σπίτια τις επισκέψεις από

πόρτα σε πόρτα, την τηλεφωνική διαφήμιση κτλ.

12. Άλλο σύνθημα άλλο ολόγκαν.

Το ολόγκαν είναι ΕΝΑ. Συνθήματα μπορούν να υπάρχουν πολλά.

13. Η προεκλογική καμπάνια πρέπει να έχει συνέπεια και συνέχεια. Κάθε ενέργεια πρέπει να συνδέεται με την προηγούμενη και την επόμενη. Επίσης η διαφήμιση κάθε υποψηφίου

πρέπει να συνδέεται με τη διαφήμιση του κόμματος. Έτσι αποκτάει περισσότερο «όγκο». Οι υποψήφιοι κερδίζουν από το κόμμα και το κόμμα από τους υποψηφίους.

14. Η ένταση της προεκλογικής εκστρατείας έχει το σχήμα σφυριού. Είναι πιο δυνατή στο τέλος απ' ό,τι στην αρχή. Ο προγραμματισμός αρχίζει από το τέλος.

15. Μην έμπιστεύεστε έθελοντές και μισοσχετικούς. Την πολιτική διαφήμιση και τη διαφήμιση γενικά, πολλοί τη γνωρίζουν, λίγοι την «ξέρουν».

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΕΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΟΙ
ΨΗΦΙΣΤΕ Κ Κ Ε**

16. Μην μιλάτε για σάς αλλά για τους ψηφοφόρους. Αυτόν για τον οποίο ενδιαφέρεται κάθε άνθρωπος περισσότερο στον κόσμο, είναι ο εαυτός του.

17. Χρησιμοποιήστε την έρευνα για την προεκλογική εκστρατεία. Ένα λάθος, πρέπει να περιμένετε 3 με 4 χρόνια να το επανορθώσετε.

18. Το τί θα πείτε έχει λιγότερη σημασία από το πώς θα το πείτε. Θυμάστε πώς μίλησαν οι πολιτικοί άρχηγοί το 1977, δεν θυμάστε τι είπαν.

19. Αν θα έπρεπε να περικλείσουμε σε μία λέξη όλη την πολιτική διαφήμιση, αυτή θα ήταν: ένθουςιασμός.

Με τις υγιείς αρχές της ροιμελιώτικης καταγωγής μου

**Γραμματικές γνώσεις: Σχολή Ίακρων, Σχολή Έθνικής
Αμυνας, NATO DEFENSE COLLEGE στο Παρίσι, Σχολή
Ειδικών Όπλων Γερμανίας, Σχολή Έπιτελών στίς Η.Π.Α.**

ΠΑΣΟΚ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΤΤΑΣ

Μέσα στην όρθολογική της ήλιθιότητα, η κεντρική γραφειοκρατία βρήκε επιτέλους ένα τόπο για να στεριώσει την «πολυπόθητη» κάθετη πετροχημική ή της βιομηχανία. Είναι ο νομός Αίτωλοακαρνανίας και συγκεκριμένα η νότια πλευρά της έκβολής του 'Αχελώου. Τήν απόφαση αυτή την πήρε η κυβέρνηση με βάση το δεδομένο ότι δεν θα χρησιμοποιηθεί στην 'Ελλάδα μονάδα πυρόλυσης πετρελαίου αλλά οι πρώτες ύλες για τη λειτουργία του Πετροχημικού θα έρχονται από τις χώρες της ΕΟΚ.

'Αποφασίστηκε λοιπόν, καταρχήν, να χτιστεί το εργοστάσιο στο χωριό Γαλατάς, δεξιά από τη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου κι απέναντι από την Πάτρα. Τόπος παραλιακός και πεδινός, ιδεώδης για προσάραξη πλοίων μιάς και διαθέτει φυσικό λιμάνι. 'Η κινητοποίηση όμως των κατοίκων της περιοχής (παρεμπιπτόντως: πολύ εύφορης) σε συνεργασία με το λαό της Πάτρας κατάφεραν, μετά από σκληρό αγώνα (συγκρούσεις με τα ΜΑΤ κτλ), να διώξει το εργοστάσιο απ' το χωριό τους. Μέσα στην ταραχή της η εξουσία έκλεισε τα μάτια και βάζοντας το δάχτυλο πάνω στο χάρτη της 'Ελλάδας έδειξε την άριστερή πλευρά της λιμνοθάλασσας. Μιά περιοχή στις εκβολές του 'Αχελώου ποταμού για την οποία ο Παλαμάς λέει: «Πιο ταπεινά κι αντίπερα τό πράσινο Νιχώρι». Διάλεξε λοιπόν το Νιοχώρι για να στεριώσει το εργοστάσιο-νεκροταφείο.

'Η περιοχή είναι ίσως η πιο εύφορη της 'Ελλάδας. Έχει έκταση 150.000 περίπου στρέμματα και η απόδοση των καλλιεργειών των κατοίκων ξεπερνά κατά πολύ τις προδιαγραφές του υπουργείου Γεωργίας. 'Απ' τις καλλιεργειές αυτές γίνεται τζίρος 2 δισεκατομμυρίων δραχμών. Οι κάτοικοι, πού, ως σημειωθεί, διαθέτουν κατά πλειοψηφία αγροτικό αυτοκίνητο και τρακτέρ, εκτός από τα χωράφια τους, ζουν πολύ πλούσια για ζωή σε χωριό. 'Η είδηση ότι θα χτιστεί το εργοστάσιο στο Νιοχώρι έπεσε σαν κεραυνός εν αιθρία στα κεφάλια των κατοίκων, πού διαθέτουν μάλιστα και 'Αγροτικό Σύλλογο.

Φοβούμενοι ότι θα χάσουν τις περιουσίες τους και ότι θ' αναγκαστούν να δουλέψουν εργάτες στο εργοστάσιο, άρχισαν τις κινητοποιήσεις. Στην αρχή ανακοινώσεις απ' τα γραφεία του Συλλόγου τους, έπειτα πανώ στους δρόμους και φέιγ-βολάν και, στο τέλος, επιτροπές κατοίκων πού βάλθηκαν να γυρνούν από βουλευτή σε βουλευτή, όλων των κομμάτων, και να ζητάνε βοήθεια. Φυσικά, «σύρε να 'βρεις τα παιδιά σου, σύρε έλεγαν οι σκληροί» της Νέας Δημοκρατίας. Οι του ΠΑΣΟΚ, αποβλέποντας σε ψήφους, μιά και πλησιάζουν εκλογές, δίνανε υποσχέσεις με τό τσουβάλι.

Είδαν κι απόειδαν οι Νιοχωρίτες ώσπου κατάλαβαν πώς, τι μπορεί να γίνει πρέπει να τό κάνουν μόνοι τους. Άρχισαν τά γράμματα

Νιοχώρι '81

στis έφημερίδες καί, σκληραίνοντας τή θέση τους, απειλοῦσαν τούς ὑποψήφιους βουλευτές μέ καταπονησμό. Ἡ Ν. Δημοκρατία, μπροστά στό ἐνδεχόμενο νά χάσει τό 70% τῶν ψήφων τοῦ χωριοῦ πού εἶχε στis προηγούμενες ἐκλογές (μιάς καί ἡ περιοχή εἶναι γνωστή γιά τίς βασιλχουντοδεξιές τάσεις της), ἔστειλε πρῶτα τό Νομάρχη γιά νά καταθέσει τή σμῦρνα καί τό λιβάνι στά πόδια τῶν κατοίκων, χάρισμα τῶν χρεῶν στήν Ἀγροτική Τράπεζα, χτίσιμο σχολειῶν, ἐκκλησιῶν, νοσοκομείων κτλ. Σέ ἐρώτηση ἀγρότη «μήπως τό νοσοκομεῖο θά χρειαστεῖ γιά ὅσους θ' ἀρρωσταίνουν ἀπ' τό ἐργοστάσιο» οὐδείς ἀπάντησε. Στό τέλος, ἀφοῦ γιουχαίστηκε δεόντως, πρόλαβε νά φύγει πρὶν καταφτάσουν οἱ ντομάτες.

Ἡ ἐξουσία, σύμφωνα μέ τήν πυραμιδική της δόμηση, ἔστειλε τοῦβλο πού βρίσκεται κοντά στήν κορυφή της: τόν ὑπουργό Δικαιοσύνης Σταμάτη, μέγιστο ψηφοσυλλέκτη τῆς περιοχῆς. Ὁ κ. ὑπουργός ἀρκέστηκε νά δηλώσει αὐτάρεσκα ὅτι τό ἐργοστάσιο θά γίνει ἐπειδή ἔτσι θέλει αὐτός. Οἱ ντομάτες πάλι καθυστέρησαν, αὐτή τή φορά ὅμως οἱ ντόπιοι εἶχαν ἐξαγριωθεῖ. Ἐντωμεταξύ εἶχαν καταφτάσει τά μηχανήματα τῆς ΕΛΕΒΜΕ πού ἄρχισαν γεωτρήσεις στήν περιοχή τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελῶος (Μπούκα). Οἱ κάτοικοι, φυσικά, δέν ἔμειναν μέ σταυρωμένα χέρια. Παρενοχλοῦσαν τούς μηχανικούς καί τούς τοπογράφους, τούς σταματοῦσαν ἀπ' τή δουλειά, τούς ἔβριζαν, καί τούς ἀπειλοῦσαν. Οἱ ἐνέργειες ἀνάγκασαν τήν ἐξουσία νά δείξει τό πρόσωπό της: Ἀνέθεσε τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων της στis δυνάμεις ἀσφαλείας, γεγονός πού ἐξαγρίωσε ἀκόμη περισσότερο τούς Νιοχωρίτες.

Τήν ἴδια ὥρα, τά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης τηροῦσαν σιγή ἰχθύος. Μαθεύτηκε ὅμως ὅτι τό Τεχνικό Ἐπιμελητήριο τῶν Χημικῶν, πού πασοκοκρατεῖται, εἶχε ὑποδείξει τό ἴδιο στήν κυβέρνηση τό Νιοχώρι ὡς τό κατάλληλο μέρος γιά τήν κατασκευή τοῦ πετροχημικοῦ. Ὁ Ἀγροτικός Σύνλογος ἄρχισε νά συγκεντρώνει πληροφορίες ἀπό τόπους ὅπου εἶναι ἐγκαταστημένα ἴδιου τύπου ἐργοστάσια καί νά ἀναμεταδίδει, πρὸς γνώση καί συμμόρφωση, τίς «εὐχάριστες» εἰδήσεις ἀπό τά μεγάφωνα. Ὁ πρόεδρος τῆς Κοινότητας (πού κι αὐτός εἶχε παρακαλέσει τήν κυβέρνηση νά χτίσει τό ἐργοστάσιο στό Νιοχώρι, ἐλπίζοντας σέ ἀποζημίωση γιά κάποιο ἰχθυοτροφεῖο πού διαθέτει στήν περιοχή) ἄρχισε νά φοβᾶται γιατί ἀπειλοῦνταν μέ ξυλοδαρμό ἀπό τούς κατοίκους πού μυρίστηκαν τό παιγνίδι του. Συγκαλεῖται κοινο-

τικό συμβούλιο ὅπου, παρ' ὅλες τίς διαβεβαιώσεις τοῦ προέδρου γιά τόν ἀκίνδυνο χαρακτήρα τοῦ πετροχημικοῦ, παίρνεται ἀπόφαση μέ ψήφους 7 πρὸς 2 ἐναντίον τῆς ἐγκατάστασής του.

Οἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολίτευσης, πού μυρίστηκαν ψηφοφόρους, βάλθηκαν νά δημοσιεύσουν τίς ἀνακοινώσεις τοῦ Ἀγροτικοῦ Συλλόγου καί νά ρίχνουν τίς εὐθύνες στήν κυβέρνηση, ἀποσιωπώντας βέβαια τή συγκατάθεση τῆς ἀντιπολίτευσης. Ἡ κυβέρνηση μπροστά στό δίλημμα νά χάσει ψηφοφόρους ἢ νά χτίσει τό ἐργοστάσιο, διάλεξε τή μέση ὁδό: ἔστειλε «ειδικούς» γιά νά ἀποδείξουν τήν ὀρθολογικότητα τῶν ἀποφάσεών της. Ὁ Ἀγροτικός Σύνλογος ἀποδέχτηκε τήν κυβερνητική πρόταση γιά διάλογο μεταξύ «ειδικῶν» ἄλλο ἕνα πλῆγμα κατὰ τῆς νοημοσύνης τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς πού, γιά μία ἄκομη φορά, ἔβλεπαν τούς «εἰδήμονες» νά «πρόσπαθοῦν» νά λύσουν τά προβλήματά τους. Ἡ πρώτη ἦταν ὅταν ὁ Ἀγροτικός Σύνλογος κάλεσε ειδικούς, αὐτή τή φορά ἀπό τό ἐξωτερικό, γιά νά τούς ἀποδείξουν ὅτι δέν πρέπει νά χτιστεῖ τό ἐργοστάσιο στό χωριό. Ἦταν κάποιοι καθηγητῆς Μασίia ἀπό τή Σαρδηνία πού τό πιό καλό ἀπ' ὅσα εἶπε ἦταν ὅτι στήν πατρίδα του τά πετροχημικά συγκροτήματα τά ἀποκαλοῦν καθεδρικούς ναούς τῆς ἐρήμου: Καθεδρικούς ναούς ἐξαιτίας τοῦ ὄγκου τους καί τῆς ἐρήμου ἐπειδή δέν ὑπάρχει τίποτε γύρω τους. Ὁ ἄνθρωπος κατέθεσε τό χιούμορ του κι ὄχι τίς ἐπιστημονικές του ἀπόψεις.

Ὁ διάλογος τῶν ειδικῶν ἔγινε στis 13 τοῦ Μάρτη μέ πρόεδρο τῆς συζήτησης τό Νομάρχη. Ἀπό τήν πλευρά τῆς κεντρικῆς γραφειοκρατίας ἦταν ὁ διευθυντής καί ὑποδιευθυντής τῶν Πετροχημικῶν ΑΕ, ἐκπρόσωπος τοῦ ὑπουργείου Βιομηχανίας καί ἐκπρόσωπος τοῦ ὑπουργείου Συντονισμοῦ. Ἀπ' τήν πλευρά τῆς ἄλλης γραφειοκρατίας, τοῦ Ἀγροτικοῦ Συλλόγου, ὁ πρύτανης τῆς Γεωπονικῆς, καθηγητῆς Πολυτεχνείου, χωροτάκτες, ἰχθυολόγοι, περιβαλλοντολόγοι, οἰκονομολόγοι κτλ. Οἱ ὀμιλητές ὡς εἰδικοί εἰδίκευσαν τό ζήτημα καί ὡς γραφειοκράτες ἀμφοτέρωθεν δέν ἄφηναν περιθώρια νά κερδίσει κάποιος ἄλλος πλὴν τῆς γραφειοκρατίας. Οἱ κρατικοὶ ἀνέφεραν νοῦμερα, μηχανήματα καί δολάρια. Οἱ «ἀγροτικοί», ξεκινώντας ἀπ' τήν ὑπόθεση ὅτι οἱ πρῶτοι δέν θά παίρνουν τά «ἀπαραίτητα» μέτρα, ἀπέρριψαν τό ἐργοστάσιο. Ἄν ὑπῆρχε μέριμνα γι' αὐτά τά «ἀπαραίτητα» δέν θά ἔχαν ἀντιρρήσεις. Οἱ ἰχθυολόγοι-χωροτάκτες ἀπέρριψαν τόν τόπο γιά

Νιοχωρι '81

νά μή διαταραχθεί τό οίκοσυστημα· τό ΤΕΕ γιατί δέν τηρήθηκαν οί πρέπουσες διαδικασίες — ανάμεσα στίς όποιες καί ή συγκατάθεση τών ντόπιων (SIC). Μέ λίγα λόγια ούδεις απέρριψε τά πετροχημικά αλλά μόνο τόν τόπο· κανείς δέν είχε αντίρρηση νά μεταφερθούν στήν Καβάλα.

Έντωμεταξύ, οί κάτοικοι άκουγαν θαμπωμένοι καί άμέτοχοι. Τό μόνο πού ήθελαν ήταν νά διώξουν τό έργοστάσιο κι άς πήγαινε όπου ήθελε. Χειροκρότησαν μάλιστα μέ άλαλαγμούς τή νίκη τής δεύτερης γραφειοκρατίας. Πείστηκαν ότι τό πετροχημικό δέν ταιριάζει στόν τόπο τους όχι λόγω τής καταστρεπτικότητάς του αλλά γιατί περηφανεύονται πώς διαμένουν στόν «κήπο τής Έλλάδας». "Έξι ώρεςμίλαγαν οί ειδικοί, έξι άκουγε ό «λαουτζίκος». Τέλειωσαν οί τεχνοκράτες κι άναψαν τά πηγάκια: «Είδες κεφάλι ό πρύτανης». «Είδες τόν άτιμο πώς στρίμωξε τό διευθυντή». «Έμ τί περίμενες, διαβασμένος κόσμος, σάν κι έμās είναι;» Κανείς τους δέν ύποπτευόταν ότι γιά χάρη τους ύπάρχουν τά MAT. Τέλος πάντων, μετά τή συζήτηση καί ένόσω τά μεγάφωνα

μετέδιδαν ήρωικά άσματα (Βέμπο κτλ.) τό πλήθος άποφάσισε νά δείξει τό πραγματικό του πρόσωπο στήν έξουσία. Άποφασίστηκε συγκέντρωση καί συλλαλητήριο στόν τόπο τού «έγκλήματος». Κατέφτασαν άπόπολλα τρακτέρ καί άγροτικά αۆτοκίνητα άπό τά γύρω χωριά (Αϊτωλικό, Κατοχή, Γουριά, Λεοίνι) καί μέ μπροστάρηδες τόν παπά τού χωριού καί τούς προέδρους τών κοινοτήτων, ξεκίνησαν μέ ήρωικό μένος νά συγκρουστούν μέ τόν έχθρό υπρωγμένοι άπό τόν Έχθρό. Πολλοί, μή μπορώντας ν' άντέξουν τήν πίεση τού «ήρωικού» τους άσυνείδητου πήραν ντουφέκια καί δυναμίτες σάν «Άντρες». Φτάνοντας, βρήκαν τά MAT νά περιμένουν κι έρεθίστηκαν. Παπάδες καί πρόεδροι κανονικά στό ρόλο τους. Άρχισαν οί συνομιλίες καί τά πατροναρίσματα. Ό κόσμος όλο καί εξαγριωνόταν. Έπιτέλους δέν άντεξε νά περιμένει τό Νομάρχη νά τούς λύνει τίς διαφορές καί όρμησε! Ξαφνικά άκούστηκαν δύο δυναμίτες. Τά MAT όπισθοχώρησαν. Κάτι φρικιά φώναξαν «βία στή βία τής έξουσίας» κι ό κόσμος επανέλαβε. Πέφτουν κι άλλοι δυναμίτες. Τά MAT τρομοκρατούνται κι οί παπάδες

προσπαθούν να προλάβουν τό κακό. 'Ο «λαουτζίκος» όρμάει στά ΜΑΤ ξεχνώντας τούς ειδικούς. Κάποιοι τών ΜΑΤ βγήκε μπροστά γιά νά έμφυχώσει τούς άλλους. 'Εν ριπή οφθαλμού βρέθηκε περικυκλωμένος και προσπαθώντας νά τραβήξει τό πιστόλι του μιά παλουκιά στό κεφάλι τόν ξάπλωσε στό χῶμα. Μπροστά στό θέαμα αυτό, και γύρω νά πέφτουν δυναμίτες, τούς ζώσανε τά φίδια. 'Ο διοικητής τους, έξαλλος από τό φόβο, άρχισε νά φωνάζει «είμαστε καλοί άνθρωποι, άφήστε μας νά φύγουμε». Καί τούς άφησαν. Μετά ξεχύθηκαν στό έργοτάξιο κι άρχισαν νά καταστρέφουν, νά καΐνε, νά φωνάζουν. Μοναδικές στιγμές απελευθερωμένου έαυτού. Τά μίση και τ' άπωθημένα τους τά ένσάρκωσαν ή φωτιά και τά κατεστραμμένα σίδερα. 'Εξαγριωμένοι άλλαλάζουν στό βωμό τού έξαγνισμού τους. Χρόνια έννοιχισμο, αιώνες καταπίεση δέν χρειάζονται άποχρώνα λόγο γιά νά φανερωθούν. Ξεπηδούν σέ φλόγες άπ' τίς ματιές πού κομματιάζουν τό κεφάλαιο και βρίζουν τήν ιδιοκτησία. Μετά; Τό μετά κάθε αναλαμπής, κάθε έξαρσης, κάθε έξαγνισμού· ποιός νά τό έρμηνεύσει, ποιός θά μιλήσει γιά τήν πτώση και τόν εκφυλισμό. Ξαναθάφτηκε βαθιά ή καταπίεση κι ήρθε στήν επιφάνεια ό καθωσπρεπισμός και ό φόβος άπέναντι σ' όλων τών ειδών τίς γραφειοκρατίες. Είτε πρόεδρος της κοινότητας λέγεται, είτε αστυνομία, είτε αγροτικός σύλλογος. "Αφησαν πάλι άπ' τά χέρια τους τήν κατάσταση και τήν έδωσαν σ' άλλους. Τήν άλλη μέρα πέρασαν αύρες άπ' τό χωριό και κλουβες γεμάτες ΜΑΤ. 'Ο λιγοστός κόσμος πού βρισκόταν στήν πλατεία τού χωριού τούς γιουχάιζε και τούς έβριζε. Στο δρόμο πρós τό μέρος πού προορίζεται γιά τό εργοστάσιο συνάντησαν μερικές αγρότισσες πού πήγαιναν γιά δουλειά.

Τίς έβρισαν χυδαία κι αυτές τούς μούτζωσαν. Θίχτηκε ό γελοίος άντρισμός τους και τίς πλάκωσαν στό ξύλο, σπάζοντας τό πόδι μιάς γυναίκας. Στο μέρος πού θά χτιστεί τό εργοστάσιο γράψανε ότι τά ΜΑΤ «γαμούν και δέρνουν», δείχνονταν άλλη μιά φορά τίς σεξουαλικές τους ανασφάλειες. Πήγαιναν κάθε μέρα και προστάτευαν τούς τεχνικούς πού έκαναν μετρήσεις, τό άπόγευμα όμως «γιά τό φόβο τών 'Ιουδαίων» έφευγαν πριν πέσει ό ήλιος. 'Εντωμεταξύ δέν τόλμησαν νά κάνουν συλλήψεις στό χωριό. Πιάσανε ένα άτομο πού πήγαινε γιά δουλειές στήν Πάτρα, και τού φόρτωσαν όλες τίς κατηγορίες. 'Από άπόπειρα φόνου μέχρι τετυμπουισμό. "Εγιναν ανακρίσεις και βγήκε

μέ έγγύηση. 'Εκκρεμεί όμως ή δίκη του.

'Επειδή δέν τόλμησαν νά κάνουν συλλήψεις βρίσκουν άλλο δρόμο γιά νά εκφοβίσουν τούς κιτοίκους. Στείλανε σχεδόν σ' όλο τόν αγροτικό σύλλογο και σ' όσους κατοίκους πρωτοστάτησαν στά επεισόδια έντάλματα μηνύσεων γιά διάφορους λόγους. Σ' έναν επειδή τσακώθηκε στό γήπεδο (κι άς μήν έχει πάει ποτέ του), σ' άλλον γιατί κάποτε έβρισε έναν αστυνομικό και τό θυμήθηκαν. Βέβαια οί μηνύσεις δέν φόβισαν κανένα, ίσα ίσα μερικοί συνειδητοποίησαν κάπως τό ρόλο της έξουσίας. Μετά τό κάψιμο τού εργοταξίου οί διάφορες τεχνικές εταιρείες δέν δέχτηκαν νά αναλάβουν τήν εργολαβία. Βρήκαν κάποιο εργολάβο μέσα άπ' τό χωριό και τάζοντάς του λαγούς μέ πετραχήλια τόν «ανάγκασαν» (γιά νά διασπάσουν τούς κατοίκους) νά πιάσει δουλειά. "Ορμησαν καμιά έκασοτή στό γραφείο του, κινδύνεψε νά λυτσαριστεί, παραιτήθηκε και «δήλωσε» άντιστασιακός. Στο χωριό επικρατούσε κατάσταση αναβρασμού και ήρωικού μένους. (Παραεμπτόντως: Τά γεγονότα κινηματογραφήθηκαν σέ ταινία μεγάλου μήκους πού αναμένεται νά προβληθεί.)

Τά επεισόδια άκούστηκαν και στήν 'Αθήνα και συγκίνησαν πολλά γκρουπούσκουλα τού τύπου μού-λού και κού-λού. Συγκίνησαν βέβαια και μερικούς αυτόνομους από τήν περιοχή Μεσολογγίου πού συγκεντρώθηκαν και αποφάσισαν νά συμπαρασταθούν στους συμπατριώτες τους μέ διάφορες έκδηλώσεις. Είχε όμως ήδη ιδρυθεί επιτροπή από Νιοχωρίτες πού διαμένουν στήν 'Αθήνα, και παρ' όλες τίς άμφιβολίες τους γιατί τήν επιτροπή τήν αποτελούσαν άνθρωποι προσκείμενοι στό ΠΑΣΟΚ (δηλαδή όρντινάτσες βουλευτών), όρίστηκε ραντεβού στό Χημείο. Κατέφτασε κάποιος δικηγόρος πού άπαντούσε συνεχώς «δέν ξέρω». Μας είπε μόνο πώς είχε προγραμματιστεί όμιλία στό ξενοδοχείο «Τιτάνια». Ούτε τόν όμιλητή ήξερε, γι' αυτό και μας είπε να πάμε σέ κάποιο γραφείο γιά νά βρούμε τήν επιτροπή.

Πήγαμε και συναντήσαμε ένα νέφος ανομιισμού και άδιαφορίας. 'Αφού περιμέναμε νά τελειώσει τά τηλεφωνήματά του, ήμίωρης διάρκειας, ό πρόεδρος της επιτροπής (ένας κακλαμανίσκος τύπου Στεπάν Τροφίμοβιτς) μας είπε πώς έχουν τά πράγματα. Στήν άπορία μας γιά τό συντονιστικό ή άποφασιστικό χαρακτήρα της επιτροπής οί μάσκες τους έπεσαν. Μετά από πολλή ώρα άντεγκλήσεων, πού

φανέρωσε όλο τό ματαιόδοξο ύπόβαθρο κι όλο τό ύποπτο παιγνίδι τους (πού άποσκοπούσε στη δημιουργία επιτροπής πίεσης προς τόν 'Αγροτικό Σύλλογο πού θά του έπαιρνε τήν έξουσία γιά νά τή δώσει στην τοπική όργάνωση του ΠΑΣΟΚ) μās δήλωσε ξερά: «'Ετσι έχει ή κατάσταση· αν θέλετε έλατε νά βοηθήσετε, αλλιώς δέν πειράζει». Μē λίγα λόγια, έλατε νά παίξετε τό παιγνίδι μας, αλλιώς στά παλιά μας τά παπούτσια. 'Απογοητευτήκαμε, παρόλο πού τό περιμέναμε. 'Εντούτοις, γιά νά έχουμε ήσυχη τή συνείδησή μας, αποφασίσαμε νά τυπώσουμε μιά προκήρυξη καί νά τήν μοιράσουμε στη συγκέντρωση. Μπαίνοντας όμως στό ξενοδοχείο, ό Στεπάν άρπαξε τίς προκηρύξεις γιά νά τίς σκίσει. Τελικά καταφέραμε νά τίς μοιράσουμε καί μείναμε γιά νά δοκιμάσουμε τίς άντικαπελωτικές μας δυνάμεις.

“Όσο περνούσε ή ώρα, τόσο ή άπογοήτευση μās έπαζε τό ήθικό. Οί γραβατωμένες όρντινάτσες έκαναν έρωτα μέ τό μικρόφωνο. Μίλησαν κάμποσοι καί φάνηκε όλος ό τοπικισμός τους. Μίλησε καί κάποιος πάτερ-Χ καί πρότεινε άγώνα. Μίλησαν καί πάλι ιχθυολόγοι-βιολόγοι-χωροτάκτες-γεωπόνοι, ένας τους μάλιστα διαθέτει καί... βιομηχανία γεωργικών φαρμάκων. “Όλοι άναφέρθηκαν στον «κήπο τής 'Ελλάδας», κανείς τους δέν τά 'βαλε μέ τά πετροχημικά. Τό πιό άισχρό όμως συνέβη πρίν καν άρχίσει ή συζήτηση: Σηκώθηκε κάποιος, δήλωσε νομοκάτοχος, καί ρώτησε αν όντως θά γίνει συζήτηση μεταξύ εκπροσώπων του ύπουργείου Βιομηχανίας καί τής επιτροπής γιά τή μεταφορά του έργου στασίου στον 'Αστακό, 30 χιλιόμετρα έξω απ' τό Νιοχώρι —οί κάτοικοι του όποιου συμπαρίστανται στους Νιοχωρίτες—, όπως διάβασε στη «Μεσημβρινή». Πάγωσαν οί τής επιτροπής καί βλέποντας τίς έχθρικές ματιές μας άρνήθηκαν τά πάντα. Πετάχτηκαν όμως δύο δημοσιογράφοι τής «Μεσημβρινής» καί τούς υπενθύμισαν κάποια τηλεφωνική έπαφή τους. Σηκωθήκαμε μέσα στην άναμπουμπούλα καί δείχνοντας τό συγκεκριμένο κομμάτι τής εφημερίδας άπαίτησαμε νά καταγγείλουν καί νά διαψεύσουν τά γραφέντα. Τά χάσανε. “Αρπαξαν καί εξαφάνισαν τήν εφημερίδα ενώ ό άρτι άφιχθείς πρόεδρος του 'Αγροτικού Συλλόγου βουτώντας τό μικρόφωνο φώναζε πώς ή επιτροπή είναι μία, ό Σύλλογος πού αγωνίστηκε, κι αυτά είναι προβοκάτσια καί μπλά, μπλά, μπλά... Εύγενής αλληλοϋποστήριξη γραφειοκρατών. 'Ακόμη περιμένουμε τήν καταγγελία.

Καί μιά πινελιά γιά τόν τρόπο έγκαθίδρυσης της επιτροπής: “Όταν ό όμιλητής

έξαντλούσε τίς κορόνες του, ό Στεπάν έλεγε «θά μās ευχαριστούσε πολύ αν ό κύριος Ψ δεχόταν νά μπει στην 'Επιτροπή γιατί είναι καλός καί γλυκός κι έχει τίς χάρες όλες». 'Ετσι «έκλέχτηκαν» έξι — οί άλλοι πέντε είχαν προλάβει νά αυτοδιοριστούν. Στο τέλος έπρεπε νά γραφεί κάποιο ψήφισμα. Ρωτήσαμε ποιός θά τό γράψει καί μās απάντησαν πώς μαζί μας δέν έχουν καμιά κουβέντα, σπρώχνοντας τόν κόσμο έναντίον μας. Στην επιμονή μας μās άποστόμωσαν δηλώνοντας πώς μέ τή συγγραφή θά άσχοληθούν «τά έντεκα μυαλά»!!! Δέν δέχτηκαν τίς διαμαρτυρίες μας γιά τόν τρόπο εκλογής αλλά ζήτησαν από τό άκροατήριό νά χειροκροτήσει — κι εκείνο... χειροκρότησε. Χειροκροτήσαμε μετά κι εμείς οί διαφωνούντες καί παραλίγο νά μās λυντσάρουν. Μέσα στό νταβαντούρι ό Στεπάν ούρλιαζε από μικροφώνου νά εκκενωθεί ή αίθουσα. Βγαίνοντας είδαμε τήν αστυνομία. Ρωτώντας μάθαμε πώς «είχαν έρθει γιάτί χάλασε τό άσανσέρ του ξενοδοχείου». Τρέχα γύρευε γιάτί δέν ήρθαν οί πυροσβέστες. Κάποιος αστυφύλακας ζήτησε νά συναντήσει τήν 'Επιτροπή πού «έκλέχτηκε» — ίσως γιά νά μάθει γιάτί τούς φώναξαν.

Τελικά, μετά τή συζήτηση-μονόλογο στο «Τιάνια» φύγαμε καί πήγαμε σέ κάποιο καφενεϊο γιά καφέ τής παρηγοριάς. Μās άκολούθησαν ό πρόεδρος του 'Αγροτικού Συλλόγου καί ένα μέλος του. Στη συζήτηση πού άκολούθησε, άφού τούς κατηγορήσαμε, μās είπαν όρθά-κοφτά ότι «έχουμε διαφορετικές άπόψεις» καί άρα περιττό νά κουβεντιάζουμε. Σηκώθηκαν κι έφυγαν. Ξαναγύρισαν σέ λίγο, οί περισσότεροι τής συντροφιάς είχαν φύγει. Αυτή τή φορά ήταν περιέργως διαλλακτικοί, σάν φοβισμένοι. Προσπάθησαν νά μās πείσουν γιά τό «επαναστατικό προτσέσο» πού θ' άκολουθήσουν στο μέλλον γιάτί «τώρα είναι νωρίς γιά τέτοια πράγματα». Γιά νά μās δείξουν τήν επαναστατικότητα τους μās διάβασαν ένα γράμμα πού πήγαν στίς εφημερίδες καί πού ήταν μιά απάντηση στην κυβέρνηση γιά τίς κατηγορίες της, ότι δηθεν δηλαδή πατροναρίζονται απ' τό χώρο τής αντιπολίτευσης. Μās παραπονέθηκαν όμως ότι ενώ ήταν πρόθυμοι νά τό δημοσιεύσουν εντούτοις οί εφημερίδες δέν τό δέχονταν. Σέ πρότασή μας νά μās τό δώσουν νά τό δημοσιεύσουμε εμείς, διαμέσου γνωστών στίς φυλλάδες, άρνήθηκαν επίμονα λέγοντας ότι θέλει σύντμηση. Δέν είχαν καμιά όρεξη νά έρθουν σέ σύγκρουση μέ τό ΠΑΣΟΚ. 'Απ'ώς τό γράμμα γράφτηκε γιά νά εκβιάσουν τήν τοπική όργάνωση του ΠΑΣΟΚ Νιοχωρίου. 'Εντωμεταξύ μάθαμε ότι τό ψήφισμα πού έπρεπε

νά γραφτεί απ' τή συνέλευση τών ατόμων πού πήραν μέρος στή συζήτηση στό «Τιτάνια» θά τό ἔγραφε κάποιος ὑποψήφιος βουλευτής τοῦ ΠΑΣΟΚ. Βέβαια προτιμοῦσαν τό βουλευτή τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀπό μία συνέλευση. Προτιμοῦσαν τό προμελετημένο ἀπ' τό αὐθόρμητο.

Αὐτά ἔχουν γίνει μέχρι τώρα γιά τόν ἀγώνα τοῦ Νιοχωριοῦ. Ἀγώνα πού προσπάθησαν πολλοί μέχρι τώρα νά τόν καπηλευτοῦν βάζοντας τον σέ αὐτάκια «κομματικά», ἢ καλύπτοντάς τον μ' ἓνα μανδύα «λαϊκοῦ μετώπου», ὅπως λένε, ὅπου ὅλοι φασίστες, δεξιοί, χουντικοί, προλετάριοι, ἐπαναστάτες, μέ λίγα λόγια δεξιοί κι ἄριστεροί γραφειοκράτες πολεμοῦν γιά τό καλό τοῦ Νιοχωριοῦ καί τίποτε ἄλλο. Γιά τοῦ λόγου τό ἀληθές διαβάζουμε ἀπό κάποια προκήρυξη τοῦ ΚΚΕ γιά τό πετροχημικό: «Νά σταματήσει κάθε ἐργασία ἐγκατάστασης τοῦ

πετροχημικοῦ ἐργοστάσιου. Να μή γίνει τό πετροχημικό στίς ἐκβολές τοῦ Ἀχελώου ἢ σ' ἄλλη τοποθεσία πρίν εξασφαλιστοῦν πραγματικές ἐγγυήσεις (SIC) ὅτι δέν θά κινδυνεύει ἡ γύρω περιοχή. Ἐγγύηση γι' αὐτό ἀποτελεῖ ἡ ὑπερψήφιση τοῦ ΚΚΕ στίς ἐπικείμενες ἐκλογές καί τό πέρασμά του στή δεύτερη κατανομή...»

Μέσα ἀπ' τήν ἀπογοήτευσή μας, ἐλπίζουμε ὅτι κάποτε ὁ κόσμος θ' ἀποφασίζει αὐτός γιά τό τί θέλει κι ὄχι ἄλλοι καί πῶς κάτι τέτοιοι εἰσοδισμοί θά βροῦν κάποιο τέλος καί μάλιστα σκληρό. Πρός τό παρόν οἱ κάτοικοι τοῦ Νιοχωριοῦ παραμένουν ἀλυσσοδεμένοι στήν ἀμαρσοστοχία πού λέγεται Ἀγροτικός Σύλλογος — ΠΑΣΟΚ — ΚΚΕ — ΝΔ.

Δημήτρης Παπαδημητρίου

15-5-81

ΟΧΙ στά Πετροχημικά Ἐργοστάσια

Τά ζητήματα πού θέτει ἡ μόλυνση τοῦ περιβάλλοντος ἔχουν πάρει σήμερι τέτοιες διαστάσεις ὥστε δέν εἶναι δυνατόν νά ἀγνοηθοῦν δίχως νά γίνει προβληματική ἡ ἐπιβίωση τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ ἐπιβίωση τοῦ ἴδιου τοῦ πλανήτη.

Ἡ κατάσταση μεταβάλλεται πρὸς τό χειρότερο μέ ἓναν ρυθμό τόσο ἐκρηκτικό πού προμηνεῖ μία καταστροφή γιά ὅλο τόν ἔμβιο κόσμο. Ἡ ὑπάρχουσα τεχνολογία καί ἡ καταναλωτική λαίλαπα ἔχουν λεηλατήσει κατὰ τρόπο ληστρικό ὅλες τίς πλουτοπαραγωγικές πηγές τοῦ πλανήτη ἀφήνοντας πίσω τους τήν ἐρημιά, τήν ἀσχήμια, τό θάνατο.

Ἡ ἐπίθεση ὁμως συνεχίζεται. Καίρια βολή τό ἐργοστάσιο πετροχημικῶν στίς ἐκβολές τοῦ Ἀχελώου, οἱ πυρηνικοί ἀντιδραστήρες καί ὅ,τι ἀπομείνει, ἔ, κάτι θά μηχανευτεῖ ἡ γραφειοκρατική πολυπραγμοσύνη, πλούσια μέχρι παραλογισμοῦ σέ καταστροφικά ἐγχειρήματα, γιά νά τό ἀποτελειώσει.

Μακάβριες διαπιστώσεις ἀλλά ἀληθινές. Ἐξ ἴσου ὁμως ἀληθινό εἶναι ὅτι ἡ βία ἐπέμβαση στό περιβάλλον καί ἡ ἀνατροπή τῆς ἰσορροπίας του εἶναι ἀπόλυτα συνυφασμένη μέ τόν τύπο τῆς κοινωνίας στήν ὁποία ζοῦμε, κοινωνία πού διαπερνιέται καί συνέχεται πέρα γιά πέρα ἀπό τίς σημασίες τῆς οικονομικότητας τῆς ἀπεριόριστης ἀλόγιστης οικονομικῆς ἀνάπτυξης. Παραγωγή καί κατανάλωση πού διευρύνονται ἐπ' ἀπειρον ὅπου οἱ ἄνθρωποι καί ἡ φύση ἐκλαμβάνονται ἀπλῶς σάν μέσα, οἱ μέν ὑποβαθμιζόμενοι σέ ἀπλά ἐξαρτήματα τοῦ μηχανοκρατικοῦ σύμπαντος καί σέ ἰσοπεδωμένους ἀπρόσωπους καταναλωτές, ἡ δέ φύση χώρος ἐπιδρομῆς καί λεηλασίας τῶν πόρων τῆς καθὼς καί τόπος ἐναπόθεσης σκουπιδιῶν, ἀποβλήτων καί δηλητηρίων. Ἡ σχέση ἀνθρώπου καί φύσης εἶναι σχέση κυριαρχίας καί κατοχῆς πού ἀσκεῖται μονοσήμαντα, ἀντί τῆς ἀμοιβαιότητας καί τῆς συνεργασίας. Τό περιβάλλον ἔχει ἐκφυλισθεῖ σέ μεγάλη κλίμακα καί ἴσως μὴ ἀντιστρεπτά.

Ἡ ἐμμονή τῆς κυβέρνησης νά ἐπιβάλλει ἔστω καί μέ τή βία τό ἐργοστάσιο τῶν πετροχημικῶν στίς ἐκβολές τοῦ Ἀχελώου, ἐντάσσεται στήν ἴδια λογική. Ἡ ἀπόφαση ἀρθῆκε στό γόνατο ἀπό τήν κεντρική γραφειοκρατία χωρίς νά ληφθεῖ καθόλου ὑπ' ὄψη ἡ θέληση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς. Ἡ κεντρική γραφειοκρατία προφασιζόμενη ὅτι κατέχει τό μονοπώλιο τῆς πληροφόρησης καί τῆς γνώσης παίρνει ἀποφάσεις αὐθαίρετες, καί τήν «ὁμαλή» ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεών της.

Νιοχωρι '81

ἀναθέτει στίς δυνάμεις τῆς ὀργανωμένης καταστολῆς. (Εἰδικευμένους ἡλίθιους, εἰδικές μονάδες ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως, τοπικούς λακέδες κτλ.) "Ὅλοι ξέρουμε πῶς ὁ μόνος ὀρθολογισμός τῆς ἐξουσίας εἶναι ἡ αὐθαιρεσία καί ἡ βία.

Ἀπό τὴν πλευρά τῆς κυβέρνησης ἡ ἐγκατάσταση τῶν πετροχημικῶν ἀντιμετωπίζεται καί ἐμφανίζεται σάν ἀσκηση καί πράξη ὀρθολογισμοῦ, ἀλλὰ ὁ μόνος ὀρθολογισμός πού ἔχει νόημα εἶναι ἡ κρίση καί ἡ ἀπόφαση τῆς ἴδιας τῆς κοινότητας τῶν ἀνθρώπων, γιά τό τί προτιμᾷ ἀπό τὴν πείρα, τίς ἀνάγκες καί τίς ἐπιθυμίες τῆς. Τελικά τό μόνο λογικό κριτήριο εἶναι τό τί θέλουν οἱ ἄνδρες καί οἱ γυναῖκες πού ἀπαρτίζουν τὴν κοινότητα καί αὐτοὶ μόνο μποροῦν νά ἀποφασίζουν καί κανεῖς ἄλλος γιά λογαριασμό τους.

Οἱ κάτοικοι τῆς γύρω περιοχῆς ἤρθαν σέ ἐμπρακτὴ ἀντιπαράθεση μέ τίς κυβερνητικές ἀποφάσεις καί τίς δυνάμεις καταστολῆς, διατρανώνοντας τὴ θέλησή τους νά μὴν ἀφήσουν τὸν τόπο τους νά μεταβληθεῖ σέ τόπο ὅπου καραδοκεῖ ἡ ἀρρώστια, ὁ βιολογικὸς ἐκφυλισμός, ἡ τερατογένεση καί ὁ θάνατος.

Συμπαραστεκόμαστε στοὺς ἀγῶνες τῶν συμπατριωτῶν μας γιὰτὴ ἡ στάση τους ἐκφράζει ὑπόρρητα μιὰ νέα ἀντίληψη τῆς ζωῆς, πράγμα πού προϋποθέτει καί ἐξυπονοεῖ τὸν τερματισμὸ τῆς καταναλωτικῆς ὑστερίας.

Τέλος θά πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι θά πρέπει νά ἀφαιρέσουμε ἀπὸ τὴ γραφειοκρατία τό δικαίωμα νά ἀποφασίζει γιά τὴ ζωή μας καί νά πάρουμε στὰ χέρια μας τό δικαίωμα νά ἀποφασίζουμε ἐμεῖς γιά ὅτιδήποτε μᾶς ἀφορᾷ.

"Ἀς ἐνώσουμε τὴ φωνή μας γιά νά μὴ γίνει ἡ σπάνια καί πλούσια λιμνοθάλασσα ἄλλη μιὰ νεκρὴ θάλασσα καί ὁ τόπος μας παγίδα θανάτου.

— ΝΑ ΕΞΑΛΕΪΘΟΥΜΕ ΤΑ «ΝΕΦΗ»
ΟΧΙ ΝΑ ΤΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΟΥΜΕ

— ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ

Ὁ μ α δ α

ΝΙΟΧΩΡΙΤΩΝ - ΓΟΥΡΙΩΤΩΝ - ΚΑΤΟΧΙΑΝΩΝ
ΑΙΤΩΛΙΚΙΩΤΩΝ
ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Πώς λύθηκε τό πρόβλημα: ΝΕΦΟΣ

Πρίν δύο χρόνια μία συνταρακτική είδηση έμφανίστηκε στις πρώτες σελίδες των αθηναϊκών εφημερίδων: «Νέφος αιθαλομίχλης σκέπασε όλη την 'Αθήνα». 'Αμέσως τότε ένα ποσοστό 25% των ελλήνων ψηφοφόρων αποφάσισε ότι ή είσοδός μας στην ΕΟΚ ήταν γεγονός.

'Από εκείνη τή μέρα καί μετά υπάρχει μία τεράστια άνεκδοτογραφία γύρω από τό νέφος, χωρίς όμως κανείς νά τό παίρνει καί πολύ στά σοβαρά. Οί πιά φιλύποποι είπαν: «'Ε λοιπόν, αὐτή ή άντιπολίτευση δέν έχει τό Θεό της!» 'Αλλοι πάλι άναφώνησαν γεμάτοι δέος: «'Οου, Smog! 'Επιτέλους ή 'Αθήνα έγινε δυτική πρωτεύουσα! Τό μόνο πού μᾶς μένει τώρα είναι ν' άνοιξουμε καί πολιτιστικό κέντρο». 'Επειδή όμως όλοι οί λογικοί άνθρωποι κατανόησαν ότι πρόκειται περί άγαθού τής δυτικής μας κοινωνίας, θεώρησαν άπαράδεκτο τόν άντιπολιτευόμε-

νο τύπο, ό όποιος τό κατέκρινε συνέχεια. Σ' αυτό τό διάστημα, ή συμπολίτευση διαπίστωνε μέ ιερό τρόπο τό κατόρθωμά της.

Δύο χρόνια μετά, στις 7 Μαΐου 1981, στις ειδήσεις των 9.30 τής ΕΡΤ -συμπολιτευόμενο κανάλι άπ' ό,τι μου 'χουν πει- άκούμε πήν έξής «πιά σημαντική είδηση τής μέρας»: «σήμερα τό πρωί άνεβήκαμε στην 'Ακρόπολη νά πάρουμε τήν καθημερινή μας δόση καρκινομίχλης, αλλά πού νέφος! Δυστυχώς γιά τίς τύχες τής Φυλῆς, φύσαγε άπ' τό πρωί βόρειος άνεμος, ό όποιος τό έδιωξε. Μήν πανικοβάλλεστε! 'Από αύριο τό νέφος θά ξανάρθει!»

Καί ξαναῆρθε. Κι άπ' ό,τι φαίνεται πολύ άνανεωμένο: Μέ τούς έπιτρεπόμενους δείχτες τριπλάσιους ώς εξαπλάσιους, μέ όρατότητα 1-5 μέτρα: Μέ κείνο τό γλυκό καφετί χρωματάκι του κ.λ.π., κ.λ.π.

Ἀμέσως ἡ κυβέρνηση πῆρε τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα: Ὁ κ. Δοξιάδης μᾶς ἔβαλε ἔμπρός στοῦ σημαντικὸ δῖλημμα «τσιγάρο ἢ ὑγεία», ἐξηγώντας ὅτι μέ τὸ τσιγάρο μπορεῖ νά πάθουμε καρκίνο ἐπειδὴ θ' αὐξηθεῖ τὸ νέφος. Τὸ ὑπουργεῖο Συγκοινωνιῶν ἀρχισε νά κάνει αὐστηρὸ ἔλεγχο στὰ καυσασέρια τῶν αὐτοκινήτων. Καί τέλος, μετὰ καμιὰ βδομάδα, ὁ ὑπουργὸς Βιομηχανίας, πηγαίνοντας γιὰ οὐζα στοῦ Πέραμα, πέρασε ἀπὸ κάτι ψιλοεργοστάσια, πού βρέθηκαν στοῦ δρόμο του –ὄχι καί τόσο σημαντικό δηλαδή– καί εἶπε στοὺς ἐργοστασιάρχες:

«Ρέ μάγκες, δέ βάζετε καμιὰ σίτα νά κρατάει τὰ μεγάλα κομμάτια θειάφι, μὴ σπάσουνε κἀνα κεφάλι δηλαδή!»

Ἐκεῖνοι βέβαια συμμορφώθηκαν ἀμέσως. Φαίνεται ὅμως ὅτι, σέ πείσμα τῆς κυβέρνησης, ὁ κόσμος –παρακινούμενος μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευση– συνέχισε νά καπνίζει καί νά κυκλοφορεῖ μέ βενζινοκίνητα μέσα, πράγμα πού ἀνάγκασε τὸ νέφος νά παραμείνει.

Ἀμέσως ὅλοι οἱ φορεῖς (ΤΕΕ, ὑπουργεῖα, ἀκόμη καί ἐφημερίδες) ἀρχισαν νά προτείνουν λύσεις. Πιὸ λογικὲς κρίθηκαν οἱ προτάσεις ἐγκυρῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδας –βγαίνει κάθε Παρασκευή, δέν μπορεῖ νά μὴν τὴν ξέρετε– οἱ ὁποῖες εἶχαν ὡς ἐξῆς: 1. Νά μεταφερθεῖ ἡ Ἀθήνα στοῦ Μενιδίου. 2. Νά μεταφερθεῖ ἡ Ἀθήνα στὴ Ζιμπάμπουε. 3. Νά εἰσπνέουμε τὸ νέφος οἱ μισοὶ Ἀθηναῖοι, τὴ στιγμὴ πού θά δουλεύουν οἱ ἄλλοι μισοὶ, ἐναλλάξ (ἔτσι θά μειωθεῖ καί τὸ νέφος καί ὁ πληθυσμὸς λέει) κτλ.

Τελικὰ ὅμως ἐπειδὴ ἀποφασίστηκε ὅτι ἐφταιγαν οἱ ἴδιοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀθήνας, ἀπορρίφθηκαν οἱ δύο πρῶτες προτάσεις κι ἔτσι ἡ Ἀθήνα θά μείνει στὴ θέση της (αὐτὸ ἀπὸ

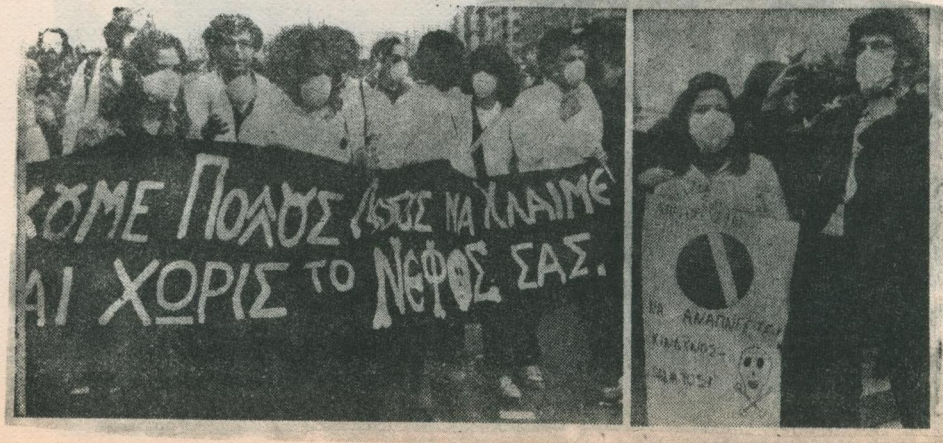
ἐγκυρους δημοσιογραφικοὺς κύκλους). Ἡ τρίτη πρόταση κρίθηκε πολυδάπανη. Μάλιστα ἐγινε γνωστὴ ἡ συζήτηση τοῦ διευθυντῆ τοῦ ΙΚΑ μέ τὸν πρωθυπουργό, ὅπου ὁ πρῶτος εἶπε: «Καλὰ, εἰσαστε μέ τὰ καλὰ σας; Θέλετε νά μέ βάλετε μέσα;»

Ἔτσι τὸ πρόβλημα παρέμεινε. Τὴν Τρίτη, στίς 14 Ἀπριλίου 1981, μερικοὶ ἐξοργισμένοι καί παράξενοι τύποι –φαίνεται ὅτι τοὺς εἶχε βαρέσει τὸ νέφος κατακοιτέλα– συγκεντρώθηκαν στὰ Προπύλαια κι ἔκαναν πορεία στὴ Βουλὴ. Μερικοὶ μάλιστα νομιμόφρονες πολίτες, πού εἶχαν βγεῖ ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ στὴ Σταδίου γιὰ καθαρὸ. ἀέρα, ἀπόρησαν γιατί κάμποσοι ἀπὸ τοὺς τρελοὺς αὐτοὺς διαδηλωτές εἶχαν βγάλει τίς ἀντιασφυγιόγones μάσκες τους. Ἄσε πού φώναζαν διάφορες μποῦρδες: «Βία στή βία τοῦ μονοξειδίου», «Ἐδῶ καί τώρα ὀξυγόνο», «Ὁ λαὸς δέν ξεχνᾷ, ὀργανώνεται, φυσᾷ», «Τὸ νέφος-πλᾶισιο δέν θά περάσει», «Μ' ἀγῶνες κατακτᾶμε τὸ ὀξυγόνο μας», «Βῆξε, θῆξε μέχρι νά πεθάνεις» καί ἄλλα πολλὰ. Ὡς πλεόν ἀντεθνικόν κι ἀντिलाϊκόν σύνθημα θεωρήθηκε τὸ: «Βάλτε τὸ νέφος στὴ Βουλὴ». Ἄν εἶναι δυνατόν! Κι ἄλλα προνόμια στοὺς βουλευτές! Κι ὁ κοσμάκης ἀπ' ἐξω τί θάχει;

Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἡ κυβέρνησις στάθηκε σὸ ὕψος τῶν εὐθυνῶν της, ἀπέδειξε γι' ἄλλη μιὰ φορά, μέ ἐπιστημονικὰ δεδομένα, ὅτι οἱ βιομηχανίες δέν ἔχουν καμιὰ σχέση μέ τὸ νέφος –ὅπως ὑποστηρίζουν μερικοὶ ἐξαλλοὶ ἀντιπολιτευόμενοι– καί κατόπιν ἐνδελεχοῦς ἐντρυφήσεως εἰς τὸ πρόβλημα, κατέληξε στὴ γνωστὴ πιά κοινωνικὴ ἐπιταγή:

«Μὴν ἀναπνέετε! δημιουργεῖτε νέφος.»

Μιχάλης Μπορνόβας

ΕΛΛΑΔΑ-ΕΥΡΩΠΗ: ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ

-Συνδρομές και αποστάσεις-

Α. 'Η Δημοσιότητα

1. "Ό,τι γίνεται σέ μή ελληνικά έδάφη περιβάλλεται, εϋθύς έξαρχής, μέ τόν κεκοσμημένο χιτώνα του γουστόζικου και του φολκλορικού. Τό «έξωτικό» χάνει τή σημασία του «έξωτερικού» και συμπυκνώνεται σ' αυτή του «παράξενου». Γι' αυτό και όσα συμβαίνουν στάς Εϋρώπας προβάλλονται πανταχόθεν και παντοιοτρόπως: 'Η γκάμα καλύπτει ΕΡΤ, ΥΕΝΕΔ, Βήμα, 'Ελευθεροτυπία, Νέα 'Αντί, (ήμι-) περιθωριακά περιοδικά αλλά και 'Απογευματινή και 'Επίκαιρα. Φταίει τό άνατολίτικο ριζικό μας; 'Η μανία του homo eosoellinus; Τό κυνήγι του άναγνώστη και των δραχμών του; 'Η μετατροπή τής διαδήλωσης-θέαμα σέ άναπαράσταση-έμπόρευμα; 'Η, ίσως, τό άκίνδυνο τής άπόστασης και ή όριακότητα των παραδειγματικών πράξεων;

2. Οι ντόπιοι αϋτόνομοι, οι ντόπιοι άμφισβητίες, τά ντόπια «φρικιά» και ή έντυπη χρήση τους: α) 'Η «φιλελεύθερη δεξιά» ύφαρπάζει τά άντικνίτικα (κυρίως) γλωσσοπαίγνιά τους και τά καταχωρεί στους μικροπολιτικούς διαδρόμους των παρασκηνίων της γιά ν' άνοιξει τ' άχείλι κάθε πικραμένου. 'Ιδού λοιπόν τά γελαστά (ή γελοία) παιδιά. β) 'Η «φιλελεύθερη άριστερά» ύφαρπάζει τίς άντιλήψεις τους γιά τό χιοϋμορ, τήν πολιτικότητα του προσωπικού και τό δικαίωμα του άτόμου στήν άπόλαυση. 'Ο δρόμος είναι: σμίκρυνση-άκύρωση-ένσωμάτωση. γ) 'Η «δογματική άριστερά» καρφώνει πάνω τους μέ τό διαλεκτικό σφυρί της τίς ταμπέλες: «ψυχαναγκαστικοί». 'Εδω βάζει τό χέρι του ό Παβλόφ κι ό Γαλανός.

Οϋδείς, δηλαδή, αναφέρεται σ' ό,τι λένε και κάνουν γιά τόν έαυτό τους, τίς πίκρες τους και τήν έλπίδα τους. Κι όμως, θά 'πρεπε τουλάχιστον νά συμπεριφέρονται μέ συνέπεια στίς φιλοπαροδοσιακές πολιτικές τους και νά σέβονται τίς λαϊκές παροιμίες: «φρέσκο κουλούρι φωνάζει ό κουλουράς» ή «παπούτσι από τόν τόπο σου...». Φαίνεται πώς τό πράγμα είναι ιδιαιτέρως σοβαρό: τό ζωντανό είναι επικίνδυνο, ιδιαίτέρως όταν αντιπαράτίθεται στά σεσηπότα όράματά τους, ιδίως όταν τό νέο πολλαπλασιάζεται καρκινικά στίς σάρκες τους.

Β. 'Η Καπιταλιστική 'Οργάνωση

1. 'Ελβετία, Ο.Δ. Γερμανίας, Αύστρια, 'Ολλανδία: "Ακοπα κατατάσσονται στίς προηγμένες καπιταλιστικές χώρες. Καθεμιά τους έχει νά προτάξει τό θαϋμα της ή τόν παράδεισό της. 'Εξίσου άκοπα, μπορούμε νά μ'ήν καταλογίσουμε τό μεσογειακό ταμπεραμέντο στους έκει άμφισβητίες.

α) Χώρες όπου ή σοσιαλδημοκρατία ανέλαβε τόν ιστορικό της ρόλο, τή διαχείριση δηλαδή του καπιταλισμού και τής κρίσης του.

β) Χώρες διάσημες γιά τά λευκά κελλιά τους -όπου καθαίρονται και άναβαπτίζονται όσοι από τούς αντιφρονούντες επιβιώσουν-, ή γιά τήν υπερδιογκωμένη ψευδαίσθηση τής συμμετοχής του πολίτη (ήδη ιδιώτη) μέ τή μέθοδο των αλληπάλληλων έκφυλισμένων και έκφυλιστικών δημοψηφισμάτων.

γ) Χώρες όπου οι μετανάστες συρρέουν κατά χιλιάδες γιά νά διεκπεραιώσουν τίς βαριές ή άναξιοπρεπείς δουλειές και γιά νά άφομοιωθοϋν χάνοντας όλα τά συστατικά στοιχεία τής ιδιαιτερότητας τους.

δ) Χώρες όπου οι «πιθανότητες άπόλαυσης» ελέγχονται ως ψευδαισθησιογόνες και άλλοτριωτικές. Πορνοσόπς γιά τήν ένοχογόνο-άντιανθρώπινη έκτόνωση του συσσωρευμένου άγχους ή άσπρόμαυρες δόσεις γιά έγχρωμους άποκοινωνισμούς και παραιτήσεις.

ε) Χώρες, τέλος, όπου ή σημερινή τους δυνατότητα στήν τέχνη και τή λογοτεχνία είναι, τουλάχιστον, άνώδυμη. Ούτε Νόμπελ, ούτε Λένιν, ούτε μεταφράσεις στήν πληθώρα των ειδικών περιοδικών μας. (Οι εξαιρέσεις, γερμανικές κυρίως, μάλλον έπιβεβαιώνουν τόν κανόνα).

2. Στήν 'Ελλάδα, τή χώρα τής φαιδράς πορτοκαλέας, τό άλογο τής έξουσίας είναι καθαρόαιμο δεξιό, παρ' όλες τίς καταγγελίες περί σοσιαλμανίας. Δίνοντας ελάχιστη προσοχή στίς μαρξίζουσες αναλύσεις περί μεταπρατικού/περιφερειακού/ύπανάπτυκτου κοινωνικού συστήματος, ή δεξιά εγκαταλείπει τήν άρχαιοελληνική τής καθήλωση και προσπαθεί νά άναδειχθεί όντως δέκατο μέλος τής ΕΟΚ. 'Εκ-

συγχρονίζεται, πού σημαίνει ότι δεν αλλάζει απλώς ρούχα*πού σημαίνει ότι επιλέγει τον Ράλλη κι όχι τον 'Αβέρωφ' πού σημαίνει ότι οι ικανότητές της για ένσωμάτωση των αντιθέσεων πολλαπλασιάζονται· πού σημαίνει ότι το κράτος της μπορεί να απορροφά τους θύλακες αντίστασης και τις ιδιαιτερότητες τύπου Κέντρου· πού σημαίνει πώς φροντίζει ώστε πιθανή αλλαγή κυβέρνησης να στραγγαλιστεί και απ' όσα γκρεμίζει και απ' όσα χτίζει. Πού σημαίνει ότι μπορούμε να 'μαστε περήφανοι τουλάχιστον για την άστική μας τάξη.

Γ. Τά Κόμματα της 'Αριστεράς

1. Στις εθνικές όλοτητες πού μελετάμε, η παρουσία κομμουνιστικών κομμάτων είναι πολιτικά ελάχιστα έως μηδαμινή. Γεγονός πού: α) Λίγο έχει να κάνει με τις θανατηφόρες αντιφάσεις του καπιταλισμού και με τους made in Stalinland σιδερένιους νόμους της κοινωνικής εξέλιξης. β) Ψάχνει την αιτία του και στην ήμιαναπαυση των προλεταρίων μιάς και η καταναλωτική τους δυνατότητα φίμωσε κι αυτήν ακόμα την κοιναισθητική τους επαναστατικότητα, και μιάς και μοιάζει ευκολότερη ή άνοδος στην ταξική κλίμακα παρά η συνειδητοποίηση της καταπίεσης. 'Η προτεραιότητα των οικονομικών λόγων, πού για δεκαετηρίδες τώρα πλασάρει η φιλόπτηχος τριτοδιεθντική παράδοση, φαίνεται πώς σκάρωσε μιά χαριτωμένη, έκδικητική διαλεκτική αντίθεση.

Κι αντί για άκαμια κομμουνιστικά κόμματα παρατηρούμε σοσιαλδημοκρατική άνθιση, πού αποφέρει τους μεταρρυθμιστικούς καρπούς της: ισχυροποίηση του κράτους, πολιτισμένοι διακανονισμοί των αντιθέσεων δι' αντιπροσώπων, λυμφατική και ελεγχόμενη προσωπική ζωή.

2. «'Αντίπαλο δέος» της ελληνικής δεξιᾶς ο μικροαστικός λαϊκισμός του ΠΑΣΟΚ και η His Master Voice μονοτονία του ΚΚΕ. Κι εδώ εγγράφεται μιά βασική διαφορά του ελληνικού αυτόνομου κινήματος απ' αυτά της Εύρωπης: στά μέρη μας η άμφισβήτηση έχει ν' αντιμετωπίσει και αυτό πού αποκαλείται άριστερά (άρκετά φορές μάλιστα κυρίως αυτή). 'Εδώ υπάρχουν εκπρόσωποι της εργατικής τάξης, ή έστω υπεργολάβοι της. 'Εδώ οι μύθοι είναι ακόμα δραστικοί, εδώ η ιστορία γίνεται ιδεολογικό παραμύθι, εδώ οι κόκκινες 'Εριννύες εξαπολύουν καθημερινά τις καταγγελίες τους, εδώ οι Μεσσίες δεν έχουν ακόμα ξοδέψει τις επαγγελίες τους.

Δ. 'Η Συγκρότηση των Κινήματων

1. 'Ανεργοί (πολυπτυχιούχοι μάλιστα), άεργοι, νέοι εργάτες, φοιτητές, μαθητές, άρνητές της τάξης του μπαμπά τους και μετανάστες συγκροτούν τό ανθρώπινο δυναμικό των εύρωπαϊκών κινήματων. «Θύματα του καπιταλισμού», άνθρωποι με εξαντλημένες ή κατευθυνόμενες τις επιθυμίες τους, μ' ένα σαρκοβόρο κενό στη θέση των όραμάτων, με μπουκωμένες τις αισθήσεις τους από κονσερβαρισμένες ήδονές, με σκηνοθετημένη λεπτό προς λεπτό τη ζωή τους. Μάζα έτερόκλητη, καχύποπτη και, κάπου-κάπου, «πολιτικά» άνυποψίαστη. Χώρος πού δεν γίνεται να μετρηθεί με τυπικές κοινωνιολογικές παραμέτρους για να προβλεφθούν και να προληφθούν οι αντιδράσεις του - ιδίως μάλιστα όταν λίγο επιχειρηματολογεί για τό «γιατί» της εξέγερσής του.

2. Κι έμεις; Φοιτητές, με πολιτικά άσήμαντη τή συνεπικουρία των ένταγμένων στην παραγωγή και με κάποιες προβληματικές μεταμοσχεύσεις σέ γυμνάσια, συνοικίες, γειτονίες και έπαρχιακές πόλεις. 'Εξού και ή άσφυκτική στενότητα των όρίων μας· έξού και ή διύλιση του κώνωπος· έξού και οι καβγάδες και οι συνομιλίες παρά ή άνευ όρων προσχώρηση στη λατρεία της πράξης. Κι αντίθετα με τους Εύρωπαίους, έμεις κουβαλάμε τις τύψεις και της φοιτητικής μοναξιάς μας και της άνυποληψίας της άριστερης έναλλακτικής πρότασης.

'Η φοιτητική μας ιδιότητα συνεπάγεται και την άναστολή της κοινωνικής μας ένταξης και την -ύβριστική κάποτε για τό σώμα μας- υπερκατανάλωση βιβλίων, περιοδικών, δίσκων μουσικής και κινηματογραφικών έργων προς άγραν ιδεολογημάτων πού θα ύποστηρίζουν την ταξική μας άμηχανία.

Ε. Αιτίες και 'Αφορμές

1. Στην 'Ελβετία τό «άγχος του καπιταλισμού» κυοφόρησε την άνυποχώρηση διεκδίκηση ενός Κέντρου Νεότητας, και την κατάληψη συγκεκριμένου κτιρίου πού θα απέβαινε τόπος συνύπαρξης και συλλειτουργίας των έξεγερμένων. Στην 'Ολλανδία ή κατάληψη άκατοικητων κτιρίων από τους κραακερς, άστεγους-φτωχούς-άνεργους-μετανάστες είναι κατακτημένη ήδη μορφή πάλης του εκεί κοινωνικού κινήματος. Στη Γερμανία οι καταλήψεις σπιτιών από τους squatters συμβαδίζουν με τις άκαμειες κινή-

τοποιώσεις του οικολογικού κινήματος έναντιών της εγκατάστασης μονάδων πυρηνικής ενέργειας. Ένυπαρχει δηλαδή ένας σκληρά υλικοκοινωνικός λόγος, λόγος που υποστηρίζει και τις διεκδικητικές μεθόδους που επιλέγονται.

2. Σ' εμάς οι λόγοι έλκουν την καταγωγή τους από τις εκτάσεις της ιδεολογικής και πολιτικής εύρεθι-στότητας για νά μεταφραστούν στην πορεία σέ σωματικούς-κοινωνικούς. Ή πολύπλευρη λιτότητα και ή διά του έκσυγχρονισμού έντατικοποίηση και πειθάρχηση μετεγγράφονται ως ταπείνωση του ατόμου/ανάπληρωση της κοινωνικής του διάθεσης/έγκλωβισμός στά τείχη της πολυκατοικίας/ισοπέδω-ση τών ιδιαιτεροτήτων.

Στήν Ήθίνα κατάληψη κτιρίων έκαναν οι ταιγγάνοι που, μάλλον, δέν έχουν άκούσει τίποτε για κάποιες καταλήψεις κάποιων σχολών από κάποιους αντίρρησιες φοιτητές. Ή κίνηση μάλιστα τών ταιγγάνων εξαντλήθηκε εύκολα σέ μιά πράξη: οι προστρέξαντες νεοδημοκράτες βουλευτές τά κανό-νισαν γρήγορα μέ τούς κομματάρχες-βασιλείς τών καταληψιών.

ΣΤ. Τρόποι Παρέμβασης

1. Διαφορετικός ό άνθρωπος πληθυσμός τών έξεταζόμενων «ρευμάτων», διαφορετικό τό «πρώτο κινούν», αλλά και διαφορετική ή ανάπτυξη τών έπιμέρους κοινωνικών κινήματων. (Στήν Ήλλάδα τό οικολογικό βραχυκυκλώνεται από φυσιολατρία και νεφολογία, ένώ τά κινήματα υπέρ της έρωτικής ισοδυναμίας και της αύταξίας τών γυναικών έχουν έμπλακεί στά παλαιοκομματικά πρότυπα: διαγραφές, άφορισμοί, φράξιες, ένοχοποιήσεις.)

Αποτέλεσμα: Οι τρόποι διεκδίκησης είναι κραυγαλέα άλλιώτικοι. Οι καταλήψεις/στίσεις εύρωπαϊκές χώρες δέν έχουν άπλως συμβολικό περιεχόμενο.

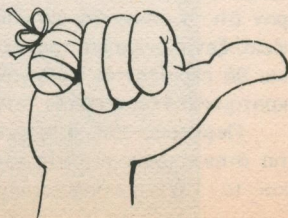
Ή συχνότητα συγκρούσεων μέ τις κατασταλτικές δυνάμεις του κράτους είναι τόσο μεγάλη που ήδη έχουν διαμορφωθεί τεχνικές, προγράμματα και έπιτελεία. Τό «προβοκατόρικο» σπάσιμο βιτρινών είναι συνηθισμένος τρόπος έκδήλωσης της απέχθειας κατά της ιερής και άπαραβιάστου ιδιοκτησίας. Αútés οι ένέργειες συνιστούν τις προεξοχές της άντικρατικής και άντιγραφειοκρατικής διαίσθησης τών έπαναστατημένων.

Τά συνθήματα τους καταχωρούνται από τούς ψυχολόγους της άστυνομίας και από τά κρατικά μέσα ένήμερωσης στά «διάφορα». Ή έτικέτα δέν έχει βρεθεί άκόμα. Άρα, ούτε και τό δόλωμα.

2. Στά δάκτυλα του ενός χεριού μετριοούνται οι ίθαγενείς συμπλοκές μέ τά MAT – σέ αντίθεση πρός τόν κλεφτοπόλεμο μέ τά όμόχη σώματα της ΚΝΕ. Λιγοστές επίσης οι «συμβολικές έκδικήσεις» κατά βιτρινών και αυτοκινήτων (τό «όλοκαύτωμα MINION-KATPANTZOΣ» π.χ., άπλως έκανε την άμηχανία και καχύποπη). Μάλιστα, συχνότατα, ή έπιλογή παραδειγματικών σκληρών πράξεων όφείλεται σέ όξυνση του ύπαρξιακού-κοινωνικού άγχους και γίνεται μάλλον πρός άπόδειξη ή ύπόμνηση της πολιτι-κής παρουσίας.

Έδω βγάζουμε περιοδικά, γράφουμε μπροσοϋρες και προκηρύξεις, καταγινόμαστε σέ πολύωρες ένδοαναλωτικές συζητήσεις. Κάποιες αίτίες έπισημάνθηκαν κιόλας: ή καταγωγή, τό «είδος» τών συμ-μετόχων, οι άφορμές που όδηγούν σέ ανάπτυξη. Προτεραιότητα του λόγου δηλαδή. Ίσως για ν' άποφευχθούν οι άκριτες μιμήσεις: ίσως γιατί ό άκτιβισμός είναι στείρος και βουβός: ίσως γιατί δοκιμά-ζουμε νά διευρύνουμε –άν όχι νά σπάσουμε– τά όριά μας μέ τή γνώση τους κι όχι μέ τόν τακτό έξορκισμό τους μέσα από τελετουργίες: ίσως γιατί στή διαχρονική σύνθεση της έλληνικότητας πρωτο-στατεί ό Πλάτωνας κι όχι ό Μπακούνιν ή ό Γκουεβέρα.

Παντελής Μπουκάλας

Καταλήψεις στήν Ολλανδία

Kraken στά ολλανδικά σημαίνει «δι-
αρρηγνύω», «άνοιγω σπίτι».
Kraken είναι τό ρήμα, *Kraaker* τό
ούσιαστικό.

· Ολίγα οικιστικά

Τό "Αμστερνταμ έχει έναν πληθυσμό γύρω
στους 700.000 κατοίκους· απ' αυτούς οι 5.000
βρίσκονται στή λίστα τών άστέγων και θά πρέπει
νά περιμένουν κάπου τέσσερα χρόνια γιά νά
βροϋν ένα σπίτι.

Οι πρώτες καταλήψεις σπιτιών συνέβησαν
στά μέσα τής δεκαετίας του 60 και από τότε
αυξάνουν μέ σταθερό ρυθμό. Τήν άνοιξη του
1980 οι άρχές υπολόγιζαν ότι υπήρχαν κάπου 6
μέ 7 χιλιάδες κατειλημμένα σπίτια στό "Αμ-
στερνταμ μόνο, έκτός από έναν έλαφρώς
μικρότερο αριθμό σπιτιών τήν υπόλοιπη Όλ-
λανδία. Οι καταληψίες έχουν μιά ισχυρή έπιρ-
ροή στά προγράμματα οικιστικών σχεδιασμών
συγκεντρώνοντας τήν αντίθεσή τους σέ χαρά-
ξεις δρόμων, σχέδια ξενοδοχείων και γραφείων
και πολεμώντας τή νομιμοποίηση νέων οικοδο-
μών στό κέντρο τής πόλης.

· Ιστορικό

"Ενα απ' τά πιό δυναμικά και θεαματικά γκρούπ
καταληψιών ήταν στό Nieuwmarkt, περιοχή στό
κέντρο του "Αμστερνταμ. Πρός τό τέλος τής
δεκαετίας του 60, τό δημοτικό συμβούλιο
άποφάσισε νά κατασκευάσει γραμμή του μετρό
σέ μιά περιοχή όπου, λόγω του βαλτώδους
εδάφους, αυτό θά σήμαινε καταστροφή όλων
τών κτιρίων που βρίσκονταν στήν προτεινόμενη
πορεία τής σήραγγας· κτίρια που, σημειωτέον,
παρείχαν σπίτια μέ φτηνό νοίκι. Πολλοί άνθρω-
ποι άντετέθηκαν στά σχέδια, όχι μόνο γιατί αυτό
θά σήμαινε τήν καταστροφή ενός ιστορικού
τμήματος τής πόλεως, αλλά επίσης γιατί ήξε-
ραν ότι τά σπίτια θά αντικαθίσταντο από γρα-
φεία, ξενοδοχεία και τράπεζες, κι ότι οι κάτοι-
κοι θά έξοριζονταν σέ γιγάντια οικιστικά συγ-
κροτήματα έξω απ' τήν πόλη.

Περί τούς 300 καταληψίες κατέλαβαν σπι-
τια στήν πορεία του σχεδιαζόμενου υπόγειου
και τό 1975 ή πάλι κορυφώθηκε όταν τό

δημοτικό συμβούλιο προσπάθησε νά τούς κάνει
έξωση. Οι καταληψίες οχύρωσαν τά κτίρια
χρησιμοποιώντας όξυγονοκολλημένα φύλα λα-
μαρίνας και άντι-δακρυγόνες κουρτίνες σ' όλα
τά παράθυρα. "Ενα είδος κρεμαστής γέφυρας
από άταλόσυρμα διακοσμημένη μέ καρτούνς
κρεμάστηκε μεταξύ δύο κτιρίων κι ένα «λαϊκό
τάνκ» προσπάθησε νά σπείρει τή σύγχυση στήν
άστυνομία. "Ενα ανθρώπινο φράγμα όρθώθηκε
γύρω απ' τό κτίριο και τ' άστυνομικά όχήματα
ανάτράπηκαν και βάφηκαν μέ σπρέι.

Η άστυνομία, βαριά όπλισμένη μέ δακρυγό-
να, έκτοξευτήρες νερού κι ένα τεθωρακισμένο,
κατέλαβε τελικά τό κτίριο, τό όποιο έν συνέχεια
ισοπεδώθηκε μέσα σέ μιά ώρα. Πολλά άτομα
συνελήφθησαν (και ακολουθώς φυλακίστηκαν)
κι άλλοι υπέστησαν μικρότερες ζημιές. Τήν
επόμενη όργανώθηκε μιά «επικήδεια τελετή»
κατά τήν όποία 3.000 άτομα γέμισαν μέ λουλού-
δια τά έρείπια.

Παρόλο που οι καταληψίες έχασαν τή μάχη
νά σώσουν τά κτίρια, ό πληθυσμός, ενημερωμέ-
νος πιά γιά τήν άπειλή, σοκαρίστηκε φοβερά
απ' τις βίαιες άντιπαραθέσεις που 'δειχνε ή
τηλεόραση και σέ τέτοιο μάλιστα βαθμό που οι
άρχές άναγκάστηκαν ν' άποσύρουν τά σχέδια
γιά περαιτέρω κατασκευές υπόγειων γραμμών.

Παρόμοιες άν και λιγότερο θεαματικές
καμπάνιες όδήγησαν τις άρχές ν' άποσύρουν
προτάσεις γιά επέκτάσεις γραφείων και όδικά
δίκτυα. Σ' όλες τις καμπάνιες οι καταληψίες
ένωναν τις δυνάμεις μέ τούς άλλους ανθρώ-
πους του τόπου και παρείχαν τήν κύρια ώθηση
γιατί είχαν τό χρόνο και τήν ένεργητικότητα.

Στό Nieuwmarkt οι καταληψίες ανέπτυξαν
δραστικές μορφές όργάνωσης. "Ενα κύριο
χαρακτηριστικό ήταν τό κοινοτικό ταμείο. Κάθε
Kraaker έπρεπε (άν και δέν ήταν άναγκασμέ-
νος) νά καταβάλει 10 γκίλντες (περ. 200 δρχ.)
τή βδομάδα, τά 3/4 τών όποίων χρησίμευαν γιά

Kraakers

νά πληρωθούν τὰ έξοδα συντήρησης τῶν κτιρίων καὶ τ' ἄλλο 1/4 γιὰ «έξοδα δράσης» ὅπως ἀφίσες, φέιν-βολάν κτλ. Γιὰ ν' ἀποφευχθεῖ ὁ συγκεντρωτισμός δὲν ὑπῆρχε ἓνα μόνο ταμεῖο, ἀλλὰ κάθε σπίτι ἢ συγκρότημα σπιτιῶν κρατοῦσε τὰ χρήματά του. Στὴν ἀρχὴ οἱ ἀποφάσεις περὶ δαπανῶν ἐβγαίναν ἀπὸ κεντρικὲς συναντήσεις, ἀλλὰ ἀργότερα τὰ ἄτομα πού εἶχαν ἀνάγκη χρημάτων παρουσίαζανε τὸ αἷτημά τους σὲ κάθε νοικοκυριό, πού ἐν συνεχείᾳ ἀποφάσισε γιὰ τὸ ὕψος τῆς συνεισφοράς του. Ἐπίσης, ὡς ἔκφραση ἀλληλεγγύης, αὐτὸ τὸ ταμεῖο κατέστησε δυνατὰ ὀρισμένα σχέδια πού ἀλλιῶς δὲν θὰ ἔχαν ἀρχίσει· γιὰ παράδειγμα, ἡ κατὰληψη γραφείων καὶ ἀποθηκῶν καὶ ἡ μετατροπὴ τους σὲ κατοικήσιμους χώρους μέσα σ' ἓνα ἢ δυὸ μῆνες. Ἡ ὁμάδα μποροῦσε ἐπίσης νά παινεύεται γιὰ ἓνα καφενεῖο, ἓνα τυπογραφεῖο, βιβλιοπωλεῖο κι ἓναν πειρατικὸ ραδιοσταθμό. Τὸ 1977, ὅταν οἱ καταληψίες τοῦ Villa Road τοῦ Λονδίνου ἔκαναν μιά καμπάνια ἐναντίον τῶν ἐξώσεων, οἱ Kraakers τοῦ Ἀμστερνταμ ἔστειλαν 200 λίρες γιὰ ὑποστήριξη.

Οἱ τοπικὲς ὁμάδες δράσης συνδέθηκαν μ' ἄλλες στὸ Ἀμστερνταμ κι ἄλλοι στὴν Ὀλλανδία μέσω συναντήσεων ἀντιπροσώπων. Μέχρι τὸ 1980 ὑπῆρχαν 15 κέντρα πληροφόρησης στὸ Ἀμστερνταμ μὲ ἐβδομαδιαῖες ὥρες συμβουλῶν γιὰ ἐπίδοξους καταληψίες, καὶ ἓνα ἐκτεταμένο δελτίο ἐιδήσεων τυπωνόταν σὲ μηνιαία βάση. Ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπ' τοὺς χρηματιστὲς ἀκινήτων ἀξιών τοῦ Ἀμστερνταμ εἶναι βρετα-

νοὶ γίνανε ἀρκετὰ ταξίδια στὴ Μ. Βρετανία γιὰ νά παρακολουθηθοῦν τίς διαπραγματεύσεις ἀξιοποιήσεων ἀκινήτων καὶ ν' ἀποκτήσουν πείρα καὶ γνώσεις πάνω σὲ συγκεκριμένους ἀναπτυξιακοὺς σχεδιασμούς.

Τὸ δίκτυο πληροφόρησης κινήθηκε σὲ ὄντως ὕψηλὰ στάνταρντς ἀποτελεσματικότητας. Πληροφορίες γιὰ «ἀξιοποιήσεις» σπιτιῶν διέρρεαν πάραυτα ἀπὸ ἐσωτερικὲς πηγές καὶ ἀπὸ ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστὲς πού κατέγραφαν ἀλλαγές σὲ ἰδιοκτησίες ἀκινήτων. Ἐνα κατατοπιστικὸ ἀρχεῖο τῶν τίτλων ἰδιοκτησίας τῶν κτιρίων πού ἀρχισε τὸ 1977 ἔδωσε τὴ δυνατότητα στοὺς καταληψίες νά γνωρίζουν τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν ἄδειων κτιρίων κι ἀρκετὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὰ σχέδιά τους. Οἱ κερδοσκοποὶ καὶ οἱ πολιτικοὶ ἔχουν προσπαθεῖ νά πατάξουν τίς καταλήψεις ἀλλὰ ἀπέτυχαν. Ἀνάμεσα στὰ 1977 καὶ 1979 οἱ καταληψίες ὀργάνωσαν μιά ὁλόκληρη σειρά διαδηλώσεων καὶ καταλήψεων, σὲ τοπικὸ κι ἐθνικὸ ἐπίπεδο, ἐναντίον τῶν νομοσχεδίων τῆς κυβέρνησης κατὰ τῶν καταλήψεων. Μὲ τὸ σύνθημα "Kraak de Anti-Kraak Wet" [σπάστε τὸν ἀντι-Kraak (ἀντι-καταληψιακὸ) νόμο] τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1978, 1.500 Kraakers ἀπὸ 30 διαφορετικὲς πόλεις ἔκαναν μιά μεγάλη πορεία διαμέσου τοῦ Ἀμστερνταμ.

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1978, 150 Kraakers πολιόρκησαν τὴ βρετανικὴ πρεσβεῖα στὴ Χάγη γιὰ συμπαράσταση στοὺς 14 Λονδρέζους καταληψίες πού συνελήφθηκαν σάν παραβάτες τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα. Ἡ πράξη εἶχε προειδοποιητι-

Kraakers

κό χαρακτήρα προς την Ήλλανδική κυβέρνηση όσον άφορά μελλοντικές της ένέργειες γιά την ποινικοποίηση.

Αυτές οι ένέργειες δέν είναι, άπλά, «αυθόρμητες». Όταν πρόκειται νά ληφθούν έπιθετικές πρωτοβουλίες, μείζονος σημασίας, συγκαλούνται συμβούλια έκπροσώπων άπ' όλα τά γκρούπ των Kraakers καί τά ταμεία έπεκτείνονται πέρα άπ' τή συνθησιμένη τους ρουτίνα, συγκεντρώνοντας μεγάλα ποσά άπό διάφορες γειτονίες, άπό καφενεία, μπάρ, κτλ.

Τό μέγεθος τής καμπάνιας "Kraak de Anti-Kraak Wet" καί ή ένταση του κινήματος των καταλήψεων κατέστησε άδύνατο γιά τήν κυβέρνηση συνασπισμού νά περάσει τους άντι-Kraak νόμους χωρίς κίνδυνο νά διαλυθεί ή εύθραυστη φιλελευθεριζούσα συνοχή της.

Πρός τό τέλος του 1979 ή ισχύς των Kraakers του Άμστερνταμ έφτασε σέ νέα ύψη μέ τή συγκρότηση καί τόν άμυντικό έξοπλισμό του όργανωτικού κέντρου Grotte Keyser στό κανάλι Κάιζερ (Keyser Gracht), στήν καρδιά του Άμστερνταμ. Αυτό τό συγκρότημα των έπιβλητικών άστικών οικιών μετατράπηκε σέ φρούριο τό Δεκέμβριο του 1979, ένισχυμένο μέ άτσάλι, ξύλο, συρματοπλέγμα, κροτίδες, βεγγαλικά καί βόμβες μέ μπογιά. Οι άρχές δέν άποπειράθηκαν νά παραβιάσουν τά άμυντικά συστήματα άργότερα ένας πειρατικός ραδιοσταθμός Kraak έγκαταστάθηκε στό κέντρο. Τό Grotte Keyser έμελλε νά παίξει πολύ σπουδαίο ρόλο στις μάχες πού έπρόκειτο νά έλθουν.

Ή μάχη τής Vondelstraat

Τό κίνημα των Kraakers έμφανίστηκε στις πρώτες σελίδες του διεθνούς τύπου τό Μάρτιο του 1980. Οι καταληψίες είχαν δημιουργήσει μιά περιοχή "Nanda Laden" -περιχαρακωμένη καί περιφρουρημένη-, άποκλείοντας τους δρόμους καί τίς γραμμές του τράμ, μέσ στό κέντρο τής πόλης, στήν Vondelstr. Αυτό έγινε μετά τήν έξωση των Κράακερς άπ' τά κτίρια τής Vondelstraat πού έτειναν νά γίνουν ένα καινούριο Grotte Keyser. Οι Κράακερς άντεπιτέθηκαν καί κατέλαβαν τά κτίρια στις 29 Φεβρουαρίου ξανά άλλ' αυτή τή φορά έλαβαν τά μέτρα τους: άπέκλεισαν καί όχύρωσαν τήν περιοχή ("Nanda Laden!!") άποφασισμένοι ν' άμυνθούν.

Στις 3 Μαρτίου ή Άστυνομία έξοπλισμένη μέ έκτοξευτήρες νερού καί τεθωρακισμένους έσκαφεείς «σκουπίζει» τά όδοφράγματα.

Τό ίδιο βράδυ 12.000 άνθρωποι διαδηλώνουν κάνοντας ένα θεαματικό «ράλυ» στό κέντρο του Άμστερνταμ.

Ή στέψη κι άλλα εύτράπελλα...

Στις 30 Άπριλίου '80, οι Ήλλανδοί ριζοσπάστες μέ κύριο όγκο τους Kraakers καταλαμβάνουν πάλι τίς πρώτες σελίδες των εύρωπαϊκών έφημερίδων.

Έπί τή εύκαιρία τής στέψης τής Βεατρίκης, κόρης τής τέως βασίλισσας Τζουλιάνας, οι Kraakers μαζί μ' άλλους άντι-μοναρχικούς όργάνωσαν μιά όγκώδη διαδήλωση μέ σύνθημα «όχι σπίτι - όχι στέμμα».

Οι εικόνες είναι πολύ πιό εύγλωττες:

ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟ: Πετρίδες στην βιτρίνα

Τό Δ. Βερολίνο είναι ή προωθημένη βιτρίνα τής 'Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας τής Γερμανίας (ΟΔΓ) μέσα στην 'Ανατολική Γερμανία (ΛΔΓ). 'Η πόλη συντηρείται από τίς επιχορηγήσεις τής 'Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης (πάνω άπ' τό μισό του προϋπολογισμού καλύπτεται υπό μορφή εισφορών τής ΟΔΓ).

Μ' αυτή τή λογική τής βιτρίνας γίνονται τεράστιες δαπάνες γιά νά φτιαχτούν φανταχτερά έργα χωρίς καμιά χρηστικότητα. "Έτσι ξοδεύονται 1 δίσ μάγκα γιά τήν κατασκευή του Διεθνούς Κέντρου Συνεδρίων καί Διαλέξεων, χτίζονται γιγάντια κτίρια γιά δημόσιες υπηρεσίες πού μένουν τελικά άδεια, πολυτελή ξενοδοχεία, αυτοκινητόδρομοι μέσ στό κέντρο τής πόλης... Στην περιοχή τής πόλης υπάρχουν ήδη τρία άεροδρόμια... Καί βέβαια γιά νά μήν πάνε χαμένα τά κτίρια διοργανώνονται συνεχώς συνέδρια επιστημονικά, καλλιτεχνικά, άθλητικά, εκθέσεις ομαδικές-άτομικές-άνδρομικές, φεστιβάλ μουσικά-θεατρικά-μπίρας κοκ.

'Από τό 1960 καί μετά άρχίζει τό μεγάλο οίκοδομικό «πούμ». Οί παλιές συνοικίες, εργατικές κυρίως, κατεδαφίζονται καί στη θέση τους εμφανίζονται συγκροτήματα άπό μπετόν κι άτσάλι. Κλασικό παράδειγμα τό Märkisches Viertel. 'Η κερδοσκοπία γύρω άπ' τίς κατοικίες παίρνει οργανιστικές διαστάσεις· κύριο χαρακτηριστικό τής τωρινής κρίσης. Φτάνουμε στό σημερινό σημείο όπου 80.000 άτομα ψάχνουν

γιά μία κατοικία, ενώ παράλληλα 10.000 σπίτια παραμένουν επίτηδες άδεια κι εγκαταλειμμένα. Κι αυτό γίνεται μ' ένα συγκεκριμένο σχέδιο: τά άδεια σπίτια ρημάζουν, οί οίκοδομικές εταιρείες τά κατεδαφίζουν ώς δήθεν άκατάλληλα, χτίζονται καινούρια μέ παχυλές κρατικές επιχορηγήσεις, τά ένοίκια άνεβαίνουν στά ύψη... Συχνά οί εταιρείες στέλνουν ανθρώπους τους στά άδεια σπίτια γιά νά βγάλουν τά παράθυρα, νά χαλάσουν τίς όροφές, γενικά νά επιτείνουν καταστροφή...

«... τή στιγμή πού ή μάζα των έμπορευμάτων οδηγεί στόν παραλογισμό, τό ίδιο παράλογο γίνεται ένα ειδικό έμπόρευμα.»

(Γκύ Ντεμπόρ, 'Η κοινωνία του θεάματος)

Τό κίνημα των καταλήψεων σπιτιών άπό νέους στίς εργατικές συνοικίες κυρίως ξεκινά κάπου έδώ. Καί παίρνει έκταση σέ αρκετές πόλεις τής ΟΔΓ· στό Βερολίνο όμως παίρνει μία ιδιαίτερη πορεία λόγω των ειδικών υλικών συνθηκών καί τής πολιτικής ευαισθησίας τής παρεπιδημούσης νεολαίας.

'Η ιδιαιτερότητα του Βερολίνου

Οί ειδικές οικονομικές σχέσεις των επιχορηγήσεων πρós τό Δυτ. Βερολίνο άπό τήν ΟΔΓ δημιουργούν μία σειρά σκανδάλων όσον άφορά τούς αποδέκτες καί τούς όρους των δανείων: μεγάλα χρηματικά ποσά πηγαίνουν σέ οίκοδομικές εταιρείες κερδοσκόπων χωρίς πολλές διατυπώσεις. Τό πιό πρόσφατο καί χτυπητό

σκάνδαλο αφορά τό θέμα Garski· ένα δάνειο 120 εκατομμυρίων μάρκων πού δόθηκε σέ μιά οίκοδομική φίρμα πού κήρυξε πτώχευση μέ έγγυητή τήν Γερουσία τού Βερολίνου (ούσιαστικά κυβέρνηση συνασπισμού Σοσιαλδημοκρατών-Φιλελευθέρων).

“Όσον αφορά τήν κοινωνική σύνθεση τής πόλης: πάνω άπ’ τό μισό τών 2.000.000 κατοίκων είναι γέροι, περασμένα εξήντα. Οί νέοι πού μένουν στήν πόλη είναι κυρίως φοιτητές (περί τούς 80.000) καί αὐτοί πού έρχονται στό Βερολίνο γιά νά γλιτώσουν τή στρατιωτική θητεία στόν ‘Όμοσπονδιακό στρατό. Τοῦτο έχει σάν συνέπεια τήν ανάπτυξη ενός ριζοσπαστικοῦ κινήματος τών νέων άρκετά προχωρημένου καί δυναμικοῦ. ‘Επίσης πολύ έντονη είναι ή παρουσία τών ξένων εργατῶν (οί Τοῦρκοι μόνο είναι 200.000) πού ζοῦν καί εργαζονται κάτω άπό άθλιες συνθήκες. Οί συνοικίες τού Kreuzberg καί τού Wedding αποτελοῦν κλασικές περιπτώσεις getto.

Τέλος τό Βερολίνο έχει ακόμα ένα πρόνoμιο: φυλάγεται άπ’ τήν ισχυρότερη άστυνομική δύναμη σ’ ὅλη τή Γερμανία· 80.000 άστυνομικοί προστατεύουν τήν τάξη καί τήν κοινωνική εὐρυθμία. ‘Η δικαιολογία: λόγω συμφωνιῶν τού 1945 τό Βερολίνο τελεί ὑπό τριεθνή κατοχή (Γάλλοι, ‘Αγγλοι & ‘Αμερικανοί) καί άπαγορεύεται ή παρουσία γερμανικῶν στρατευμάτων. ‘Οπότε δι’ εὐνοήτους λόγους γενικοῦ συμφέροντος κι έν ὧσει τής έξωτερικῆς επιβουλῆς

ΚΟΚ...

‘Υστερόγραφο μακρο-«πολιτικῆς» ὑψῆς...

Τά οικονομικά καί άλλα σκάνδαλα στό Δυτ.

Βερολίνο ὁδήγησαν τήν τοπική κυβέρνηση συνασπισμοῦ Σοσιαλδημοκρατῶν-Φιλελευθέρων σέ παραίτηση καί προκήρυξε εκλογῶν γιά τίς 10 Μαΐου. ‘Η πόλη θεωρεῖται προπύργιο τής Σοσιαλδημοκρατίας· άπό τό Βερολίνο ξεκίνησε τή λαμπρή καριέρα του ὡς δήμαρχος ὁ ήγέτης τού SPD καί τής Σοσιαλιστικῆς Διεθνoῦς Βίλλυ Μπράντ (Ostpolitik, κοινωνικό κράτος κτλ.). τό SPD φαίνεται ὅμως ὅτι ἐφθάρηκε άπ’ τό χρόνο καί τή μαχητικότητα τής ριζοσπαστικῆς νεολαίας· ἴσως κιόλας οί ήλικιωμένοι κάτοικοι τής πάλαι ποτέ πρατεῦουσας τού Πρωσικοῦ κράτους νά θέλουν πιό πολλή ήσυχία γιά τή βόλτα τών σκυλιῶν τους (έκατοντάδες χιλιάδες...). ‘Ετσι: Στίς εκλογές τής 10ης Μαΐου γιά τό νέο Rathaus (τοπική Βουλή) ἔλαβον: ‘Επί συνόλου 133 ἑδρῶν:

Σοσιαλδημοκράτες 52, ποσοστό 38,5% (πώση 4%)

Χριστιανοδημοκράτες 65, ποσ. 47,6% (άνοδος 3%)

Φιλελεύθεροι 7, ποσοστό περίπου 5%

‘Εναλλακτικό Ψηφοδέλτιο 9, ποσ. περίπου 6,5%

Τό Alternative Liste (‘Εναλ. Ψηφοδέλτιο) αποτελεί μιά εκλογική σύμπραξη διάφορων ριζοσπαστικῶν ὁμάδων, πού μάλλον θά λειτουργήσουν σάν ὁμάδα πίεσης.

Μετά τά αποτελέσματα, οί Χριστιανοδημοκράτες κάλεσαν τά άλλα κόμματα σέ συνεργασία γιά τό σχηματισμό κυβέρνησης καί εκλογή δημάρχου. Οί Φιλελεύθεροι (πού συμμετέχουν στήν κυβέρνηση τής Βόννης μέ τούς Σοσιαλδημοκράτες) δέν απέκλεισαν τή συνεργασία.

10 'Ερωτήματα } Αδρή σκιαγραφία ενός Κινήματος 10 'Απαντήσεις }

Οί έρωτήσεις πού ακολουθοῦν προσπαθοῦν νά ἀνιχνεύσουν κάποια χαρακτηριστικά τοῦ «κινήματος τῶν καταλήψεων σπιτιῶν». Ἐτέθηκαν σέ τρία διαφορετικά «σπίτια» σέ τρεῖς διαφορετικές ομάδες. Ἀπό τίς ἀπομαγνητοφωνημένες ἀπαντήσεις διακρίνονται τά βασικά γνωρίσματα τοῦ κινήματος, ὅπως καί κάποια ἀμχανία σέ θεωρητικό-στρατηγικό ἐπίπεδο, πού ὅμως φαίνεται φυσική γιά ἕνα τόσο νέο «κίνημα» πού ψάχνει νά βρεῖ τά ὅριά του καί τήν ἰδιαίτερη δυναμική του.

Ὁ δικός τους λόγος, ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶναι ὁ πιό ἔγκυρος κι ὁ πιό ζωντανός γιά νά περιγράψει τίς ἐπιθυμίες τους, τούς στόχους τους καί τήν προβληματική πού ἀναπτύσσουν.

Τόπος: Δυτ. Βερολίνο, Χρόνος: Γενάρης-Φλεβάρης 1981.

Ἑρώτηση 1η: Ποιές εἶναι οἱ αἰτίες γέννησης τοῦ προβλήματος «κατοικίας» καί τοῦ κινήματος πού δημιουργήθηκε;

Οἱ λόγοι πού δημιουργήθηκε τό κίνημά μας εἶναι πολύπλευροι. Προῆλθε ἀπό Ὅμαδες γυναικῶν, ἀντιπυρηνικῶν, οἰκολόγων κτλ, πού ἀγωνίζονται γιά μιά πιό ἐλεύθερη διαμόρφωση τῶν συνθηκῶν ζωῆς. Τό κίνημα δέν διαφοροποιεῖται ἀπ' τούς γενικούς στόχους αὐτῶν τῶν ὁμάδων παρά στό σημεῖο ὅτι ἐμεῖς ξεκινήσαμε ἐπειδή δέν εἶχαμε σπίτια ἢ ἤμασταν ἀναγκασμένοι νά ζοῦμε ἀπομονωμένοι σέ μικρά διαμερίσματα.

Ἀπ' τήν μιά, οἱ κερδοσκόποι τῶν κατοικιῶν κι ἀπ' τήν ἄλλη 50.000 ἄτομα χωρίς σπίτι. Συμπληρωματικά, οἱ αὐξανόμενες ἀντιθέσεις μας μέ τό κράτος, ἡ ἐπιθυμία νά μένουμε πολλοί μαζί καί νά μή βρίσκεται τό κατάλληλο διαμέρισμα. Ἡ ἀδυναμία νά βρεῖ σπίτι κανεῖς σάν ἄνεργος, μαθητής, φοιτητής (κι ἂν ἀκόμη βρεθεῖ σπίτι θά 'ναι ἀδύνατο νά πληρωθεῖ τό νοίκι).

Ἑρώτηση 2η: Ποιά εἶναι ἡ κοινωνική σύνθεση αὐτοῦ τοῦ κινήματος;

Στήν ἀρχή ἦταν τά ἐνεργά μέλη τῶν συμβουλίων ἐνοικιαστῶν: ἐργάτες καί ὑπάλληλοι, κυρίως νέοι. Τόν δεύτερο χρόνο τῶν καταλήψεων προστέθηκαν ομάδες τοῦ κοινωνικοῦ περιθωρίου, ἄνεργοι, ἀποφυλακισμένοι κτλ, μιᾶς καί συναντοῦσαν μεγαλύτερο πρόβλημα στέγης. Στήν ἀρχή αὐτῆς τῆς χρονιᾶς μπῆκαν πάρα πολλοί φοιτητές, ἔγιναν τό μεγαλύτερο ποσοστό ἀλλά δέν εἶναι τό ἴδιο δεμέντοι μέ τό κίνημα. Ἀπ' ὅσους σπουδάζουν, οἱ περισσότεροι δέν ἀποβλέπουν σέ μιά μελλοντική ἐπαγγελματική καριέρα ἀλλά μάλλον χρησιμοποιοῦν τίς σπουδές γιά νά παίρνουν τό σπουδαστικό ἐπίδομα καί γιά ἐναλλακτική λύση. Ἄλλοι δουλεύουν σέ συλλογικές δουλειές, μερικοί δουλεύουν τά δικά τους μαγαζιά.

Ἑρώτηση 3η: Τό κίνημα ὑποστηρίζεται ἀπό τόν πληθυσμό τῆς πόλης (καί ποιὰ τμήματα;). Καί ἀπό τίς ὁργανώσεις τῆς ἀριστερᾶς;

Ἐπειδή τό κίνημα ξεκίνησε σέ μεγάλο βαθμό ἀπό τά συμβούλια ἐνοικιαστῶν πού εἶχαν κάνει μιά πλατιά πληροφόρηση κι εἶχαν ἐνισχύσει τούς παθόντες, ὑπάρχει μιά μεγάλη ἀποδοχή καί παθητική ἐνίσχυση ἐκ μέρους σημαντικῶν τμημάτων τοῦ πληθυσμοῦ στίς συνοικίες Kreuzberg, Neukoln, Wedding (σημ. μεγάλες ἐργατικές συνοικίες μέ πολλούς ἄλλοδαπούς).

Ἀπ' τίς ἀριστερές δυνάμεις ὑπάρχει μεγάλη θεωρητική καί πρακτική ἐνίσχυση ἀπό τήν Ἑναλλακτική Παράταξη, τήν "Tageszeitung" (καθημερινή ἀγωνιστική ἐφημερίδα τοῦ Βερολίνου), τήν KBW (μαιοῖκοί), τήν FDP-Judos (νεολαία τῶν φιλελευθέρων), τή Σοσιαλιστική Νεολαία, τό KPD (μ-λ ὁργάνωση) καί ἀπό Ἑκκλησίες. Οἱ περισσότερες πολιτικές ομάδες ἀδυνατίσαν τόσο πολύ κατά τήν δεκαετία τοῦ 70, ὥστε μόνο ἐλάχιστα μποροῦν νά βοηθήσουν. Δέν ὑπάρχει μιά ἀριστερή ὁμάδα πού θά μπορούσε νά κυριαρχήσει στό κίνημα. Ὁ περισσότερος κόσμος εἶναι ἀνοργάνωτος.

Ερώτηση 4η: Ποιά είναι ή τακτική του κράτους;

Τό κίνημα μεγάλωσε πολύ κι έχει μεγάλη συμπαράσταση απ' τόν κόσμο, έτσι πού τό κράτος νά μήν μπορεί άπλως νά τό διαλύσει. Γι' αυτό λοιπόν ή τοπική κυβέρνηση (Senat) δοκιμάζει τήν τακτική τής ένσωμάτωσης μέ τό νά «καθησυχάζει» ένα μέρος τών σπιτιών προσφέροντάς τους νομιμοποίηση. Έπειδή όμως σέ πολλά σπίτια ή αντίσταση ξεπερνά τά όρια του θέματος «κατοικία», ή κυβέρνηση δέν μπορεί νά λύσει τό θέμα μέ ύπουλους τρόπους. Έτσι προσπαθεί νά δημιουργήσει γι' αυτούς τήν έντύπωση εγκληματιών καλλιεργώντας ένα κλίμα φόβου. Προσπαθούν νά χωρίσουν τό κίνημα σέ ήσυχους καί βίαιους. Φυλακίζουν συνεχώς άτομα μέ διάφορους λόγους, προωθούν δυσφημιστικές καμπάνιες στίς εφημερίδες, προετοιμάζουν τό έδαφος γιά τήν «παράγραφο 129», «περί εγκληματικών ένώσεων».

Ερώτηση 5η: Ποιά είναι ή στάση σας σέ σχέση μέ τήν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση;

Ο συσχετισμός δυνάμεων ελάχιστα επηρεάζει τή δυναμική του κινήματος. Φυσικά, μιά σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση θά προωθήσει τήν ένσωμάτωσή μας παρά τήν ποινικοποίηση, σέ τελευταία ανάλυση όμως αυτό είναι χωρίς σημασία. Είτε σοσιαλδημοκράτες είτε χριστιανοδημοκράτες, ό στόχος τους είναι κοινός: νά συντρίψουν τό κίνημα.

Οί αντιπρόσωποι τής Έναλλακτικής Παράταξης στήν τοπική Βουλή προσφέρουν τό πλεονέκτημα νά γίνεται ή αντίσταση γνωστή μέσα στό κοινοβούλιο, ώστόσο δέν μπορούν ν' αλλάξουν τίς πολιτικές αποφάσεις. Αυτό πού έχουμε νά αντιπαραθέσουμε είναι ό αγώνας μας, πού μπορεί νά συνεχιστεί μέ πολλές μορφές.

Ερώτηση 6η: Ποιές είναι οί σπουδαιότερες αντιθέσεις στό έσωτερικό του κινήματος καί πώς τίς αντιμετωπίζετε;

Υπάρχουν αρκετές αντιθέσεις καί μάλιστα ούσιώδεις. Τό σημερινό μεγάλο μέγεθος του κινήματος δυσκολεύει τή χαλιναγωγήσή τους. Μιά πρώτη αντίθεση παρουσιάζεται στό αν τά «σπίτια» θά διεκδικήσουν συμβόλαιο ή θά απαιτηθεί νά ανήκουν σ' αυτούς πού τά κατοικούν. Υπάρχουν διαφοροποιήσεις γιά τόν κλειστό ή πλατύ χαρακτήρα του κινήματος, γιά τό αν οί αποφάσεις θά είναι κεντρικές ή όχι καί γιά τό αν θά ακολουθήσουμε σκληρή γραμμή ή θά στραφούμε στή μαζική δουλειά. Κι αυτές οί αντιθέσεις επιδροούν βέβαια καί στά μέσα πάλης πού πρέπει νά χρησιμοποιούμε.

Ερώτηση 7η: *Οι στόχοι του κινήματος εξαντλούνται στην επίλυση του προβλήματος-κατοικία ή άφορουν και τις νέες σχέσεις ζωής;*

Οι διεκδικήσεις σπιτιών και η πάλη για την απελευθέρωση των κρατουμένων δεν καλύπτουν όριστικά τους στόχους μας. Ένδιαφερόμαστε για την αυτοδιαχείριση των πολιτών σ' όλα τα επίπεδα ζωής. Μερικοί προσπαθούν να διαμορφώσουν στίς κατελημμένες κατοικίες συνθήκες ζωής απελευθερωμένες για να αντιπαρατεθούν στην απομόνωση και στην αλλοτρίωση. Ταυτόχρονα, προσπαθούν να δημιουργήσουν «εναλλακτικούς τύπους» εργασίας. Άλλοι πάλι, δεν βλέπουν τα σπίτια σαν νησίδες αυτοδιαχείρισης αλλά ως παραδειγματική δυνατότητα μεγαλύτερης συνειδητοποίησης.

Ερώτηση 8η: *Ποιά είναι η σχέση σας με τα άλλα κινήματα που αναπτύσσονται σήμερα, π.χ., με το αντιπυρηνικό.*

ΕΝΑΣ ΑΓΩΝΑΣ, που προσαρμόζεται μόνο σέ διαφορετικά θέματα. "Όλοι ενδιαφερόμαστε και παλεύουμε για την πολυσυζητημένη αυτοδιαχείριση. Φυσικά, υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα κινήματα, όπως άλλωστε και στο έσωτερικό τους.

Ερώτηση 10η: *Ποιά είναι η σχέση του σημερινού κινήματος μ' εκείνο του '68;*

Τό σημερινό κίνημα, σέ αντίθεση μέ αυτό του '68, δέν ξεκίνησε από φοιτητές. Έχουμε, καταρχήν, προσανατολιστεί σ' ένα συγκεκριμένο τομέα καταπίεσης και δυστυχίας και αυτό δημιουργεί καλύτερους όρους κατανόησης και αντίστασης. Σίγουρα, έχουμε απελευθερωθεί από μερικές αυταπάτες. Κανένας δέν πιστεύει ότι ή επανάσταση είναι πολύ κοντά, ότι αύριο θά ξεσηκωθούν οι εργάτες. Έτσι έχουμε συμβιβαστεί μέ την πιθανότητα ενός ισόβιου αγώνα αλλά και μέ την αναγκαιότητα νά κάνουμε καλύτερη τή ζωή μας.

Ίσως μαζί μέ τίς αυταπάτες νά χάθηκε και ή βίαιη ελπίδα και χαρά, ό,τι δηλαδή προσέφερε κυρίως τό κίνημα του '68, εκτός από τίς θεωρητικές κοινωνικές αναλύσεις.

Ερώτηση 11η: *Ποιές είναι οι οργανωτικές μορφές του κινήματος;*

Υπάρχουν ύποτυπώδεις οργανωτικές δομές. Υπάρχει ένα Κεντρικό Συμβούλιο των καταληψιών, όπου συζητιέται ή πολιτική γραμμή. Στο Συμβούλιο αντιπροσωπεύονται όλα τά κατειλημμένα σπίτια, κι αυτό γιατί πρέπει νά εξετάζονται τά οργανωτικά σημεία. Άλλιώς, σέ ειδικές περιστάσεις, στέλνονται άπεσταλμένοι. Όμως, οι γνώμες τής μειοψηφίας χάνονται μέσα από τέτοιες άποστολές επειδή είναι πολύ δύσκολο νά αντιπροσωπευθούν.

Δήλωση στον Τύπο του Συμβουλίου των καταληψιών

Γενάρης 81

Τό Besetzterrat (Συμβούλιο των καταληψιών) συγχαίρει τήν κυβέρνηση για τήν παραίτησή της και είναι στή διάθεσή της για τήν κατάληψη και του Rathaus (τοπικής Βουλής). ... Στόχος μας είναι νά περιορίσουμε τόν έλεγχο του κράτους ως προς όλες τίς ζωτικές μας δραστηριότητες στο minimum.

Θέλουμε νά καθορίζουμε οι ίδιοι τίς συνθήκες τής ζωής μας στους χώρους δουλειάς και κατοικίας. Οι καταλήψεις σπιτιών μās παρέχουν μιά δυνατότητα ν' άποτρέψουμε τό σπρίγανμα στά μοντέρνα τσιμεντόκουτα πού εξαλείφουν κάθε ίχνος ανθρωπιάς. Δέν θέλουμε νά στεκόμαστε άκέφαλα όργανα μπροστά στίς άλυσίδες μοντάζ των εργοστασίων.

Θέλουμε νά ξαναγίνουν κατανοητές, έλεγχόμενες οι συνθήκες δουλειάς και κατοικίας. Νά νιώθουμε πώς γίνεται ένα τραπέζι από ένα κομμάτι ξύλο, ένα σακάκι από 'να κομμάτι δέρμα.

Θέλουμε νά διαμορφώνουμε έμεις οι ίδιοι τούς χώρους όπου ζούμε, νά μάθουμε νά συντηρούμε τα σπίτια μας... Γι' αυτές τίς δουλειές δέν χρειαζόμαστε κανένα κράτος, καμιά οίκοδομική εταιρεία.

Οί εγκαταλειμμένες φάμπρικες και τό παλιά σπίτια στίς γειτονίες μās δίνουν τή δυνατότητα νά ύλοποιήσουμε τίς άντιλήψεις μας...

... Η καταστροφή των παλιών σπιτιών εκφράζει μιά βία εναντίον των κατοίκων τους εκ μέρους του κράτους. Άντιστεκόμαστε σ' αυτή τή βία καταλαμβάνοντας τά σπίτια πού χρειαζόμαστε για νά ζήσουμε. Στή βία τής άστυνομίας πού προσπαθεί νά εκκενώσει τά σπίτια θ' άπαντήσουμε μέ τήν ίδια βία...

«Μόνο ή μή αποδοχή της προβοκάτσιας βοηθά»

Συνέντευξη του αρχηγού της Αστυνομίας του Βερολίνου Klaus Hübner στο δημοσιογράφο Peter Hartmeier της έλβετικής εφημερίδας "Weltwoche"

Weltwoche: Η αστυνομία στη Ζυρίχη βρίσκεται μπροστά στο πρόβλημα ενός κινήματος με τακτική αντάρτικου που δυσκολεύεται να αντιμετωπιστεί. Υπάρχουν ενιαίες «συνταγές» αντιμετώπισης;

Hübner: Φαίνεται τώρα και στη Ζυρίχη ότι αυτός ο τρόπος εξέγερσης έχει διεθνές υπόβαθρο. Ήδη το 1970 κυκλοφόρησε στο Παρίσι ένα κείμενο με τίτλο "Revolution Permanente" («Διαρκής Έπανάσταση»). Έκεί μπήκαν οι κατευθυντήριες γραμμές για τέτοιες ενοχλήσεις. Εκεί λέγεται ότι μιά διαδήλωση που τελειώνει ειρηνικά δεν είναι καν διαδήλωση. Ή πρέπει να καταλήξει σε ταραχές ή να εξελιχθεί έτσι ώστε να μη δοθεί καμιά ευκαιρία να επέλθει και να ελέγξει τα πράγματα η αστυνομία. Έτσι βλέπουμε καταστάσεις ή ολοκληρωτικών ταραχών ή πλήρους ήρεμίας.

Η δυσκολία αυτής της τακτικής είναι ότι οι δυνάμεις που συγκρούονται δεν είναι ευδιάκριτες. Ο ταραχοποιός αλλάζει το ρόλο του βίαιου με το ρόλο του αδιάφορου πεζού σε ελάχιστο χρόνο, όποτε δύσκολα τον αναγνωρίζουν οι δυνάμεις της τάξης. Κάτι ανάλογο είχε παρουσιαστεί στο τέλος του 60, αρχές 70. Πρέπει λοιπόν να υπάρχει μιά τακτική των δυνάμεων της τάξης και μάλιστα έντονου πολιτικού χαρακτήρα. Δηλαδή, όντας οι μόνες που δικαιούνται εκ του νόμου τη χρήση της βίας, πρέπει να βλέπουν τα όρια της παρέμβασής τους και να διακρίνουν τη βία από τις πολιτικές αντιπαράθεσεις. Πρέπει πάντα να αφήνονται περιθώρια διαπραγματεύσεων στους πολιτικούς πεύθυνους. Κι αυτό απαιτεί μεγάλη υπομονή. Γιατί αυτοί που δημιουργούν τις ταραχές προσπαθούν να προκαλέσουν την κρατική βία, ώστε όσο το δυνατόν περισσότεροι άμετοχοι άνθρωποι να αποκτήσουν την εμπειρία αστυνομικής επίθεσης και να γίνει καθαρή ή κτηνωδία του μισητού κράτους.

Έδω μπαίνει το έρωτημα: Συμφέρει ή όχι η μαζική παρουσία της αστυνομίας σε τέτοιες εκδηλώσεις; Και ναι και όχι. Πρέπει να

εξασφαλιστεί ότι οι ταραχοποιοί δεν θα μείνουν ανεξέλεγκτοι. Έμεις αυτό το ονομάζουμε «έγκαιρη παρουσία των αστυνομικών δυνάμεων». Απ' την άλλη, η μαζική αστυνομική παρουσία λειτουργεί προβοκατόρικα, και διαλύει την εικόνα ειρηνικού δρόμου που προσπαθούμε να πετύχουμε.

Είναι γεγονός ότι οι ταραχοποιοί δεν ενδιαφέρονται και πολύ αν συλληφθούν. Πάντως η αστυνομία πρέπει να φροντίσει για τη σύλληψη των δραστών και ύποκινων, οι οποίοι, ψυχολογικά, θά βρίσκονται στις πρώτες σειρές.

Weltwoche: Τι ακριβώς κάνατε εσείς στο Βερολίνο;

Hübner: Εκείνες τις μέρες δημιουργήσαμε τις «ομάδες κατασκοπείας και συλλήψεων». Τά μέλη τους διαχέονταν μέσα στις μάζες των ταραχοποιών και απέφευγαν τις συλλήψεις την ώρα των διαδηλώσεων. Η σύλληψη ενός θα μπορούσε να οδηγήσει σε μάχη εκατοντάδων. Υπήρξαν περιπτώσεις όπου οι πρωτοστάτες παρακολουθούνταν επί ώρες για να συλληφθούν τελικά μπροστά στο σπίτι τους.

Weltwoche: Ποιά είναι η πιο κατάλληλη ηλικία, των αστυνομικών για τέτοιες δραστηριότητες;

Hübner: Η εμπειρία μας αποδεικνύει ότι οι πιο νέοι είναι και οι πιο κατάλληλοι, γιατί δεν διαχωρίζονται σαφώς από τους ομηλικούς τους. Εκτός υπηρεσίας συχνάζουν στις ίδιες ντισκοτέκ και έχουν τα ίδια ενδιαφέροντα.

Ο αστυνομικός πρέπει να έχει καθαρή αντίληψη για την κοινωνική του θέση. Πρέπει να αισθάνεται άνετα με τις πολιτικές διαδικασίες και να συμμετέχει σ' αυτές. Το πρόβλημα δεν είναι το τι τεχνικά μέσα θα χρησιμοποιηθούν, δακρυγόνα, πλαστικές σφαίρες κτλ. Πιστεύω πως ακόμη και η κρατική βία επιδρά σταδιακά και πως οι δυνάμεις της τάξης πρέπει να δείχνουν επιμονή και να καθυστερούν την εφαρμογή της. Πρέπει δηλαδή οι διαδηλωτές να αφήνονται να διαδηλώνουν με τις ώρες, ώστε

να βαρεθούν και να διαλυθούν από μόνοι τους. Λιότι όταν ο συντηρητικός πολίτης λέει «θέλω να επικρατήσει τάξη», κι αυτό επιτυγχάνεται μόνο με τη βία, δεν οδηγούμαστε παρά στον εμφύλιο πόλεμο.

Τι' αυτό αυτός που έχει το δικαίωμα να εφαρμόζει τη βία (δηλαδή ή κοινοβουλευτικά ελεγχόμενη κρατική βία) πρέπει να αισθάνεται δυνατή και να διαθέτει υπομονή.

Weltwoche: Καί όταν το όπλο του λόγου δεν αποδίδει πιά; "Όταν ή αντιπαράθεση έχει μεταφερθεί στο δρόμο;

Hübner: Δέν υπάρχει άλλο όπλο από τό όπλο του λόγου.

Weltwoche: Άλλά στή Ζυρίχη μπαίνουν σέ εφαρμογή άλλα όπλα, όπως π.χ. δακρυγόνα, ύδραντλίες κτλ.

Hübner: Κι έμείς χρησιμοποιούμε ανάλογες μεθόδους αλλά μόνο σάν τελευταία λύση, όταν είμαστε σίγουροι πώς θά τους διαλύσουμε καί πώς ή υπόθεση δέν θά εξελιχθεί σέ «πέρα-δω-θε». Άποφασιστικής σημασίας είναι τό νά διαλύουμε τίς ομάδες των ταραχοποιών άφού τίς απομονώσουμε από τίς μάζες των διαδηλωτών.

Weltwoche: Στή Ζυρίχη ή άστυνομία βρίσκεται σέ μιά κατάσταση σάντουιτς, ανάμεσα στίς απαιτήσεις των πολιτών, των διαδηλωτών καί των πολιτικών. Άρκετοί άστυνομικοί έχουν τήν εντύπωση ότι αυτοί πρέπει νά βγάλουν τό φίδι από τήν τρύπα, έν όνόματι τής κοινωνίας.

Hübner: Αυτή είναι ή πιό επικίνδυνη θέση στήν όποία μπορεί νά βρεθεί ή άστυνομία. Πολλές φορές οί άστυνομικοί πρέπει νά βρίσκονται επί ώρες σέ μιά κατάσταση όπου από μπροστά προκαλούνται από τους διαδηλωτές ένω από πίσω πιέζονται άπ' τους φιλήσυχους πολίτες. Σέ τέτοιες περιπτώσεις, όταν έπρεπε νά καθαρί-

σουμε τό δρόμο, τό κάναμε μέ έντελώς καινούριες άστυνομικές δυνάμεις.

Weltwoche: Ποιός είναι ό ρόλος του τύπου σέ τέτοιες περιστάσεις; Στή Ζυρίχη ή σχέση άστυνομίας-τύπου έχει χειροτερέψει.

Hübner: 'Η άστυνομία είναι καταναλωτής του τύπου κι ό τύπος πρέπει νά καταλάβει τό ρόλο του. Έτσι, συζητάμε πάντα μέ τους δημοσιογράφους που περιγράφουν τίς συγκρούσεις άστυνομικών-ταραχοποιών. Δέν υπάρχει δυνατότητα νά τίς περιγράψει κανείς χωρίς νά παίρνει θέση. 'Η άστυνομία σέ μιά τέτοια περίπτωση είναι ένα κομμάτι τής κοινωνίας που χρησιμοποιεί βία καί γιά τό καλό του δημοσιογράφου, ό όποιος βρίσκεται κάτω από τήν προστασία της.

Weltwoche: Στή Ζυρίχη μερικοί μιλάνε γιά «άντίσταση των πολιτών». Τί γνώμη έχετε γι' αυτό;

Hübner: Είναι κάτι πολύ επικίνδυνο, διότι τό έρώτημα είναι: «ποιός έλέγχει αυτή τήν αντίσταση των πολιτών»; Ούτε οί δημοκρατικές δυνάμεις, ούτε ή Βουλή. 'Η «άντίσταση των πολιτών» καί ό «νόμος του λυντσαρίσματος» είναι ίδιου μοί.

Γιά άλλη μιά φορά λοιπόν: Τό λιγότερο που πρέπει νά κάνουμε είναι ή επικοινωνία μέ τίς μάζες, γιατί όσοι βρίσκονται στο δρόμο δέν θέλουν νά καταστρέψουν τό κράτος. Σ' αυτό σκοπεύουν μόνο μερικοί υποκινητές που διεγείρουν τίς μάζες, κι αυτούς πρέπει νά τους «ψαρεύουμε». Τό πιό βασικό είναι νά μήν προβοκαρίζομαστε, γιατί άν σήμερα χτυπάμε 500, αύριο θά διαδηλώνουν 5000. Τό γκλόμπ είναι άπαραίτητο, αλλά θά φτάσει ή μέρα που δέν θά έπαρκει πιά, γιατί ό αριθμός αυτών που βρίσκονται άπ' τήν άλλη μεριά μεγαλώνει συνεχώς, καί τότε έρχεται ή σειρά των πυροβόλων όπλων καί ό εμφύλιος.

Τίς σελίδες γιά τήν 'Ολλανδία καί τό Δυτικό Βερολίνο έπιμελήθηκαν ο Νίκος Ξυδάκης καί ο Θανάσης Φίντζος

«I know, it's only ROCK 'N' ROLL but I like it»

ΑΠ' ΤΟΝ CHUCK BERRY
ΜΕΧΡΙ ΤΟΝ JOHNNY
ROTTEN ΕΙΝΑΙ Η ΙΔΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΑ...

«Η ουσία του ρόκ-εν-ρόλ είναι τό
γαμήσι»

Jeann Wenner, 1968.

του. Τό ρόκ-εν-ρόλ είναι ή μουσική πράξη
ένάντια στή στυγνή πραγματικότητα τής επιβί-
ωσης για χάρη τής ουτοπίας.

«Είμαι ένας αντίχριστος, είμαι ένας αναρχι-
κός-
δέν ξέρω τί θέλω αλλά ξέρω πώς θά τό
πάρω,
θέλω νά καταστρέψω...»

Johnny Rotten

Οί ροκενρολίστες —οί φυσικοί άυτουργοί
του διαβήματος— τείνουν νά ζούν στήν κόψη
του ξυραφιού.

«Όταν μέ δείτε νά τρέχω, νά ξέρετε πώς
ή ζωή μου

παίζεται κορώνα-γράμματα»

Howlin' Wolf

Έλευθερία, όρια, κίνδυνος, έξουσία, κατα-
πίεση, νιάτα-γερατειά, ένοχές καί άπόδραση
καί έρωτας —πολύ έρωτας (ma' pretty baby) καί
θάνατος— σάν εφιάλτης καί σάν άυτοχειρια-
σμός. Τό ρόκ-εν-ρόλ άποτελεί τό έξωστρεφές
όχημα για τούτα καί, ταυτόχρονα, τήν διέξοδο
για τήν επιβεβαίωση του δράστη-καλλιτέχνη ή
καί άκροατη. Η άνάγκη για νά συμβεί τό «κάτι
άλλο» μέσα άπό τό βρηχυθμό του Peter Ham-
mil:

Νά πούμε δύο λόγια φορτισμένα, ύποκειμε-
νικά καί γι' αυτό έγκυρα...

Νά μιλήσουμε μέσα άπ' τά λόγια των
μεγάλων του ρόκ-εν-ρόλ κι αυτών πού τό
νιώσαν, τό άγάπησαν καί τό προώθησαν.

Νά πούμε τί είναι καί για μάς αυτή ή
ύπόθεση. Λάμες.

Τό ρόκ-εν-ρόλ έρεθίζει.

Τό ρόκ-εν-ρόλ διεγείρει.

Τό ρόκ-εν-ρόλ ώθει στά άκρα.

Τό ρόκ-εν-ρόλ... *shining, shining, shining*
boots of leather... (V.U.)

Η συγκίνηση πού προκαλεί ή πιό-δυνατή-
μουσική δέν έχει φραγμούς· άπελευθερώνει
μέσα άπ' τίς δεσμεύσεις καί τήν άοριστία της.
Συγκίνηση άπτή καί νύσσουσα. Τρελά ιερή:

«Ό Ντάν τή βρήκε ή άρχισε νά κάνει τρέλες
— τράβηξε τό ξυράφι του, αλλά όχι για νά
ζυριστεί —

KANTE ΤΡΕΛΕΣ ΜΑΓΚΕΣ, φώναζε·

ξημέρωσε κιάλας κι οί μπάτσοι έχουν φύγει
άς τσουρουφλιστούμε όλοι άπ' τό ντιζί!...»

Carl Perkins

Τό ρόκ-εν-ρόλ σάν πράξη καί σάν πνεύμα
άποτελεί μία συνέχεια στήν άτέλειωτη διαδικα-
σία ύπονόμησης του δυτικού πολιτισμού των
μητροπόλεων μέσω των ίδιων των στοιχείων

«...θά κολλήσω στο πιονίδι
καί θά φωνάζω μέχρι ν' άρρωστήσω...
κι άν ή κιθάρα δέν κάνει τίποτα, θά κάνουν τά
τύμπανα

Τώρα είναι ή μεγάλη μου εύκαιρία
άφήστε με πάνω στή σκηνή
θά σās δείξω εγώ τί τρέχει...
χτυπάτε φρενιασμένα τά πόδια σας
ρίχτε τούς τοίχους κι άς βγοῦμε έξω!
Είμαστε κάτι παραπάνω από άνόητοι
μιά ζωή κορόιδα:

Έμπρός όλοι.

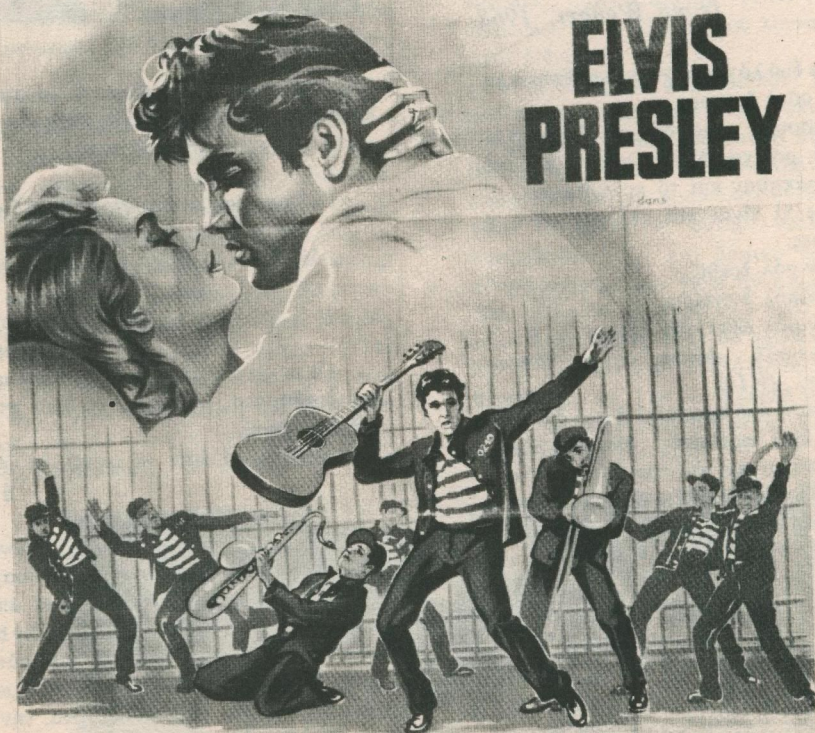
Λιώστε τό σύστημα μέ τό τραγούδι...»

Είκοσι χρόνια πριν ό Έλβις Πρίσλεϋ
τραγουδοῦσε: «Θά διώξουμε μέ τό ρόκ όλη μας
τή θλίψη».

Τό ρόκ-εν-ρόλ συνοψίζει δυναμικά όλα τά
στοιχεία τής νεανικής κουλτούρας: είναι ό
μεγεθυντικός καθρέφτης τής. Τό πρόσωπο.

όμως, τού ροκενρολίστα είναι συγκεχυμένο. Ό
«ροκενρολίστας» είναι μοναχικός, άλήτης, έ-
ραστής, περιθωριακός, ποιητής, άντικοινωνι-
κός, προφήτης, προκλητικός, έξεγερμένος
άλλά ταυτόχρονα καί καυχησιάρης, έγωκεντρι-
κός, νάρκισος, ύλιστής, συμβιβασμένος, χυδαί-
ος, φαλλοκράτης.

Οί ροκενρολίστες παίζουν άνάμεσα στό
ΝΑΙ καί στό ΟΧΙ καί φυσικά δημιουργοῦν τίς
καλύτερες στιγμές τους όταν λένε ΟΧΙ. Τό
ρόκ-εν-ρόλ όμως δέν παίζει — δέν άστείεύεται:
ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΟΧΙ! Τό ρόκ-εν-ρόλ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
μουσική μέ τήν στενή έννοια τού όρου. Είναι
ρυθμός, ένταση, όγκος, έξαψη, αίσθηση, ένα
άκατέργαστο ήχητικό άμάλγαμα. Τό ρόκ-εν-
ρόλ είναι μιά τραγική καί συνάμα αίσθησιακή
άντίφαση: είναι ό νέος σημαδεμένος μέ τό ρόλο
του μέσα στή σύγχρονη κοινωνία. Είναι τό
«μπρός ή πίσω», τό «ή τάν ή Πακιστάν». Είναι

le Rock du bagné

δι,τι άκριβώς «ΕΙΝΑΙ» καί «ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ».
«Τό ξέρω, είναι σέτο ρόκ-εν-ρόλ άλλά μ' άρέσει».

Rolling Stones

Κι όλα αυτά παίζονται σέ μιά σκηνή μέ σενάριο τήν άγωνία καί έναλλασσόμενο σκηνικό τόν θάνατο καί τόν έρωτα. "Οποιοι ξεχάσει τόν ρόλο του δέν έχει περιθώρια" πέφτει στή φρίκη του ύποβoλέα. 'Από κει καί πέρα έπαναλαμβάνει άβουλα ένα ρόλο πού χωρίς νά καταλάβει του «τόν φόρεσαν». 'Υποβoλέας: Τό χρήμα, ή ένσωμάτωση, τά *charts*, οι *managers*, οι *groupies*, έγώ κι έσύ πού τούς άκοϋμε πίνοντας ήσυχοι στήν ύγεία τους τζίν-φίς στό μπαράκι «του χώρου».

Τό ρόκ-εν-ρόλ είναι μιά ιστορία. 'Ιστορία χωρίς μύθο είναι άναμφισβήτητα μιά έρημη χώρα. "Ομως οι μύθοι επιβάλλονται όταν βρίσκονται σέ διάσταση μέ τήν ιστορία. "Όταν

αντικαθιστούν τήν ιστορία, τότε κι αυτοί δημιουργούν άδιέξοδο.

Θέλω νά πιστεύω ότι τά μεγαλύτερα άστέρια του ρόκ-εν-ρόλ, όπως: ό Μέγας 'Αλέξανδρος, ό Λόρδος Μπάυρον, ό Τζάκ ό 'Αντεροβγάλης, ό *F. Scott Fitzgerald*, ό *Albert Einstein*, ό *James Dean*, ό *Arthur Rimbaud* καί ό Γεώργιος Καραϊσκάκης, θά συμφωνούσαν μαζί μου.

«'Ας τό πάρουμε είδηση: Τό *rock'n'roll* μās ξεπερνάει όλους!»
Allan Freed

Γιώργος Ξυδάκης

'Αναφορές: *Greil Marcus*, "*The Mystery Train*", Κώστας Θεοφιλόπουλος - Τρία άρθρα γιά τό ρόκ-εν-ρόλ στό περ. "*TZAZ*", *Elliot Murphy* - σημείωμα άπ' τό έξώφυλλο του «1969» τών *V.U.*

ΦΡΙΚΩΔΕΙΣ
ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

"Εξελθε άποφώλιον τέρας

Καθώς όλοι μιλούν γιά τά φρικιά καί «φρικάρηση» καί «πολύ φρίκ ό δικός σου» καί γιά τή φρίκη-ούσα νεολαία καί γιά τό φρίκ-κασέ... Είπαμε κι έμείς νά δοϋμε τί είναι τέλος πάντων τουτο τό φρούτο του συρμου (νά σκύψουμε τήν 'Ιστορία Παντελή).

Λέει λοιπόν ένας παλιός φρίκ (ό *F.V. Zappa*) στό 1966:

«Κύριε 'Αμέρικα
προσπάθησε νά κρύψεις
τό κενό πού 'ναι μέσα σου
'Όταν καμιά φορά ανακαλύψεις ότι τά ψέματά
σου

Και όλα τά σαχλά κόλπα πού δοκίμασες
Δέν θά προλάβουν τήν άνερχόμενη παλίρροια
Τών πεινασμένων φρικιών, μπαμπάκα»

What is Freaking Out

Αυτά είναι άπ' τά πολύ συμβατικά στιχουργήματα του εύφους φρίκ *F.Z.* "Αλλά άρκοϋνται σέ γρυλλίσματα μελωδικά: *Wowie-Zowie* ή ταχύτατες έναλλαγές «άσχετων» λέξεων:

«Πλαστικοί άνθρωποι - Είσαι - τά πόδια σου - τά μαλλιά σου - Πιεσθλάξεις - άγαπās - είσαι - τό είναι σου είναι - είσαι πλαστική - μπλά - μπλά - Πλαστικοί άνθρωποι - "Ενα δαμάσκηνο (σημ.: όρχις) δέν είναι ζαρζαβατικό - ή μάπα είναι ζαρζαβατικό κτλ. κτλ.»(τό φόντο είναι άγρια ψυχεδελική μουσική).

'Υπάρχει βέβαια καί ή πιό *avant-garde* άποψη του καπετάν-Βοϊδόκαρδου *Don Van Vliet*: άποδομημένη μουσική καί βρυ-

χηθμοί του ιεροῦ ζώου του, οὕτως εἶπεῖν,
ρόκ-εν-ρόλ. Μὲ ὄντολογικὸ ἀπόσπασμα:

"The stars are matter, We are matter, but it
doesn't matter" «Τ' ἄστρα εἶναι ὕλη, ἐμεῖς
εἴμαστε ὕλη. μὰ δὲν βαριέσαι»

Τώρα τὸ *freak-out* ἐγινε ἰθαγενὴς
πολιτικὴ ἀντίληψη καὶ πρακτικὴ (;) Ἐγὼ
διατηρῶ κάποιες ἀμφιβολίες. Γιά τὸ κατὰ
πόσο μιὰ ἐνστικτώδης, πρωτογενὴς ἀντί-
δραση μπορεῖ νὰ ξεπεράσει τὸ ἐπίπεδο
τῆς πρόκλησης, τῆς ἀναταραχῆς καὶ νὰ
ἐπιφέρει τὴν ἀνατροπὴ. Ἡ κατὰ πόσο
μπορεῖ νὰ δημιουργήσει πραγματικὰ νέες
σχέσεις, νηφάλιες καὶ μὴ διαχωρισμένες,
ικανὲς νὰ λειτουργήσουν σάν «ματιές
μέσα στό μέλλον» (φαγοκύτταρα τῆς
Ἰδεολογίας τοῦ κούλ-ζήν).

Ὁ λιπαρὸς Μερσεντάκιος εἶναι ἤδη
ἐνας φρίκ; (ὅσο κι ὁ ἀνεγκέφαλος πανεπι-
στημικός...)

Φρίκ δὲν εἶναι ἡ Grace Jones καὶ ἡ
disco-τσουλίτσα μὲ τὰ μῶβ χεῖλια καὶ τὰ
πλατινέ μαλλιά;

Ν.Ξ.

Freak - Λεξικογραφία:

στά μονοπάτια τῆς γλωσσικῆς ἐκτροπῆς

Freak: (1) παράλογο ἢ ἐξαιρετικὰ ἀσυνήθιστο γεγονός / ἰδέα / πράξη

(2) πρόσωπο / ζῶο / φυτὸ πού εἶναι ἀνώμαλο στή μορφή (π.χ. ἓνα πρόβατο μὲ πέντε
πόδια)

(*The Advanced Learner's Dictionary of Current English, Oxford University Press*)

Freak: ■ τέρας, ἰδιορρυθμία τῆς φύσης

■ (κοινῶς) ἀλλόκοτο πρόσωπο ἢ πράγμα

■ (ἀργκό) ἰδιόρρυθμο πρόσωπο μὲ συμπεριφορὰ ἀντίθετη στοῦ κατεστημένου

■ (ἀργκό) ναρκωτικομανῆς

Freak-Out: (ρῆμα) χάνω τὴν ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικότητα (ἴσως ὑπὸ τὴν ἐπὶ ἑρεια ναρκωτικῶν
ἢ LSD) κτλ.

(*The Penguin English Dictionary*)

Freak: (ἀγνώστου ἐτυμολογίας)

(1) μιὰ ξαφνικὴ καὶ παράξενη ἢ φαινομενικὰ ἄσκοπη ἰδέα ἢ ἀλλαγὴ γνώμης ἢ πράξη ἢ
γεγονός

(2) κάποιος πού εἶναι ἔντονα ἀσυνήθιστος ἢ ἀνώματος. Π.χ. ἓνα πρόσωπο ἢ ζῶο μὲ μιὰ
φυσικὴ παραδοξότητα πού ἐμφανίζεται στό τσίρκο.

(3) (ἀργκό) ὁ σεξουαλικά ἀποκλίνων / ὁ χρησιμοποιοῦν ἀπαγορευμένα φάρμακα (drugs)
/ ἓνας ἐξαιρετικὰ ἀτομικιστῆς-μοναδικὸς κριτικὸς ἢ ἐπαναστάτης κτλ.

Freak-Out: (1) χάνω τὴν ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικότητα παίρνοντας ναρκωτικά

(2) ἔχω τὴν ἐμπειρία ἐφιαλτικῶν παραισθήσεων ὑπὸ τὴν ἐπὶ ἑρεια ναρκωτικῶν: ἔχω
ἄσχημο ταξίδι

- (3) συμπεριφέρομαι άνορθολογικά ή άντισυμβατικά σαν να ήμουν ή να είμαι υπό την έπήςρεια ναρκωτικών
- (4) ■ μιά άνορθολογική πράξη
■ μιά συμμάζωση χίππυς.

(Webster's New Collegiate Dictionary, 1979)

What is "Freaking Out"

Σέ προσωπικό επίπεδο, τό φρικάρισμα (*Freaking out*) είναι μιά διαδικασία διά μέσου της οποίας ένα άτομο άπορρίπτει τά ξεπερασμένα καί περιοριστικά πρότυπα στη σκέψη, τό ντύσιμο καί τό κοινωνικό πρωτόκολλο, μέ σκοπό νά εκφράσει ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ τή σχέση του πρός τό άμεσο περιβάλλον του καί τήν κοινωνική δομή σαν μιά όλότητα. Άτομα λιγότερο δξυδερκή έχουν αναφερθεί σέ μās, πού διαλέξαμε αυτόν τόν τρόπο σκέψης καί ΑΙΣΘΗΣΗΣ, περιγράφοντάς μας σαν "FREAKS", έξ ού καί ό όρος: **Freaking out**. Σέ συλλογικό επίπεδο, όταν όποιοσδήποτε αριθμός FREAKS μαζευτούν καί εκφραστούν δημιουργικά μέσω της μουσικής ή του χορού, γιά παράδειγμα, τοϋτο αναφέρεται γενικά σαν **Freak Out**. Οί συμμετέχοντες, ήδη άπελευθερωμένοι από τήν ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΚΛΑΒΙΑ ντυμένοι στίς πιό έμπνευσμένες φορεσιές τους, πραγματοποιούν σαν ομάδα όποιαδήποτε δυνατότητα επεξεργάζονται γιά τήν ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΚΦΡΑΣΗ. Θά θέλαμε νά έμψυχώσουμε καθέναν πού ΑΚΟΥΕΙ αυτή τή μουσική νά 'ρθει μαζί μας... νά γίνει μέλος των ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΩΝ...

FREAK OUT

FRANCIS VINCENT ZAPPA, 1966.

έπιμέλεια: **Νίκος Ευδάκης**

Ἀκόμα δύο κουβέντες γιά τό Ρεμπέτικο

Ἐτοῦτες οἱ γραμμές δέν ἀποτελοῦν, φυσικά, ὀλόπλευρη μελέτη τοῦ ρεμπέτικου ἀλλά ἐπισημάνση μερικῶν καίριων γνωρισμάτων του.

Καταγωγή καί ἐξέλιξη

Τό Ρεμπέτικο θεωρεῖται συνέχεια τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ. Ἡ μορφή καί τό περιεχόμενό του τῷ παρουσιάζουν νά συγγενεῖ με τὰ λαϊκά δίστιχα καί τίς μαντινάδες. Πολλοί ὅροι συνέργησαν στή διαμόρφωση καί στήν ἀνάπτυξή του. Ἡ παράδοση τοῦ δημοτικοῦ τῆς Ἀνατολῆς, οἱ παθητικοί ἀμανέδες, οἱ βυζαντινοί ψαλμοὶ ἀποτελοῦν τό μουσικό του υπόστρωμα. Ὁ κοινωνικός καί πολιτικός περίγυρος χαρακτηρίζεται ἀπό τήν ἀνοδο καί τήν ταυτόχρονη σχεδόν πώση τῆς ἀστικής τάξης, τήν καταστροφή τοῦ 1922 καί τὰ κύματα τῆς προσφυγιάς πού κατέκλυσαν τίς ἐλληνικές πόλεις.

Ἀπό τίς ἀρχές ἤδη τοῦ 20ου αἰῶνα ἐμφανίζονται τὰ τραγούδια τῶν φυλακισμένων πού προσεγγίζουν τὰ ρεμπέτικα. Ἀπό τό 1922, καί γιά μιά δεκαετία περίπου, κυριαρχεῖ τό σμυρνέικο στυλ. Ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '30 χαράζει μιά νέα μουσική ἐποχή: Οἱ μουτζουκομπαγλαμάδες ἀντικαθιστοῦν τό οὔτι καί τό βιολί καί οἱ σέρτικοι τραγουδιστές τίς Σμυρνιές τραγουδιστρίες. Δεσπόζουν ὁ Βαμβακάρης, ὁ Μπάτης, ὁ Τούντας.

Ἀπό τό '40 μέχρι τό '52 ὁ Τσιτσάνης γράφει τὰ καλύτερά του τραγούδια. Ἦταν ἡ

ἐποχή τῆς κατοχῆς, ἐποχή πείνας καί φόβου, πού ὅμως τό ρεμπέτικο, μέ λίγες ἐξαιρέσεις, τήν παραγνώρισε. Εἶναι χαρακτηριστικό τό ὅτι οἱ στίχοι τῆς «Συννεφιασμένης Κυριακῆς», πού ὁ Τσιτσάνης τοὺς παρουσίασε δικούς του καί μάλιστα ἐμπνευσμένους ἄμεσα ἀπό τήν κατοχική πραγματικότητα, ἔχουν γραφεῖ ἀπ' τόν Ἀλέκο Γκούβερη ἐπειδὴ κάποια Κυριακή τοῦ 1947 ἔχασε ἡ ἀγαπημένη του ὁμάδα Α.Ε. Λαρίσης.

Στά χρόνια τοῦ '50 ἔρχεται ὁ ξεπεσμός τοῦ ρεμπέτικου καί ὁ παραγκωνισμός του ἀπό τό παράδοξο ὑβρίδιο τοῦ ἀρχοντορεμπέτικου.

Κοινωνική σημασία καί ἔκφραση

Ἡ οὐσία τοῦ ρεμπέτικου εἶναι ὁ ἔρωτας. Ἄν ὁ ἄξοντας τοῦ δημοτικοῦ εἶναι ἔρωτας-φύση-κλεφτουριά-αἰσιοδοξία-θάνατος, τοῦ ρεμπέτικου εἶναι: ἔρωτας-μᾶνα-καημός-φτώχεια. Τό δημοτικό, ἀκούσια μερικές φορές, ἔχει στίχους πού ἐξυπηρετοῦν συγκεκριμένο στόχο. Τά ρεμπέτικα εἶναι μέτρο μιάς θλιβερῆς πραγματικότητας, ἡ ὁποία ἐκφράζεται μέ λακωνικότητα σέ ὦρα γλεντιοῦ.

Τά δημοτικά τραγούδια ἐπηρεάστηκαν καίρια ἀπό τοὺς λαϊκοὺς μύθους. Ἀντίθετα, στά ρεμπέτικα ἀνακαλύπτονται ἐλάχιστα ψήγματα μύθων καί κυρίως στά ἀνατολίτικα. Στά πρῶτα, οἱ Τοῦρκοι εἶναι ὁ ἐθνικός κι ὄχι ὁ ταξικός ἐχθρός, οἱ κοτσαμπάσηδες ἡ ἰθύνουσα

Η Α΄ΣΕ ΧΑΝΟΥΜ

ΤΟ ΝΕΟ

ΧΑΝΟΪΜΑΚΙ

Η Α΄ΣΕ ΧΑΝΟΥΜ

ΚΑΙ ΝΕΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

EN ASHNA

1906

τάξη καί οί κλέφτες οί επαναστατημένοι άδίκη-
μένοι. Στά δεύτερα, ή κοινωνική διαίρεση εΐναι
εύκρινής. Οί ρεμπέτες πίνουν καί γλεντοϋν άπό
πίκρα, επιζητοϋν τή λήθη. "Αν τό γλέντι τοϋ
χωριοϋ στοϋς γάμους καί στα πανηγύρια εΐναι
όλοήμερο, ή πόλη βουλιάζει σέ θανάσιμη πλή-
ξη. Οί άνθρωποι διασκεδάζουν τή νύχτα. Κά-
θονται μελαγχολικοί στίς καρέκλες τοϋς σπά-
ζοντας πιάτα καί γυρεύοντας καβγά ή χορεύ-
ουν σκυφτοί «χτυπώντας μέ περίσκεψη τή γή».

Ή καθένας γλεντά γιά τόν έαυτό τοϋ, γιά νά
πνίξει τίς σκοτοϋρες τοϋ. Σπάει τήν απομόνωσή
τοϋ μονάχα αν θελήσει κάποιον γιά νά τοϋ
έξομολογηθεί τόν καμϋ τοϋ.

Οί ρεμπέτες άνήκουν στα κατώτερα κοινω-
νικά στρώματα, στο περιθώριο, «μέσα στήν
παρανομία κι έξω άπό τήν κοινωνία». Ή
ήρωας βρίσκεται μέ τή θέλησή τοϋ στο περιθώ-
ριο, στέκει άντιμέτωπος πρός τό κοινωνικό
σύνολο καί συχνά παραπονιέται: «"Ολοι μέ
ρωτοϋν πώς έχω κατακτήσει κι εγώ μέ άπορία
τούς κοιτώ» ή «Κοινωνία ένοχη πού γυρεύεις
θύματα, μ' έβαλες καί μένα στο μαυροπίνακα».
Ή δίκη εΐναι πάντα άδικία. Οί λέξεις άδικία-ζω-
ή-κοινωνία έχουν μία δική τοϋς έσωτερική καί
μάλλον δειλή σημασία στα ρεμπέτικα. Ή
κατακραυγή κατά τής κοινωνίας εΐναι άόριστη
καί σάν παράπονο.

Έκφράσεις ταξικού μίσους δέν βρίσκουμε.
Ένώ στο κλέφτικο ό κλέφτης άπειλεί καί
βρίζει τοϋς Τούρκους, ό ρεμπέτης δέν έχει
σαφή άντίληψη τής κοινωνικής συγκρότησης.
Στά δικά τοϋ χρόνια τό κράτος έχει γίνει πιό
άπρόσωπο. Τ' άφεντικά κρύφτηκαν πίσω άπ'
τήν κάστα τών δημοσίων υπαλλήλων. Οί φόροι
εΐναι πιά έμμεσοι. Αυτό πού φαίνεται εΐναι τό
όργανο τής τάξης, οί χωροφύλακες. Κι αϋτούς
οί ρεμπέτες τοϋς στόλισαν μέ παρατσούκλια:
μπασκίνες, ροϋνες, σαραντακορονάδες.

Οί ήρωες τοϋ ρεμπέτικου άγνοοϋν τό
κοινωνικό τοϋς βάρος: «"Ενας διαβάτης εΐμαι κι
εγώ χωρίς νά ξέρω γιά πού τραβώ». Νιώθουν
μόνοι. «Θέλουν οί δόλιοι νά πετάξουν μά δέν
έχουν τά φτερά».

Τό σήμερα

Τό έρώτημα: Αϋτά τά επαναστατικά καί
όλοκληρωμένα τραγοϋδια τοϋ καιροϋ τοϋς πώς
πλάσάρονται καί πώς λειτουργοϋν σήμερα;

Καταρχήν, συνωστίζονται στίς παραγωγές
τών δισκογραφικών εταιρειών μαζί μέ κακότε-
χνες σημερινές συνθέσεις καί μέ κυριολεκτικά
«μεταφρασμένα» τραγοϋδια. Λίγες οί προσπά-

θιες νά δοθοῦν μέ σωστή τοποθέτηση στήν ἐποχή τους, μέ ἀναφορά στίς κοινωνικές συνθήκες πού τά δημιούργησαν. Ἀντίθετα, συνοδεύονται ἀπό εὐκολες ἀντιδιαλεκτικές ἐξιστορήσεις πού μόνο τή διαφήμιση ἐξυπηρετοῦν. Οἱ νόμοι τοῦ ἐμπορίου εἶναι ἐξοντωτικοί. Ὁ ἀνταγωνισμός εὐνοεῖ τή διαφήμιση κι ὄχι τίς σοβαρές προσπάθειες.

Ἕνα δεύτερο θέμα πού πρέπει νά ἐξεταστεῖ εἶναι τό ποιοί προωθοῦν σήμερα τό ρεμπέτικο. Εἶναι πασίγνωστοι οἱ διωγμοί του τόν καιρό τῆς ἀνθισῆς του. Ἡ ἄρχουσα τάξη, θέλοντας νά πλάσῃ στίς καταναλωτικές μάζες τά ἀνώδυνα κατασκευάσματα τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, προσπάθησε νά ξεριζώσῃ τά ρεμπέτικα μέ πρόσχημα τό χάσι· ἦταν ἐνοχλητικά, ἂν ὄχι ἐπικίνδυνα. Μή μπορώντας ὅμως νά πετύχει τοῦς στόχους της, διάλεξε πió εὐκόλο δρόμο: τό πνίξιμο διά τοῦ ἐναγκαλισμοῦ.

Ἔτσι, ἀπό τό '50 καί μετά τό τραγούδι πού ἐξέφραζε τίς πίκρες τῶν ταπεινῶν εἰσέρχεται στά μεγαλοαστικά σαλόνια. Γίνεται πió μαλακό, πió σίκ, ἀκίνδυνο.

Ἕνα τελευταῖο θέμα εἶναι ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ρεμπέτικου ἀπό τήν ἐπίσημη ἄριστερά.

Ἀφοῦ τό εὐνοήχισε, ἐξαλείφοντας τόν ἀντικοινωνικό καί περιθωριακό του χαρακτήρα, τό ἰδιοποιεῖται καί τό διακωμωδεῖ. Ἔτσι τό ἔφερε στά μέτρα της μέ τίς σύγχρονες γλυκερές ἐρμηνεῖες τῶν παλιῶν συνθέσεων ἐνῶ ταυτόχρονα προάγει τή δημιουργία τοῦ «ἐντεχνου λαϊκοῦ τραγουδιοῦ», πού τό θεωρεῖ «φυσική» συνέχεια τῶν ρεμπέτικων. Παραθέτουμε τίς χαρακτηριστικές ρήσεις τοῦ Μάρκου Αὐγέρη, ἀπό τό βιβλίο του «Θεώρημα» (ἐκδόσεις Ἰκαρος, 1972): «Τό ρεμπέτικο εἶναι μιά μουσική γλῶσσα πού βρίσκεται στά στόματα τῶν κατώτερων λαϊκῶν στρωμάτων, γλῶσσα πεζοδρομίων, χωρίς πνευματικό φῶς γιά ὅλους μας» καί «Τό ρεμπέτικο ξεκίνησε σάν τραγούδι τῶν ὀπιομανῶν, χασισοποτῶν καί κοινωνικῶν περιπτωμάτων».

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τό ρεμπέτικο δέν ζεῖ πιά κι οὔτε οἱ συνθήκες εὐνοοῦν τή συνέχισή του. Οἱ αὐθεντικές ἐρμηνεῖες μποροῦν ν' ἀκουστοῦν σέ κάποιους παλιούς δίσκους, ἀπό χρόνια πεταμένους στό συρτάρι.

Κώστας Φίντζος

ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ .. ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ

• Διαβάζουμε στην

'Ελευθεροτυπία, 5.3.81:

«Ανέβηκαν στην κομματική ιεραρχία τόσο ο γιός, όσο και ο γαμπρός του κ. Λεονίντ Μπρέζνιεφ, που εξέλεγαν αναπληρωματικά μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΣΕ από τό 26ο συνέδριο του κόμματος. Ο κ. Γιούρι Μπρέζνιεφ, 48 χρονών, είναι πρώτος ύφυπουργός Έξωτερικού Έμπορίου και ο κ. Γιούρι Σουεμπάνοφ, 44 χρονών, σύζυγος της κόρης του Μπρέζνιεφ Γκαλίνας, είναι πρώτος ύφυπουργός Έσωτερικών, ύπεύθυνος για την έθνική ασφάλεια».

Έβραάμ εγέννησεν Έβραάμ ή «ό καθένας ανάλογα με την καταγωγή του». Έδού λοιπόν πού ο Μάρξ δέν τά ειπε όλα: Δέν αντιμετώπισε επαρκώς τό θέμα «κομμουνισμός και κληρονομικότητα». Είχε την άθώα έλπίδα πώς ο σοσιαλισμός θά άποκήρυτε τό νεποτισμό κι όχι τό διάλογο και την άμφισβήτηση.

Όπωςδήποτε, τά του Καίσαρος τω Καίσαρι και τά του Μπρέζνιεφ τω Μπρέζνιεφ: Μπορεί ο σ. Λεονίντ νά κατέκτησε Βραβείο Λένιν Λογοτεχνίας, Τέχνης και Έρχιτεκτονικής (!), μέ τό μυθιστόρημά του «Μικρή γή». Ουδέποτε όμως άπαίτησε νά τιμηθεί μέ τ' όνομά του κάποιο καινούριο λουλούδι, όπως συνέβη μέ τόν σ. Κίμ Έλ Σούνγκ της Κορέας (της δικιάς μας Κορέας) και την «Κιμιλσουνίτιδα», άνθος εύοσμον και ποικιλόχρουν.

ΠΑΡΕΝΘΕΣΗ: Έχασες Μπρέζνιεφ, έχασες ή έφτασες φίλε δεύτερος και καταϊδρωμένος. Ό σύντροφος Τσαουσέσκου (ό και εύρωκομμουνίζων ένίοτε) έχει φροντίσει νά άποκαταστήσει

σύμπασα την οίκογένειά του. Μάρτη μήνα, στην Έθίνα, ο Έβέρωφ μίλησε ένθουσιωδώς για τή συμβολή του νέου βιβλίου της κυρίας Τσαουσέσκου («Ό στεροεικός πολυμερισμός του ίσοπρενίου») στην ανάπτυξη των διαβαλκανικών σχέσεων. Έη κα Τσαουσέσκου τυγχάνει ύπεύθυνος της χημικής βιομηχανίας του ρουμανικού κράτους αλλά και της βιομηχανίας έγγραφών-διαγραφών του ρουμανικού κόμματος.

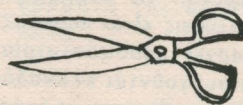

• Έη δόκτωρ Έναχίτα Ρατεμπζάντ, έρωμένη του Μπαμπράκ Καρμάλ, του του Έφγανιστάν, θά μπορούσε νά θεωρηθεί τό άκραϊφνές παράδειγμα χαλκέντερου καρεκλοκένταυρου. Είναι ταυτόχρονα: «Μέλος της Κεντρικής Έπιτροπής του Έπαναστατικού Συμβουλίου του Έφγανιστάν, ύπουργός Παιδείας, Πρόεδρος της «Ένώσεως Δημοκρατικών Γυναικών» της χώρας της, Πρόεδρος της «Όργανώσεως Ειρήνης, Έλληλεγγύης και Φιλίας», Πρόεδρος της

«Έταιρίας Έφγανο-σοβιετικής Φιλίας», και Γενικός Έπίτροπος (κάτι πιο πάνω από ύπουργό) των ύπουργείων Πληροφοριών, Πολιτισμού, Τεχνικής Έκπαίδευσως και Κοινωνικών Έργων... («ΒΗΜΑ», 17.5.81)

Παράλληλα, κατόρθωσε νά παντρέψει τή μιά της κόρη μέ τόν άδελφό του Καρμάλ, τόν Μαχμούντ Μπαργιαλάι (Πρόεδρο του τμήματος Διεθνών Σχέσεων του Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος) και την άλλη μέ τόν Νούρ Έαχμάντ Νούρ, ήγетικό στέλεχος του «πολιτμπυρώ».

Είναι σαφές: Έη αγάπ, δουλεύει για τό σοσιαλισμό. Έξίσου σαφές και τό ότι μάς δουλεύουνε.

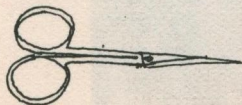

• α) ΠΟΛΩΝΙΑ: Οι εργάτες διεκδικούν (και μέ άπεργιακές κινητοποιήσεις) τό δικαίωμα άπεργίας από τό κράτος=κόμμα=εργοδότης. β) ΕΣΣΔ: Σύμφωνα μέ τό άρθρο 190-3 του Ποινικού Κώδικα όποιος συμμετέχει

‘ΑΠΟ κόμματα ... αποΚΟΜΜΑΤΑ

σε άπεργία —κι όχι μόνο οι διοργανωτές της— άπειλείται μέ τριετή φυλάκιση. (Πληροφορία από συνέντευξη του πολιτικού εξόριστου Vladimir Borisson στο περιοδικό Alternative που άναδημοσιεύεται στο ‘Αντί, τ. 172, 27.2.81). γ) ΕΛΛΑΔΑ: ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ. Σέ γράμμα τους στην ‘Ελευθεροτυπία, 29.1.81, οι δημοσιογράφοι Μπάμπης Γεωργούλας, Γρηγόρης Ρουμπάνης και Γιώργος Φιλιππάκης εξηγούν πώς τά κατάφεραν νά άπολυθοούν άπό τήν έφημερίδα των έργαζομένων και νά διαγραφούν για ‘‘άναθεωρητισμό» άπό τό κόμμα τής εργατιάς: «Στό Ριζοσπάστη γίνεται κατάπνιξη κριτικής. Γίνεται προώθηση άνιқанών. ‘Υπάρχουν βολεμένοι. Οί κομματικές συνελεύσεις είναι παρωδιές. ‘Υπάρχει προσωπολατρία. Δημιουργούνται κλακαδόροι. ‘Απ γορεύεται νά υπάρχουν διαφορετικές άπόψεις που δέ συμφωνούν μ’ εκείνη του διεθυντικού έπιτελείου. Γίνονται δημοσιογραφικές και κομματικές προγραφές. ‘Υπάρχει οίκονομική τακτοποίηση ήμετέρων. Δημιουργείται κλίμα λασπολογίας και προβοκαρίσματος. ‘Ο βαθμός άφορισμού και όχι ό βαθμός κρίσης πολιτικών γεγονότων εκλαμβάνεται σαν θετικό στοιχείο.» Μ’ άλλα λόγια, τό μόνο που έχει νά χάσει ή εργατική τάξη είναι οι προστάτες της.

- Παραθέτουμε τεμάχιο άπό τήν μεταπασχάλινή «‘Ελευθεροτυπία».

«‘Ο άρχηγός τής άξιωματικής άντιπολίτευσης, άφοϋ

τσούγκρισε αϋγά μέ τούς δόκιμους χωροφύλακες και χωροφυλακίνες, έσυρε στή συνέχεια τό χορό. Στό χορό μπήκε και ή κ. Μαργαρίτα.

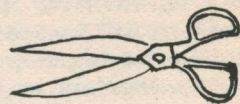
Μετά τή σχολή χωροφυλακής ό κ. Παπανδρέου έπισκέφθηκε τή σχολή τής ‘Αστυνομίας στην όδό Κηφισίας.

‘Όταν στίς 12.40 μ.μ. έφτασε στό προάυλιο τής σχολής που γινόταν και ή πασχάλιατική γιορτή άπό τό μεγάλωνο άκούστηκε: «Καλώς ήρθες ήλιε τής ‘Αθήνας, ήλιε τής ‘Ελλάδας».

Τόν κ. Παπανδρέου οι παρευρισκόμενοι υποδέχθηκαν μέ θερμά χειροκροτήματα κι έσπευσαν νά τσουγκρίσουν μαζί του αϋγά».

Πάσχα των (μή προνομιστών) ‘Ελλήνων, Πάσχα τής αγάπης, πάσχα των αγγέλων (έστω και άν, ένιοτε, κρατούν πύρινη ραλλική ρομφαία). Πάσχα και πάντες, δαρέντες και δείραντες, συναγελάζονται υπό τήν σκιάν του Θεού (του Καραμανλή ντέ) και μέσα στο άνέσπερον φώς του Μεσσία (γνωστών λοιπόν στοιχείων).

‘Εμείς ύπενθυμίζουμε άπλώς τήν πρόταση βουλευτή του ΠΑΣΟΚ: «Οί φοιτητές να ύπηρετούν τήν πατρίδα κατασρόμενοι στα σώματα ‘Ασφαλείας — ένόσω εκπαιδεύονται». ‘Αλληλούια.

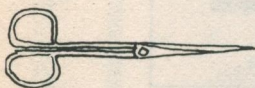
- «‘Ο σ. Χ.Ψ., πρόεδρος τής ΤΟΚ ‘Αγίων Πετραλώνων, μίλησε πάνω σέ μιá σειρά προβλήματα του κινήματος. Στό τέλος έγινε συζήτηση γύρω άπό τό θέμα και γύρω άπό τά καθήκοντα του κόμματος σαν εκπρόσωπος τής εργατικής τάξης».

‘Επειδή τό άρχαίο εκείνο επί δέν σημαίνει σώνει και καλά πάνω (στό λεξικό του Δημητράκου, π.χ., καταμετρούνται 45 χρήσεις του) επειδή τό περί δέν εξαντλείται στο γύρω-γύρω επειδή τό ως οϋδέποτε δήλωσε τήν αϋστηρώς όμοιωματική του ικανότητα επειδή μιλάμε για μιá σειρά δέντρα και για μιá σειρά προβλημάτων κι επειδή δημοτική δέν είναι ή μετάφραση τής καθαρεύου-

ἀποΚΟΜΜΑΤΑ ... ἀποΚΟΜΜΑΤΑ

σας, ἄν πραγματοποιήσουμε ὅσα ἰσχυρίζεται τό παραπάνω κείμενο θά χαροῦμε θέαμα σπουδαῖο καί μεγάλο: 1) 'Ο κ. Χ.Ψ. τοποθετεῖ τά προβλήματα ἀνά 5, π.χ. μέτρα καί τά πακτώνει. 2) 'Αναρριχάται πάνω τους, μέ τή σειρά, κι ἀπό κεῖ διαλαλεῖ τήν πραγματεία του ὡσεὶ Δελαπατρίδης. 3) Οἱ ἀκροατές τοποθετοῦν στό κέντρο τοῦ γηπέδου τό περί οὗ ὁ λόγος θέμα, ἢ τόν ὀμιλητή ἢ ἔστω τό γνωστό Μανώλη καί ἀρχίζουν γύρω του τό διαλεκτικό χορό. 4) 'Εντέλει, διαγράφονται ἀπαξάπαντες γιατί θεωροῦν τό κόμμα τους σάν εκπρόσωπο τῆς ἐργατιᾶς, τάχα μου τάχα μου δηλαδή.

● «ΑΓΩΝΑΣ γιά τήν κομμουνιστική ἀνανέωση», τεύχος 13. 'Ἰδού πῶς ὁ Γ. Φλώρος καταγράφει τό «χῶρο»: «Στό φοιτητικό χῶρο ὑπάρχουν μιά σειρά φαινόμενα πού ἔχουν τή δική τους, προσωπική κύρια, στάση σέ μιά σειρά ζητήματα ὅπως πολιτική, πανεπιστήμιο, κοινωνία: πού κάνουν τή δική τους κριτική σέ κόμματα, ὁργανώσεις, θεσμούς κτλ. Αὐτά τά φαινόμενα ἀποτελοῦν ἕνα σύγχρονο κοινωνικό φαινόμενο τῆς σημερινῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας...» (σελ. 25). Δηλαδή ἔχουμε: α) Φαινόμενα μέ *προσωπική* στάση (ὅπως λένε: αὐτός εἶναι φαινόμενο). β) Μιά σειρά (πολύ συγκεκριμένα, εἶναι ἡ ἀλήθεια) ζητήματα, ὅπως πολιτική, πανεπιστήμιο, κοινωνία. γ) Μιά σειρά φαινόμενα πού, *Μάρξ οἶδεν πῶς*, ἀποτελοῦν τό φαινόμενο. Μέ μιά σειρά

τέτοιες συγκεκριμένες ἀναλύσεις συγκεκριμένων προβλημάτων δύσκολα θά ὀρισθοῦν τά ὅρια τοῦ χώρου».

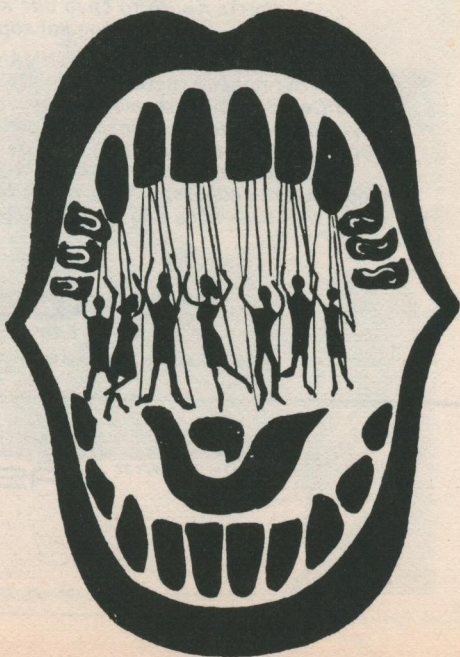

● "Άλλο ἕνα κομμάτι ἀπό τόν ἴδιο ΑΓΩΝΑ, ἀπό τό ἄρθρο τῶν Μασούνη, Πλατῆ καί Ψαρρά (σελ. 33): «Γιά νά ἔμαστε ξεκάθαροι: Στίς περσινές καταλήψεις τῶν ΑΕΙ, εἴχαμε, πολύ *σωστά*, παρατηρήσει, ὅτι δέν θά ἔταν *σωστό* νά τίς θεωροῦμε *ἀπλῶς* δημιουργημα τῆς ΕΚΟΝ Ρ.Φ., Β' Πανελλαδικῆς οὔτε *ἀπλή* ἐπίπτωση τῆς κατά βάση *σωστής* γραμμῆς μας». 'Εμεῖς, φρικτά φιλόποτοι, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά κατατάξουμε τά *τρία* (3) «*σωστά*» καί τά *δύο* (2) «*ἀπλά*» στό λήμμα:

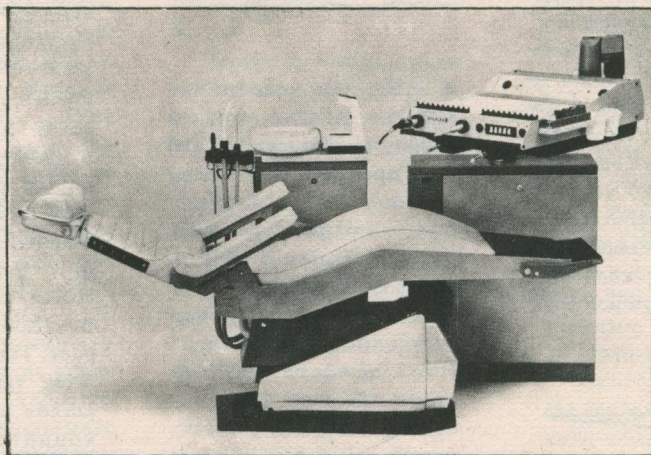
«Νεομαρξιστικά ἔνοχαι παλαιμπολσεβίκων».

● Καί πάλι ἡ ἴδια τριάδα τοῦ ΑΓΩΝΑ: «'Η μαζική μας δράση εἶχε σάν ἐπίπτωση νά ἐνεργοποιηθεῖ ἕνα φάσμα δυνάμεων πού ὀνομάστηκε ἀπό τήν ὁργάνωση «*χῶρος*» (σελ. 37) β) «Στίς καταλήψεις ἡ Β' Πανελλαδική ἀναδείχτηκε σάν τή βασική πολιτική δύναμη πού μποροῦσε νά πάρει πρωτοβουλίες ἀπόλυτα μέσα στή δυναμική τῆς κίνησης τῶν φοιτητῶν» (σελ. 40). "Ο ἔστι μεθερμηνευόμενον: 'Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Θεός. "Υστερα ἡ Β' Πανελλαδική κατασκεύασε τό «*χῶρο*». 'Επειτα τόν ὀνόμασε. Τέλος, ἡ Πανελλαδική ἔκανε τίς καταλήψεις. Δυό λοιπόν εἶναι τά τιμημένα κόμματα τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Ραψωδός

για 32 λόγους πρέπει νά δείτε τὰ ὁδοντιατρικὰ μηχανήματα CASTELLINI

Κάθε μέρα ἔχετε μπροστά σας τὰ 32 δόντια κάθε πελάτη σας. Μ' ἓνα μηχανήμα τῆς Castellini ἔχετε ἓναν βοηθό πού:

Εἶναι ἐξοπλισμένος μέ ὅλες τίς τελευταῖες ἐξελιξεις γιά νά κάνετε σωστά τό ἔργο σας καί ταυτόχρονα εἶναι καλαίσθητος καί κομψός.

Ἀλλά ὑπάρχει κι' ἓνας ἄλλος ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ: Τώρα ἡ Castellini ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τήν CASADENT.

Ἡ Casadent διαθέτει εἰδικούς τεχνικούς πού ἐκπαιδεύτηκαν στήν Ἰταλία, προσφέρει υπεύθυνο servis καί ἀνταλλακτικά καί ἡ εὐθύνη τῆς στήν ἐξυπηρέτηση εἶναι ἀντάξια τῆς Castellini.

Ἡ Casadent ἀκόμα εἶναι ἀσυναγώνιστη στίς τιμές καί πάντα προσφέρει τήν καλύτερη λύση γιά νά ΜΠΟΡΕΣΕΤΕ νά ἀγοράσετε κάθε ὁδοντιατρικό μηχανήμα.

CASADENT

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ Ε.Π.Ε.

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΕΙΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ 9
ΑΘΗΝΑ 142, ΤΗΛ. 363 9253
SERVICE: ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ 12
ΤΗΛ. 361 8240

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ
ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

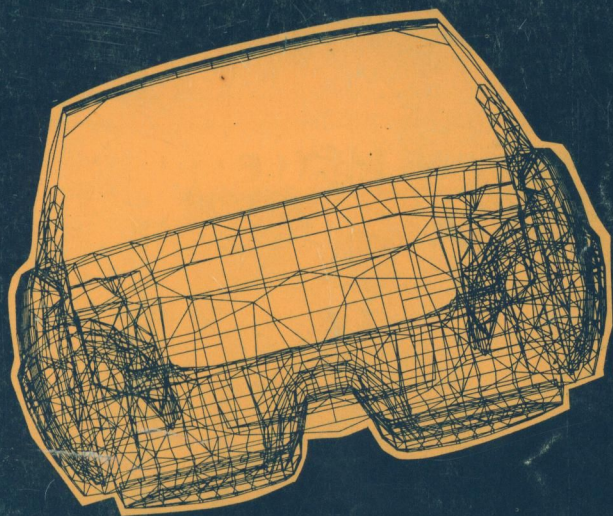
CASTELLINI

.. Bevi e ... boubevi e ... mevi e...

... έρωτες... μίση... ερμηνεία... θαλασρικά άστρο...

... οἰκολογία... μυζήτιο... πάθη... οἰδηροπνία... αυτισμοί...

...Μέ' κάθε μας καθημερινή παραίτηση,
ή έξουσία δέν προετοιμάζει τίποτε άλλο παρά
τόν όλικό μας θάνατο...